SPREMLJANJE, UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI V SLOVENSKEM VISOKOŠOLSKEM PROSTORU V LETU 2009

Poročilo o delu Senata za evalvacijo pri Svetu Republike Slovenije za visoko šolstvo

Poročilo napisala in uredila: Tatjana Debevec

Uvodna beseda: prof. dr. Franci Čuš

KAZALO

Poslanstvo Senata za evalvacijo ……..... 2
Razvoj sistema kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru; beseda predsednika senata za evalvacijo ……..... 3
Beseda avtorice 15

1. Pregled opravljenega dela senata v letu 2009 17

1.1 Mednarodno sodelovanje in včlanitev v ECA 17
1.2 Zunanje evalvacije 19
1.3 Srečanje strokovnjakov 20

2. Institucionalne zunanje evalvacije visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol 22

2.1 Ugotovitve zunanjih evalvacijskih komisij 23

2.1.1 Visokošolski zavodi 23
– vsebinski povzetki zunanjih evalvacijskih poročil 23
– prednosti oziroma zgledi za priporočljivo ureditev 31
– pomanjkljivosti in priporočila za odpravo pomanjkljivosti 35

2.1.2 Višje strokovne šole 42
– vsebinski povzetki zunanjih evalvacijskih poročil 42
– prednosti oziroma zgledi za priporočljivo ureditev 50
– pomanjkljivosti in priporočila za odpravo pomanjkljivosti 54

3. Ocenjevanje zunanjih evalvacij 60

3.1 Mnenja presojanih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol 60
3.2 Ugotovitve strokovne službe senata 66

4. Dogovor o nadaljnjem delu 70

5. Priloge

5.1 seznam zunanjih evalvacijskih komisij v letu 2009 72
5.2 analiza vprašalnikov strokovne službe senata o institucionalnih zunanjih evalvacijah v letu 2009 74
5.3 pregledni vprašalnik za visokošolski zavod – priprava na zunanjo evalvacijo 81
5.4 pregledni vprašalnik za višje strokovne šole – priprava na zunanjo evalvacijo 95
5.5 protokol obiska zunanje evalvacijske komisije 106
5.6 kratka navodila za izdelavo zunanjih evalvacijskih poročil (struktura poročila) … 109
5.7 predlog Izhodišč za pripravo meril za izbiro zunanjih evalvatorjev in njihovo potrditev na Svetu Republike Slovenije za visoko šolstvo 110
5.8 mnenje predstavnika agencije ASIIN 112

POSLANSTVO SENATA ZA EVALVACIJO

Poslanstvo Senata za evalvacijo je sistematično spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti slovenskega visokega in višjega šolstva kot dela skupnega evropskega visokošolskega prostora. Senat se z javnim delom še posebej zavzema za vzpodbujanje in razvijanje kulture kakovosti ter njeno nenehno izboljševanje.

Pri svojem delu je zavezan zgledom dobre prakse v evropskem visokošolskem prostoru, evropskim priporočilom in standardom kakovosti. Prizadeva si za enakopravno in dejavno sodelovanje v mednarodnih, predvsem pa evropskih agencijah ter zvezah agencij za kakovost.

RAZVOJ SISTEMA KAKOVOSTI V SLOVENSKEM VISOKOŠOLSKEM PROSTORU

Zbrano je zadnje poročilo o delu Senata za evalvacijo Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo v letu 2009. Leta 2010 je njegove naloge prevzela Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu.

Ker gre za zadnje poročilo, ki smo ga letno izdajali v obliki prikazovanja celovitega stanja kakovosti v visokem šolstvu, želim v nadaljevanju predstaviti strnjen pregled razvoja sistema kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru.

1. KRATEK PREGLED DOGAJANJA V SLOVENSKEM VISOKOŠOLSKEM PROSTORU

Visokošolske institucije v Sloveniji so zlasti po sprejemu Zakona o visokem šolstvu leta 1993 razvile oblike samoevalvacije in skrbi za kakovost. Kljub zastojem in težavam je bila oblikovana tudi Nacionalna komisija za kvaliteto visokega šolstva (NKKVŠ). Ob podpori mednarodnega projekta PHARE »The European dimension of institutional quality management«, omenjene komisije in vodstev tedanjih slovenskih univerz ter samostojnih visokošolskih zavodov je bila vpostavljena mreža komisij, odgovornih za redno samoevalvacijo celotne dejavnosti teh institucij. Te komisije so pripravile za vsako visokošolsko institucijo posebej (za univerzi in njune članice, ponekod tudi za oddelke, samostojne visokošolske zavode) v letih 2000 in 2001 samoevalvacijska poročila po prilagojenih navodilih projekta Phare (Kump, 2000).

Nadalje so izvedenci evropske rektorske konference CRE (danes EUA) na obeh slovenskih univerzah izvedli tudi zunanjo institucionalno evalvacijo; Univerze v Ljubljani (UL) leta 1996, Univerze v Mariboru (UM) pa dve leti kasneje, 1998. Na nekaterih fakultetah so ustrezna evropska strokovna združenja opravila še zunanje programske evalvacije (npr. veterine, stomatologije ter večine univerzitetnih in strokovnih tehniških študijskih programov). Za omenjene zunanje evalvacije so visokošolski zavodi opravili samoevalvacijo po navodilih izvajalcev.

Pozitivne učinke evalvacije visokega šolstva lahko pričakujemo le z vzpostavitvijo evalvacijskega sistema, ki vključuje metodo samoevalvacije, kolegialne kontrole in institucionalnega pregleda. Bistvena povezava zunanjega ocenjevanja in notranjega vrednotenja kakovosti je samoevalvacija, ki poleg samoocenjevanja vključuje ocene tujih predmetnih izvedencev in povratne informacije t.i. uporabnikov, kot so študenti, diplomanti, delodajalci in strokovna združenja. Učinke in vpliv evalvacije na kakovost visokega šolstva bo mogoče ugotoviti v daljšem časovnem obdobju. Zato bo nujno sistematično spremljati izkušnje z uporabljenimi metodami in analizirati učinke evalvacije ter nenehno razvijati metodologijo in postopke (Kump, 2000).

Slovenska visokošolska zakonodaja je bila septembra 2004 spremenjena; področje kakovosti v visokem šolstvu je urejal 51.d člen Zakona o visokem šolstvu, ki je opredeljeval Svet za evalvacijo visokega šolstva kot naslednika NKKVŠ. Vendar pa ta predvideni organ ni nikoli ugledal luči sveta, tako da je v tem času in na tem področju še vedno delovala NKKVŠ. NKKVŠ, ki je v preteklih letih opravljala funkcijo evalvacijskega organa v slovenskem

visokem šolstvu, je septembra 2007 svoje naloge predala evalvacijskemu senatu Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo, ki je od tedaj opravljal funkcijo nacionalnega evalvacijskega organa.

V nadaljevanju so kratko opisani dosedanji koraki pri vzpostavljanju sistema kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru. Ugotovljam, da stanje, kar zadeva vsebino, sploh ni tako alarmantno, skrb zbuja le formalno uokvirjenje delovanja sistema na nacionalni ravni.

2. KOMISIJA ZA KVALITETO VISOKEGA ŠOLSTVA

Pravna podlaga za ocenjevanje kakovosti v slovenskem visokem šolstvu je bil (pre)dolgo časa Zakon o visokem šolstvu (Ur. l. RS, št. 67-1993), ki je v svojem 80. členu *(»kontrola kvalitete«*) nalagal visokošolskim zavodom, da ocenjujejo kakovost visokošolskega zavoda, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega in umetniškega ter strokovnega dela. Ta člen pa je precej ohlapno določal pristojnosti komisije za kvaliteto visokega šolstva, ki naj bi spremljala in ocenjevala kakovost ter učinkovitost izobraževalnega, znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela visokošolskih zavodov. Zavodi naj bi namreč oblikovali to komisijo, ki naj bi jo sestavljali predstavniki vseh znanstvenih in umetniških disciplin ter strokovnih področij.

V omenjenem členu zakona je bilo predpisano, da mora komisija delovati po pravilih, ki jih določi v sodelovanju s senati visokošolskih zavodov, in v skladu z merili, ki jih določi takratni Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo (SVŠ) v sodelovanju s Svetom za znanost in tehnologijo Republike Slovenije (SZT). Po tem zakonu si mora komisija pridobiti mnenje študentov o delu visokošolskih učiteljev ter o svojem delu poročati senatom visokošolskih zavodov, SVŠ in SZT, poročilo pa mora tudi javno objaviti.

Pobudo za ustanovitev Komisije za kvaliteto visokega šolstva (KKVŠ) je dal SVŠ 28. junija 1996. Prva KKVŠ je bila ustanovljena 17. septembra 1996, ko se je sestala na konstitutivni seji, njen predsednik pa je postal akademik prof. dr. Alojz Kralj. V komisijo so bili imenovani zastopniki obeh takratnih univerz (7 z UL in 5 z UM, vključno z obema rektorjema) ter po eden predstavnik vsakega od 7 samostojnih visokošolskih zavodov, skupaj torej 19 članov.

V svojem začetnem obdobju se je KKVŠ srečevala s »porodnimi težavami«. Bilo je prvič, da smo v slovenskem visokem šolstvu sploh slišali o kompleksnosti pojma kakovosti. Do takrat smo kakovost enačili predvsem z izvajanjem študentskih anket oziroma z bibliometričnimi kazalci (število objav v revijah, na znanstvenih konferencah, število patentov, število citatov ipd.) profesorjev in drugega pedagoškega kadra. V začetnem obdobju je bilo veliko dvomov o potrebnosti izvajanja ukrepov celovitega obvladovanja kakovosti (TQM). Pa tudi znanja s tega področja je v takratnem slovenskem visokošolskem prostoru krepko primanjkovalo. S pomočjo tujih izvedencev in projektov (Phare Multi Country Programme in Higher Education – Quality Assurance), pa tudi s pomočjo posameznih zunanjih institucionalnih in programskih evalvacij, je dvignila stopnjo zavedanja o pomenu kakovosti v visokem šolstvu, hkrati pa že pokazala na nekatere pomanjkljivosti sistema visokega šolstva v Sloveniji.

V letu 1997 je KKVŠ obravnavala izhodišča za institucionalno evalvacijo kakovosti ter se seznanila z vrsto gradiv o postopkih evalvacije. Izkazalo se je, da slovenske visokošolske institucije nimajo izkušenj ali delovnih teles na področju evalvacije kakovosti, ker takšen način spremljanja kakovosti pač ni bil predpisan oziroma ustaljen.

KKVŠ je predlagala, da se pri samoevalvaciji uporabi gradivo Phare za pilotne evalvacije visokošolskih institucij ter poučevanja in učenja. Na začetku svojega delovanja je orala ledino

in zadevala ob vrsto problemov, ki so izhajali iz nedorečene zakonodaje in delne nezainteresiranosti nekaterih visokošolskih zavodov ter slabega poznavanja pomena sistema kakovosti v visokem šolstvu. Delo KKVŠ je tudi pokazalo, da na področju preverjanja in sprotnega spremljanja kakovosti delovanja visokošolskih zavodov ni bilo tradicije ter da ni bilo preverjanja ter sprotnega spremljanja visokošolskih zavodov in posameznih študijskih programov.

Pozitivna stran delovanja KKVŠ pa je bila, da je visokošolske zavode opozorila na probleme, povezane z njihovo kakovostjo in kakovostjo njihovih študijskih programov. Delo komisije je pripomoglo k povečanju zavedanja o pomenu kakovosti, seznanjanju visokošolskih zavodov s stanjem v Evropi, s strokovnimi gradivi ter s pristopi in metodami za evalvacijo v visokem šolstvu. Razveseljivo je bilo tudi dejstvo, da sta obe takratni univerzi samoiniciativno in relativno zgodaj naročili in opravili institucionalno evalvacijo kakovosti pri združenju CRE (danes EUA).

Člani KKVŠ so ocenili, da je kultura komuniciranja s takratnim Ministrstvom Republike Slovenije za šolstvo in šport (MŠŠ) in SVŠ vprašljiva ter da za delo komisije ni pravega interesa in podpore. Predsednik akad. prof. dr. Alojz Kralj je vodil delo KKVŠ do oktobra 1999. Glede na dejstvo, da je ob koncu njegovega predsednikovanja prihajalo do ponavljajoče se nesklepčnosti, nedorečenega osnovnega financiranja, statusa in splošnih materialnih danosti, je 27. decembra 1999 predlagal razrešitev KKVŠ in nepreklicno odstopil z mesta njenega predsednika. Na tem mestu je bilo delovanje prvega nacionalnega evalvacijskega organa prekinjeno.

3. NACIONALNA KOMISIJA ZA KVALITETO VISOKEGA ŠOLSTVA

Rektorska konferenca Republike Slovenije (RK) je maja 2000 sklenila, da se ponovno konstituira evalvacijski organ, in sicer Nacionalna komisija za kvaliteto visokega šolstva (NKKVŠ). Konstituirana je bila 26. junija 2000 in je štela 17 članov, od tega 7 z UL, 5 z UM, 3 člani so zastopali samostojne visokošolske zavode, po funkciji pa sta člana postala tudi predsednika obeh univerzitetnih komisij za kakovost. Mandatna doba članov NKKVŠ je trajala štiri leta. Za predsednika nove NKKVŠ je bil soglasno izvoljen prof. dr. Ivan Rozman z UM. S tem je bil sedež NKKVŠ z UL prenesen na UM, ki je od tedaj skrbela za strokovno in administrativno podporo NKKVŠ.

V letu 2001 je komisija sprejela *Poslovnik dela NKKVŠ* in v skladu z njim izvajala aktivnosti vse do svojega prenehanja. Poslovnik je bil usklajen tudi z MŠŠ. Omenimo še, da so imeli od novembra 2004 svojega predstavnika v NKKVŠ tudi slovenski višješolski zavodi (na predlog Združenja višjih strokovnih šol Slovenije), vendar ni imel glasovalne pravice.

Po odhodu dr. Rozmana je RK mandat predsednika NKKVŠ dodelila UM – do izteka mandata NKKVŠ, komisijo pa sem vodil prof. dr. Franci Čuš, prav tako z UM.

4. DEJAVNOST KOMISIJE

V študijskem letu 2000/2001 je na pobudo in ob koordinaciji NKKVŠ prvič v slovenskem visokošolskem prostoru potekal proces samoevalvacije na vseh članicah UL in UM ter na večini neodvisnih visokošolskih zavodov.
NKKVŠ je soglašala, da je za razvoj sistema kakovosti visokega šolstva v Sloveniji nujno potrebna raziskava v obliki ciljnega raziskovalnega projekta *Zagotavljanje kakovosti v slovenskem visokem šolstvu v kontekstu mednarodne primerljivosti*. Rezultati projekta

nacionalnega pomena so bili strokovna podlaga za delo NKKVŠ, zato ga je tudi redno spremljala. Še posebej je bila zainteresirana za dosego dveh ciljev projekta:

- oblikovanje elementov modela sistema kakovosti institucionalnega sistema menedžmenta kakovosti, primerljivega z obstoječimi modeli držav v EU;
- izdelava navodil za evalvacijo/samoevalvacijo visokošolskih zavodov v obliki priročnika za ocenjevanje izobraževalne in raziskovalne dejavnosti z upoštevanjem strateških ciljev visokega šolstva pri nas.

V letu 2003 je NKKVŠ oblikovala strokovna in argumentirana predloga, in sicer predlog sprememb 80. člena Zakona o visokem šolstvu ter predlog ustanovitve agencije za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu in ju posredovala ministrstvu, pristojnemu za visoko šolstvo, SVŠ ter RK. Nasploh je NKKVŠ vseskozi opozarjala takratno Ministrstvo Republike Slovenije za šolstvo, znanost in šport (MŠZŠ) in SVŠ o nujnosti vzpostavitve evropsko primerljivega sistema kakovosti in ustanovitve neodvisne agencije za kakovost v slovenskem visokem šolstvu ter da je pri nas potrebno ustanoviti neodvisno institucijo za izvajanje akreditacij.

Predstavniki NKKVŠ so se sestali tudi z vodstvom Študentske organizacije Slovenije (ŠOS), kjer so se seznanili z *Elaboratom k vzpostavitvi neodvisne nacionalne agencije za spremljanje in zagotavljanje kakovosti visokošolskega procesa v RS.*

NKKVŠ je marca 2004 obvestila RK in MŠZŠ o izteku svojega štiriletnega mandata (2000 – 2004). RK je maja 2004 sklenila, da se mandat NKKVŠ v sedanji sestavi in s sedežem na UM podaljša do ustanovitve Sveta za evalvacijo. Tudi MŠZŠ se je v uradnem odgovoru pridružilo stališču, da delo NKKVŠ v vmesnem času ne sme biti prekinjeno, ampak ga je treba nadaljevati. Tako je NKKVŠ, v pričakovanju ustanovitve Javne agencije za visoko šolstvo Republike Slovenije in znotraj nje Sveta za evalvacijo, nadaljevala svoje aktivnosti do septembra 2007.

Najpomembnejša dejavnost NKKVŠ v letu 2004 je bila usmerjena k pripravi prvih *Meril za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela*. Usklajena in izdelana so bila v skladu s priporočili ESG, kljub nekaterim kritikam so se uporabljala do leta 2009.

Leta 2006 je NKKVŠ izvedla pilotne institucionalne zunanje evalvacije za vzpostavitev sistema kakovosti ter vzpostavila minimalne standarde delovanja kakovosti v visokem šolstvu, hkrati pa izvedla preverjanje svojih meril v praksi.

NKKVŠ je v skladu z zakonom vsako leto izdajala tudi poročila o svojem delovanju v preteklem letu, v katera so bila vključena poročila univerz, njihovih članic ter samostojnih visokošolskih zavodov, in ki so bila javno objavljena. NKKVŠ je letna poročila predstavila ob svojih organiziranih dogodkih, s čimer je spodbujala proces in kulturo kakovosti v visokem šolstvu v RS.

Zadnje tovrstno poročilo, *Poročilo NKKVŠ za leto 2006*, je obsegalo povzetke poročil o aktivnostih na področju kakovosti vseh štirih slovenskih univerz, njihovih članic ter 9 samostojnih visokošolskih zavodov. Skupaj je bilo tako na enem mestu zbranih povzetkov poročil kar 61 od 63 visokošolskih zavodov v RS, ki so kakor koli sodelovali z NKKVŠ.

Poročilo je bilo, kot tudi vsa prejšnja tovrstna poročila, v skladu z veljavno zakonodajo javno predstavljeno.

Dodajmo še, da so se v zadnjih letih predstavniki NKKVŠ enkrat letno udeležili seje Odbora Državnega zbora RS za visoko šolstvo, znanost in tehnološki razvoj, kjer so njegovim članom predstavili letno poročilo NKKVŠ, nato pa aktivno sodelovali v razpravah o aktualnostih na področju sistema kakovosti v slovenskem visokem šolstvu.

NKKVŠ je bila že od svoje ustanovitve leta 2000 tudi mednarodno aktivna, saj je ustanovna članica CEEN Network. Predstavniki NKKVŠ so se tako od leta 2000 redno in aktivno udeleževali letnih srečanj CEEN Network. Prav tako je bila NKKVŠ od leta 2001 prek svojega nacionalnega predstavnika redno prisotna v združenju ENQA na njenih letnih generalnih skupščinah. Maja 2007 je NKKVŠ posredovala prijavo za članstvo v združenje ENQA. Septembra 2007 je prejela odgovor, v katerem je bilo zapisano, da je treba vlogo ustrezno dopolniti, kar pa je še danes ena od primarnih nalog sedanjega nacionalnega evalvacijskega organa.

5. PROJEKT PILOTNIH INSTITUCIONALNIH ZUNANJIH EVALVACIJ V SLOVENSKEM VISOKOŠOLSKEM PROSTORU

V slovenskem visokošolskem prostoru je NKKVŠ v letu 2006 izvedla dolgo pričakovani projekt pilotnih institucionalnih zunanjih evalvacij. MVZT je končno zagotovilo finančna sredstva za izvedbo tega projekta, in sicer na štirih visokošolskih zavodih (od tega treh članicah univerz ter samostojnem visokošolskem zavodu: Filozofski fakulteti UL, Naravoslovnotehniški fakulteti UL, Visoki zdravstveni šoli UM ter Visoki šoli za upravljanje in poslovanje Novo mesto).

V okviru NKKVŠ je bila oblikovana delovna skupina za strateško pripravo modela pilotnih zunanjih evalvacij NKKVŠ (v nadaljevanju delovna skupina NKKVŠ). Sestavljali so jo prof. dr. Franci Čuš, prof. dr. Marinka Drobnič Košorok, doc. dr. Nada Trunk Širca in Miha Pauko (prvi trije so bili člani NKKVŠ, slednji pa njen strokovni sodelavec). Delovna skupina NKKVŠ je spremljala in usmerjala potek priprav ter izvedbo zunanjih evalvacij ter koordinirala vse predvidene aktivnosti. Na osnovi javnega naročila je bil za izvajanje strokovnih nalog v podporo izvedbi institucionalnih zunanjih evalvacij izbran Center za kakovost in evalvacijo Fakultete za management UP.

Temeljni namen pilotnega projekta je bil preverjanje Meril za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela (meril) in izdelava ter preverjanje prve metodologije za izvedbo zunanjih pilotnih institucionalnih evalvacij.

Na podlagi poročil o opravljenih pilotnih institucionalnih zunanjih evalvacijah je NKKVŠ izdelala zaključno poročilo, ki zajema evalvacijo postopkov ter instrumentarija (presojanih visokošolskih zavodov in zunanjih evalvacijskih komisij NKKVŠ).

Ob evalvacijskih obiskih na omenjenih štirih visokošolskih zavodih so bili prisotni tudi neodvisni opazovalci, ki so ugotovili, da so se člani komisij za pilotne zunanje institucionalne evalvacije dobro pripravili na obisk in k proučevanju zahtevane dokumentacije. Dodajmo, da

so opazovalci v nekaterih primerih zaznali, da so visokošolski zavodi iskali potrditev preteklega dela, ne pa tudi informacij o možnostih za izboljšanje.

Zastavljeni cilj NKKVŠ v letu 2007 je bilo evalviranje nadaljnjih 10 visokošolskih zavodov, a je NKKVŠ svoj mandat medtem že predala. NKKVŠ je junija 2005 – na podlagi predhodno objavljenega javnega poziva za kandidate za člane komisij za institucionalne zunanje evalvacije – sprejela in potrdila seznam kandidatov za zunanje evalvatorje slovenskih visokošolskih zavodov.

6. SENAT ZA EVALVACIJO PRI SVETU REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VISOKO ŠOLSTVO

Delovanje Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo (SVŠ) kot posvetovalnega, akreditacijskega, evalvacijskega in habilitacijskega organa je bilo opredeljeno v Zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu (ZViS-E). Določeno je bilo, da je pri opravljanju svojih nalog in odločanju samostojen, da vse odločitve sprejema neodvisno, strokovno in nepristransko ter da je sestavljen tako, da so v njem zastopana vsa študijska področja. Za vodenje in odločanje v akreditacijskih, evalvacijskih in habilitacijskih postopkih SVŠ imenuje akreditacijski, evalvacijski in habilitacijski senat. Za posamezne naloge senati lahko oblikujejo delovna telesa.

Senat za evalvacijo (SE) je bil torej eden izmed treh senatov SVŠ. V SE je bilo imenovanih 9 članov, med njimi tudi študent, od leta 2007 do februarja 2010 sem bil njegov predsednik.

NKKVŠ je bila pravzaprav univerzitetni organ, ker so njene člane imenovali senati slovenskih univerz na predlog RK. SE pa je od NKKVŠ prevzel nadaljevanje opravljanja aktivnosti in postopkov evalvacij v visokošolskem prostoru, hkrati pa mu je zakonodajalec dodelil še tovrstne aktivnosti v slovenskem višješolskem prostoru. Gre za dodaten kvantitativni preskok, še posebej če upoštevamo, da imamo veliko število javnih ali zasebnih višjih šol, samo Skupnost višjih strokovnih šol RS jih je ob nastanku SE združevala 47. SE je 18. septembra 2007 sprejel *Pravila o delu Senata za evalvacijo*, v katerih je bil urejen način njegovega dela, pravice in dolžnosti članov, podlage in postopke za evalvacijo ter način sprejemanja odločitev. S sprejetjem teh pravil je SE prevzel naloge in pristojnosti NKKVŠ.

Z vsakoletnim načrtom dela je SE opredelil število zunanjih evalvacij različnih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol (univerzah, samostojnih visokošolskih zavodih, šolskih centrih ter samostojnih javnih in zasebnih višjih strokovnih šolah) ter na različnih študijskih področjih.
SE je imel tudi stalni delovni komisiji za obravnavanje strokovnih vprašanj in oblikovanje stališč s posameznih področij njegovega delovanja:

- komisijo za vodenje zunanjih evalvacijskih postopkov v visokem šolstvu in pripravo strokovnih podlag zanje ter
- komisijo za vodenje zunanjih evalvacijskih postopkov v višjem strokovnem šolstvu in pripravo strokovnih podlag zanje.

Na predlog pristojne delovne komisije je SE za vsak višje- ali visokošolski zavod imenoval posebno petčlansko komisijo za zunanjo evalvacijo iz nabora strokovnjakov, ki jih je na predlog SE potrdil SVŠ. Komisijo so sestavljali trije strokovnjaki iz visokega oziroma višjega

šolstva, od tega eden iz tujine, in predstavnik gospodarstva oziroma negospodarstva ter predstavnik študentov.

Postopek zunanje evalvacije je SE začel na podlagi pisnih vlog bodisi senata visokošolskega zavoda, ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo, sveta višje strokovne šole ter ministrstva, pristojnega za višje strokovno šolstvo. Pripravljene so morale biti v skladu z merili. Če se niso skladale z načrtom dela SE, je lahko sam določil visokošolski zavod oziroma višjo strokovno šolo za zunanjo evalvacijo.

7. SEKRETARIAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VISOKO ŠOLSTVO

Ob ustanovitvi SE je strokovne, organizacijske, administrativne in tehnične naloge, potrebne za njegovo delo, najprej opravljal Urad za visoko šolstvo. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o visokem šolstvu (Ur. l. RS, št. 64/2008) je Urad RS za visoko šolstvo 12. avgusta 2008 prenehal delovati kot organ v sestavi MVZT ter je kot Sekretariat SVŠ postal njegova notranja organizacijska enota. V skladu s 50. a členom zakona je opravljal strokovne in druge pomembne naloge za SVS in njegove senate.

SVŠ je bil junija 2009 sprejet v European Consortium for Accreditation in higher education (ECA). Komisija ECA je marca 2009 na sedežu Sekretariata SVŠ opravila pregled. Identificiranih je bilo nekaj mogočih izboljšav, na splošno pa je bila komisija navdušena nad organizacijo dela, organizacijsko klimo, strokovnostjo opravljenega dela ter je še zlasti pohvalila tudi obvezno primerjavo treh mednarodnih primerljivih študijskih programov v postopku programske akreditacije, kar je slovenska posebnost.

8. PREGLED DEJAVNOSTI SENATA ZA EVALVACIJO V OBDOBJU 2007–2009

V poglavju so naštete najpomembnejše dejavnosti SE oziroma sekretariata SVŠ (v nadaljevanju: strokovna služba SE) v dobrih dveh letih njegovega delovanja.

1. V skladu z usmeritvami Evropske unije za vzpostavitev skupnega evropskega visokošolskega prostora in zagotavljanja kakovosti v njem je SE na začetku svojega delovanja proučil evropske predpise, standarde in priporočila s tega področja ter začel pripravljati predpise in druge akte, potrebne za svoje delo. Pripravljati se je začel na sodelovanje z drugimi evropskimi institucijami oziroma njihovimi strokovnjaki za akreditacijo in evalvacijo visokega šolstva ter na izpolnjevanje pogojev, določenih za včlanitev v ENQA oziroma vpis v Evropski register agencij (European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR)). Senat je ugotovil, da so merila NKKVŠ v skladu z evropskimi standardi in smernicami (ESG), zato je v svojih pravilih zapisal, da jih bo uporabljal do sprejetja novih.

2. 18. septembra 2007 je sprejel in objavil Pravila o delu Senata za evalvacijo, ta so bila v skladu z Zakonom o visokem šolstvu pogoj za prevzem nalog NKKVŠ.

3. Oblikoval je svoja delovna telesa in pripravil vse potrebno za nadaljevanje evalvacij visokošolskih zavodov, katerih nepopolne vloge je konec septembra 2007 prevzel od NKKVŠ.

4. Sprejel je izjavo o svojem poslanstvu in jo javno objavil.

5. Organiziral je tri usposabljanja oziroma srečanja zunanjih evalvatorjev: prvo konec januarja 2008, drugo 24. oktobra 2008 ter tretje 10. julija 2009.

6. Pripravil je listo usposobljenih kandidatov za evalvatorje in jo poslal v potrditev SVŠ; ta je prvo skupino potrdil konec novembra 2007, drugo pa v začetku novembra 2008.

7. Izmed usposobljenih evalvatorjev je imenoval 5-članske zunanje evalvacijske komisije, ki so opravile 20 institucionalnih zunanjih evalvacij visokošolskih zavodov ter v letih 2008 in 2009 tudi višjih strokovnih šol. Dvodnevni obiski visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol so potekali februarja, marca, maja, junija in novembra 2008 ter maja, junija in novembra 2009.

8. Zbral in analiziral je samoevalvacijska poročila visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol za leti 2007 in 2008.

9. V letu 2008 in 2009 je pripravil:
- poseben obrazec vloge za institucionalno zunanjo evalvacijo;
- nov instrumentarij za zunanje evalvacije (pregledna vprašalnika (posebej za visokošolske zavode in posebej za višje šole), namenjena pripravi na zunanjo evalvacijo, protokol obiska zunanje evalvacijske komisije, navodila za izdelavo končnega evalvacijskega poročila) ter ga skupaj z drugimi pomembnimi dokumenti prevedel v angleščino;
- vprašalnika za vodstvo in študente presojanih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, s katerima je ugotavljal zadovoljstvo z delom zunanjih evalvacijskih komisij oziroma zbiral predloge za izboljšanje tako njihovega dela kot dela SE in strokovne službe – vpeljevanje samoevalvacije SVŠ oziroma SE.

10. Od konca leta 2007 se je mednarodno sodelovanje nenehno krepilo. Najpomembnejši dosežki:

- pridobitev polnopravnega članstva v Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education (CEE Network); 24. 5. 2008 je bil v Albaniji podpis listine o tem;

- 2. 11. in 12. decembra 2008 je SE oziroma SVŠ obiskal dr. Achim Hopbach, podpredsednik ENQA; 18. decembra 2008 pa dr. Terence Clifford-Amos iz Velike Britanije, strokovnjak za bolonjsko prenovo, evalvator in član združenja EURASHE (The European Association of Institutions in Higher Education);

- včlanitev v elitni evropski akreditacijski konzorcij: European Consortium for Accreditation – ECA. Vanj je včlanjenih 16 agencij iz 11 evropskih držav: iz Avstrije, Danske, Francije, Nemčije, Nizozemske, Belgije, Norveške, Španije, Švice, Poljske in Slovenije. ECA je soglasno sprejel SVŠ oziroma SE za svojega polnopravnega člana na zasedanju v Zurichu 12. in 13 junija. Takoj po včlanitvi je strokovna služba začela dejavno sodelovati v projektu o preglednih evropskih akreditacijskih odločitvah in vzajemnem priznavanju z izvirnim naslovom »Transparent European Accreditation decisions and mutual recognition agreements II (TEAM II project)«, in sicer skupaj z

nemškim akreditacijskim svetom (GAC- Akkreditierungsrat), ECA ter madžarskim svetom za akreditacijo (MAB - Hungarian Accreditation Committee);

- strokovna služba SE je sodelovala na različnih mednarodnih srečanjih in forumih o zagotavljanju kakovosti (tudi na vseh treh forumih ENQA novembra 2007 v Rimu, novembra 2008 v Budimpešti in istega meseca 2009 v Koebenhavnu);
- strokovna služba senata je navezala stike z drugimi priznanimi evropskimi agencijami (ASIIN, ACQUIN…);
- senat je za člane zunanjih evalvacijskih komisij imenoval uveljavljene tuje strokovnjake iz agencije, ki je včlanjena v ENQA, oziroma evropsko priznane bolonjske strokovnjake (v letu 2008 so bile tri »mednarodne« zunanje evalvacijske komisije, v letu 2009 pa pet, kar pomeni, da je bil v vseh komisijah za presojo visokošolskih zavodov tuji strokovnjak).

11. Novembra 2009 je izdal dvojezično metaporočilo z naslovom: *Spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru v letih 2007 in 2008*; razposlal ga je vsem visokošolskim zavodom, višjim strokovnim šolam, strokovnjakom (evalvatorjem), pristojnim ministrstvom, združenjem in zbornicam, Študentski organizaciji Slovenije, tujim strokovnjakom, ki so sodelovali v zunanjih evalvacijskih komisijah, ter tujim agencijam oziroma njihovim združenjem (ENQA, ECA, CEEN, ASSIN). Publikacija je obširna, zajema pregled in analizo opravljenih institucionalnih zunanjih evalvacij v slovenskem višje- in visokošolskem prostoru ter analizo samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, oceno zunanjih evalvacij in analizo vprašalnikov strokovne službe senata, instrumentarij za presojo....

12. Pripravil je osnutek Izhodišč za merila za izbiro evalvatorjev in njihovo potrditev na svetu.

Evalvirani zavodi v letu 2007:

Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani
Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani
Fakulteta za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani
Visoka šola za zdravstvo Univerze v Ljubljani
Visoka šola za zdravstvo Izola Univerze na Primorskem

Evalvirani zavodi v letu 2008:

Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru
ISH, Fakulteta za podiplomske humanistične študije, Ljubljana
Poslovno-tehniška fakulteta Univerze v Novi Gorici
Fakulteta za upravo Univerze v Ljubljani
Center za poslovno usposabljanje, Višja strokovna šola, Ljubljana
Poslovno-komercialna šola Celje, Višja strokovna šola

Evalvirani zavodi v letu 2009:

Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici
Fakulteta za management Univerze na Primorskem
Fakulteta za strojništvo Univerze v Mariboru

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru
Visoka poslovna šola Doba Maribor
DOBA EPIS, Višja strokovna šola Maribor
ACADEMIA, Višja strokovna šola Academia iz Maribora
Šolski center Ptuj, Višja strokovna šola
Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled

8. VLOGA SENATA ZA EVALVACIJO V LETU 2010

SE v letu 2010 ni načrtoval izvajanja novih institucionalnih zunanjih evalvacij slovenskih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, saj naj bi z opravljanjem tovrstnih aktivnosti nadaljevala Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS). Na tem mestu smo opozarjali, da periodično izvajanje zunanjih evalvacij nikakor ne sme biti prekinjeno, sicer naš nacionalni evalvacijski organ ne bo izpolnil enega ključnih pogojev za včlanitev v združenje ENQA.

SVŠ je 28. februarja 2010 prenehal svoje delo v sestavi in v okviru pristojnosti, ki jih je imel do uveljavitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (ZViS-G). Tako je kot del SVŠ prenehal s svojimi aktivnostmi tudi SE.

Kljub temu pa ne moremo mimo ugotovljenih prednosti SVŠ in njegovih senatov, ki jih priznavajo tudi tuje agencije in tuji strokovnjaki, ki so bili udeleženi pri zunanjih evalvacijah slovenskih visokošolskih zavodov. Gre predvsem za:

- celovit postopek oziroma sistem kakovosti, ki obsega prvo akreditacijo, zunanjo evalvacijo (na podlagi samoevalvacije) in ponovno akreditacijo (merila so usklajena z ESG ter merili združenja ECA);
- sestave zunanjih evalvacijskih komisij, ki združujejo strokovnjake s področij visokega oz. višjega šolstva, gospodarstva, negospodarstva, iz vrst študentov in tudi tujega strokovnjaka; iz agencije, včlanjene v ENQA ali evropsko priznanega bolonjskega strokovnjaka;
- vsakoletno zbiranje in analiziranje samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, zbiranje in analiziranje poročil o opravljenih zunanjih evalvacijah ter na podlagi tega pripravljenih letnih poročil, ki poleg analize vseh poročil vsebujejo tudi opažanja strokovne službe SE, predloge za izboljšanje, primere dobre prakse, analizo anketnih vprašalnikov, odzive tujih evalvatorjev idr.;
- dobro izdelan instrumentarij (pregledni vprašalnik za visokošolski zavod – priprava na zunanjo evalvacijo, pregledni vprašalnik za višjo strokovno šolo – priprava za zunanjo evalvacijo, protokol obiska zunanje evalvacijske komisije, navodila za izdelavo zunanjih evalvacijskih poročil in struktura poročila),
- načrtovano izobraževanje ter usposabljanje zunanjih evalvatorjev ter organizirane posvete, kjer lahko v medsebojnih pogovorih ugotavljajo dejansko stanje in skupaj (strokovna služba SE, SE in evalvatorji) oblikujejo predloge za izboljšanje ter primere dobre prakse;
- sistem samoevalvacij, ki temelji na ugotavljanju zadovoljstva z izvedenimi zunanjimi evalvacijami (ankete za vodstva visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol ter študente), odzivi tujih in slovenskih evalvatorjev o zadovoljstvu s strokovno službo SE in njegovim delom.

Izkušnje in praksa torej kažejo na to, da postaja slovenski sistem za kakovost v visokem in višjem šolstvu vendarle primerljiv s tovrstnimi evropskimi sistemi.

9. NASTAJANJE JAVNE AGENCIJE ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVU

Kmalu po svoji sestavi, konec leta 2008, je na novo izvoljena Vlada Republike Slovenije obljubila ustanovitev nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu, ki bo nadomestila SVŠ. Cilji agencije bodo dvig kakovosti slovenskih visokošolskih zavodov in višjih šol, primerljivost kakovosti ter njegova integracija v evropski visokošolski prostor, zaupanje v pri nas podeljene diplome in druge listine ter njihova mednarodna prepoznavnost in transparentnost. Agencija bo prav tako pripomogla k povečanju mobilnosti in internacionalizaciji slovenskega visokošolskega prostora. Zunanje preverjanje kakovosti s strani agencije bo omogočilo predvsem dvig kriterijev kakovosti, izpolnjevanje tako postavljenih meril pa bo vodilo v bolj kredibilno slovensko visoko šolstvo ter v njegovo povečano privlačnost za študente in predavatelje iz tujine.

Tako naj bi Slovenija končno dobila neodvisno visokošolsko agencijo in s tem tudi nesporne akreditacije visokošolskih institucij in študijskih programov, na področju visokošolske kakovosti pa bi bili pri nas vzpostavljeni najvišji standardi, kot se za družbo znanja tudi spodobi.

10. ZAKLJUČKI

Skrb za kakovost v visokem šolstvu je ena izmed osnovnih nalog vsake sodobne družbe. Zato je ta element postavljen kot ena izmed stalnih nalog, ki so si jih zadale države, podpisnice Bolonjske deklaracije. Govorimo o t.i. evropski dimenziji sistema kakovosti v visokem in višjem šolstvu, ki pomeni: samoevalvacijo, zunanjo evalvacijo institucije ali študijskega programa, akreditacijo na njeni podlagi in izboljšanje vseh procesov, ki jih izvajajo visokošolski zavodi oziroma višje strokovne šole. Za izvajanje evalvacije in akreditacije so odgovorne regionalne ali nacionalne neodvisne institucije, ki delujejo zunaj univerz oziroma visokih in višjih šol. Procesi izboljšanja kakovosti pa prej ali slej ostajajo v domeni njihovih internih struktur.

Evalvacije morajo potekati po vnaprej napovedanem scenariju, kjer so ocenjevalne metode javno poznane. Pozitivnim ocenitvam sledi akreditacija, ki jo najpogosteje opravi isti organ, ki je izvedel evalvacijo. Izboljšanje pa je interni proces, ki se mora izvajati na univerzah (univerzitetni upravi in njihovih članicah). Njegov osnovni namen je povečati zadovoljstvo vseh uporabnikov v visokem šolstvu, kot so študenti, delodajalci, zaposleni na visokošolskih zavodih ter vlada oz. drugi financerji.
S pojavom globalizacije na področju visokega šolstva se povečuje pomen zunanjega ocenjevanja kakovosti, torej pomen in vloga institucij oziroma agencij, ki izvajajo ali koordinirajo zunanje presojanje kakovosti visokošolskih zavodov. Omenjene nacionalne agencije morajo svoje delovanje prilagoditi mednarodnim zahtevam.

Ob koncu delovanja Senata za evalvacijo se zahvaljujem vsem sodelavcem in promotorjem kulture kakovosti v visokem šolstvu v RS, posebej gre zahvala pionirjem tega področja:
dr. Bogomirju Mihevcu, dr. Sonji Kump, dr. Nadi Trunk Širca, dr. Lučki Lorber, dr. Marinki Drobnič Košorok, dr. Karmen Kern Pipan, akad. prof. dr. Alojzu Kralju in mnogim drugim;

za vso strokovno in tehnično pomoč pri delu NKKVŠ *mag. Mihi Pauku*, pri delu Senata za evalvacijo *Tatjani Debevec* in *Klemenu Šubicu*, za prepoznavnost SE v mednarodnem prostoru pa še posebej *dr. Izidorju Golobu*, direktorju Sekretariata SVŠ.

Poročilo o delu Senata za evalvacijo pri Svetu Republike Slovenije za visoko šolstvo z naslovom*: Spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru v letu 2009* je napisala, uredila in oblikovala *Tatjana Debevec*, odgovorna za strokovno službo senata. Za skrbno delo, analizo gradiva in strokovno podporo se ji iskreno zahvaljujem v imenu vseh članov Senata za evalvacijo pri Svetu Republike Slovenije za visoko šolstvo.

Ljubljana, september 2011

Senat za evalvacijo
pri Svetu Republike Slovenije za visoko šolstvo
Predsednik
prof. dr. Franci Čuš

KRATICE:
CEE Network: Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education, **CRE**: Conference of European Rectors, **EFQM**: European Foundation for Quality Management**, ENQA**: European Association for Quality Assurance in Higher Education, **ESG**: Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area**, EQAR**: European Quality Assurance Register for Higher Education**, EUA**: European University Association, **KKVŠ**: Komisija za kvaliteto visokega šolstva, **KOKU**: Komisija za ocenjevanje kakovosti univerze, **MŠŠ**: Ministrstvo za šolstvo in šport, **MŠZŠ**: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport**, MVZT**: Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, **NKKVŠ**:Nacionalna komisija za kvaliteto visokega šolstva**, RK**: Rektorska konferenca Republike Slovenije, **SE**: Senat za evalvacijo

Beseda avtorice

Pred nami je poročilo o delu Senata za evalvacijo Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo za tretje zaporedno leto, v katerem je opravljal institucionalne zunanje evalvacije visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, ki je hkrati tudi zadnje leto njegovega dela. V letu 2010 bo v skladu s spremembami Zakona o visokem šolstvu – ZViS-G (Uradni list Republike Slovenije, št. 86/2009) njegove naloge prevzela nova Nacionalna agencija za kakovost Republike Slovenije v visokem šolstvu.

Senat za evalvacijo je v letu 2009 v skladu s svojim poslanstvom ter evropskimi standardi in smernicami za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area – ESG) izboljšal sistem svojega delovanja, in sicer predvsem z živahnim mednarodnim sodelovanjem, opravljanjem institucionalnih zunanjih evalvacij tako, da so bili v vseh komisijah za zunanje evalvacije visokošolskih zavodov tudi priznani tuji strokovnjaki, s sodelovanjem svojih strokovnjakov pri evalvacijah v tujini; sodelovanjem pri pripravi skupnih meril za pregledne evropske akreditacijske odločitve in vzajemno priznavanje z izvirnim naslovom »Transparent European Accreditation decisions and mutual recognition agreements II«, pri skupni informacijski mreži (Qrossroads) v European Consortium for Accreditation – ECA, katerega polnopravni član je postal junija 2009; ter z izdajo obširne publikacije z naslovom Metaporočilo o spremljanju, ugotavljanju in zagotavljanju kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru v letih 2007 in 2008. Metaporočilo je izšlo tudi v angleškem jeziku, poslal ga je evropski mreži agencij za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (European Association for Quality Assurance in Higher Education – ENQA), ECA, CEE Network (Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education), evropskim agencijam oziroma tujim strokovnjakom, s katerimi je sodeloval pri zunanjih evalvacijah, domačim strokovnjakom, vsem visokošolskim zavodom in višjim strokovnim šolam, ministrstvom, združenjem ter drugim deležnikom. Odziv nanj je bil zelo dober, še bolj kot doma so ga pohvalili na tujem. Tuji strokovnjak iz Velike Britanije, ki je samoiniciativno sodeloval pri zadnji redakciji angleške različice metaporočila, je takole zapisal: »I am still reading through the most excellent meta report...«; po opravljenem delu pa: »It is an excellent report you have put together... It was a pleasure to do this work for you. My best - my privilege to work with you.«

Senat za evalvacijo se je – spodbujen z ugotovitvami in priporočili podpredsednika ENQA dr. Achima Hopbacha (v letu 2009 je postal predsednik te mreže), ki je Sekretariat sveta oziroma Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo obiskal decembra 2008 – začel še intenzivneje pripravljati za včlanitev v ENQA, kar je tudi pogoj za uvrstitev v evropski register agencij (European Quality Assurance Register for Higher Education – EQAR). Jeseni 2009 je bila prošnja že skoraj pripravljena, pred oblikovanjem končne različice je moral narediti le še nekatere analize svojega dela oziroma poročilo o samoevalvaciji.

Poročilo je sestavljeno podobno kot metaporočilo za leti 2007 in 2008. V njem ni več poglavja o Svetu Republike Slovenije za visoko šolstvo in njegovi sestavi, katerega del je tudi Senat za evalvacijo, niti ne podrobnejšega pojasnila o njegovih pristojnostih in nalogah, saj se vnovično pojasnjevanje tega ni zdelo potrebno.

V prvem poglavju je kratek pregled opravljenega dela Senata za evalvacijo v letu 2009, v katerem je nekoliko podrobneje opisano delo ECA, v katerem smo začeli takoj po sprejetju za

polnopravnega člana dejavno sodelovati. Članstvo v tem konzorciju jemljemo kot veliko priznanje svojemu delu, še posebej zato, ker se je težko včlaniti vanj. Številnim evropskim agencijam, ki so že članice ENQA, to namreč kljub prizadevanjem ni uspelo.

Osrednji drugo in tretje poglavje govorita o zunanjih evalvacijah visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol ter njihovem ocenjevanju. V drugem poglavju so poleg povzetkov iz zunanjih evalvacijskih poročil po posameznih področjih ocenjevanja visokošolskega zavoda ali višje strokovne šole iz Meril za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela (Uradni list RS, št. 101/2004) ter prednosti oziroma zgledov za priporočljivo ureditev, ki so jih prepoznale zunanje evalvacijske komisije, prvič v posebnih preglednicah prikazane tudi pomanjkljivosti in priporočila komisij za njihovo odpravo. Novost so še roki, ki so jih komisije za to postavljale. V tretjem poglavju so povzeta veliko obširnejša mnenja predvsem visokošolskih zavodov o zunanjih evalvacijskih poročilih kot prejšnji dve leti, skoraj vsa so prvič pripravljena po področjih ocenjevanja, zato je to poglavje občutno daljše. Poleg tega je v njem še ocena strokovne službe senata, osredinjena na obiske zunanjih evalvacijskih komisij in zunanja evalvacijska poročila ter na kratko primerjavo s prejšnjima dvema letoma.

Poročilo vsebinsko zaokroža zadnje poglavje z naslovom Dogovor o nadaljnjem delu, v katerem so predstavljene skupne ugotovitve strokovnjakov, Senata za evalvacijo oziroma njegove strokovne službe in odločitve o izboljševanju dela z oblikovanjem konkretnih vsebin za nadaljnje izobraževanje in usposabljanje strokovnjakov. Prvo usposabljanje bi moralo biti novembra 2009, vendar ga, žal, zaradi odhoda direktorja Sekretariata sveta finančno ni bilo mogoče izpeljati.

Naj se zahvalim vsem, ki ste s svojim delom pripomogli k izrednemu napredku pri vzpostavljanju evropsko primerljivega sistema kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru, ki ga je Senat za evalvacijo dosegel v dobrih dveh letih svojega delovanja. Upam, da bo opravljeno delo senata, predvsem pa preboj na mednarodno področje, v pomoč na novo nastali Nacionalni agenciji Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu.

Tatjana Debevec

1. PREGLED OPRAVLJENEGA DELA SENATA ZA EVALVACIJO V LETU 2009

1.1 Mednarodno sodelovanje in včlanitev v European Consortium for Accreditation – ECA

V letu 2009 se je mednarodno sodelovanje močno okrepilo. Strokovna služba Senata za evalvacijo (v nadaljnjem besedilu: strokovna služba senata) oziroma Sekretariat Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo (v nadaljnjem besedilu: sekretariat sveta) se je vse leto udeleževala najrazličnejših mednarodnih srečanj, seminarjev, forumov, delavnic, navezovala in utrjevala že vzpostavljene stike z evropskimi agencijami za zagotavljanje kakovosti, si izmenjevala strokovnjake, člane zunanjih evalvacijskih komisij, največji dosežek pa je bila včlanitev Sveta Republike Slovenije za visoko šolstvo (v nadaljnjem besedilu: svet) v elitno evropsko akreditacijsko združenje European Consortium for Accreditation – ECA. Vanj je včlanjenih 16 agencij iz 11 evropskih držav: iz Avstrije, Danske, Francije, Nemčije, Nizozemske, Belgije, Norveške, Španije, Švice, Poljske in Slovenije.

Vlogo za včlanitev v ECA je svet oddal decembra 2008, priložil ji je prevode zakona o visokem šolstvu ter predpisov sveta, senatov in sekretariata. 13. marca 2009 ga je obiskala tričlanska komisija, ki so jo sestavljali predstavniki konzorcija: Karl Dittrich, predsednik, ter člana Elisabeth Fiorioli in Mark Frederiks.

Obisk komisije je bil na sekretariatu sveta, presoja je trajala ves dan. Komisija je natančno preverila akreditacijske in evalvacijske postopke sveta oziroma zanje pristojnih senatov, vlogo in naloge zaposlenih na sekretariatu, prostore, predpise in dokumentacijo. Delavcem sekretariata in predstavniku senatov je postavljala podrobna ter predvsem konkretna vprašanja o evalvacijskih in akreditacijskih postopkih, sestavinah vlog za akreditacijo in evalvacijo študijskih programov in visokošolskih zavodov, načinu odločanja, podeljevanju akreditacij... Komisija je bila vidno zadovoljna s predstavljenim delom sveta, sporočila je, da bo o včlanitvi odločeno že junija 2009. Ker je bila obveščena, da bo v letu 2010 naloge sveta in njegovih senatov prevzela nova agencija za kakovost, je pred dokončno odločitvijo o včlanitvi želela zagotovilo, da bo agencija naloge sveta nadaljevala oziroma da bo delo v njej nemoteno potekalo. Zato se je še isti dan sestala s predstavniki Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, pristojnega za pripravo sprememb zakona o visokem šolstvu, ki je za akreditacijske in evalvacijske naloge predvidel novo agencijo. Po pogovoru z njimi je direktorju sekretariata sveta in njegovim delavcem sporočila, da ji je bilo na ministrstvu dano tako zagotovilo o delu prihodnje agencije, da to ne bo vplivalo na odločanje o včlanitvi v ECA.

European Consortium for Accreditation – ECA je soglasno sprejel svet za svojega polnopravnega člana na zasedanju v Zurichu 12. in 13 junija. Julija 2009 mu je poslal v podpis sporazum o sodelovanju.

Včlanitev pomeni izreden napredek pri delu in mednarodnem položaju sveta oziroma Senata za evalvacijo, saj ima konzorcij velik ugled v evropskem visokošolskem prostoru – skoraj vse vanj včlanjene agencije so tudi polnopravne članice evropske zveze agencij za zagotavljanje kakovosti (European Association for Quality Assurance in Higher Education; v nadaljnjem besedilu ENQA). Odločilno je na primer pomagal pri nastanku evropskih smernic in

standardov za zagotavljanje kakovosti: Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area – ESG. Spoštovanje tega predpisa je namreč pogoj za včlanitev v ENQA in vpis v register agencij (European Quality Assurance Register for Higher Education; v nadaljnjem besedilu EQAR).

Konzorcij si prizadeva za uresničitev treh ciljev:

- doseči medsebojno priznavanje akreditacijskih in evalvacijskih odločitev; izboljšati razmere za medsebojno priznavanje, še posebej za skupne študijske programe;
- zagotoviti temelj za izmenjavo izkušenj in medsebojno izobraževanje z akreditacijami in akreditacijam podobnimi postopki;
- zagotoviti pregledne informacije o zagotavljanju kakovosti ter pospešiti internacionalizacijo institucij in študentov.

Članice ECA delujejo v štirih delovnih skupinah, v katerih skrbijo za udejanjanje nalog in dosego vseh ciljev:

1. skupina: vzajemno priznavanje (skupni študijski programi, spremljanje uresničevanja dogovorov o vzajemnem priznavanju, sklepanje novih dogovorov, sodelovanje s centri ENIC/NARIC...);
2. skupina: institucionalne akreditacije in evalvacije (proučevanje evalvacijskih sistemov, priporočila za izpeljavo institucionalnih evalvacij, ki bodo vzbujala zaupanje in medsebojno priznavanje, usposabljanje in izmenjava evropskih strokovnjakov za institucionalne zunanje evalvacije, evalvacije zasebnih visokošolskih zavodov);
3. skupina: informacijska mreža (Qrossroads) in informacijske strategije (v mreži naj bodo podatki vseh članic ECA, določijo naj se možnosti za uporabnike (ogledi, sprotne informacije, statistični podatki), vsebine akreditacijskih poročil, komuniciranje in razpošiljanje strategij (odločitev) za članice ECA, komuniciranje z drugimi mrežami, s katerimi ima ECA sklenjene formalne dogovore));
4. skupina: vzajemno učenje in primeri dobre prakse (integracija ugotovljenih učnih dosežkov v akreditacijske postopke, priprava dokumentov o ugotovljenih učnih dosežkih v posameznih državah, predložitev jedrnatega poročila o principih (načelih) za integriranje učnih dosežkov v akreditacijske postopke oziroma prakso.

Konzorcij vsako leto v letnem delovnem načrtu opredeli posamezne naloge. V letu 2009 je bil zelo pomemben projekt o preglednih evropskih akreditacijskih odločitvah in vzajemnem priznavanju z izvirnim naslovom »Transparent European Accreditation decisions and mutual recognition agreements II (TEAM II project)«. Zanj se zavzema in ga tudi financira Evropska komisija. Ministri držav Evropske unije so se namreč v Londonu (Londonski komunike, 18. maj 2007) dogovorili, da bodo priznali napredek, ki je bil narejen na področju vzajemnega priznavanja akreditacijskih in evalvacijskih odločitev, ter spodbudili mednarodno sodelovanje med agencijami za zagotavljanje kakovosti. Prav tako so se zavzeli za povečanje števila skupnih študijskih programov. Ker pa se v posameznih državah pogoji za akreditacijo skupnih študijskih programov razlikujejo med seboj, se je ECA odločila, da bo v projektu TEAM II poskušala razviti metodologijo za akreditacijski postopek skupnega študijskega programa. Kot pilotni projekt je bil med prvimi predlagan drugostopenjski bolonjski skupni študijski program z naslovom: "Primerjalni lokalni razvoj - CoDe", v katerem sodelujejo Univerza v Trentu (Italija), Univerza v Regensburgu (Nemčija), Univerza Corvinus v Budimpešti (Madžarska) in tudi slovenska Univerza v Ljubljani.

Svet je začel takoj dejavno sodelovati pri tem projektu, skupaj z nemškim akreditacijskim svetom (GAC- Akkreditierungsrat), ECA ter madžarskim svetom za akreditacijo (MAB - Hungarian Accreditation Committee). Skupina, v njej sta bila dva predstavnika sekretariata sveta, se je sešla v začetku septembra 2009 na dvodnevnem sestanku v Budimpešti, da bi se dogovorila o določitvi enotnih meril za akreditacijo skupnega študijskega programa CoDe, osnutku meril za samoevalvacijo, načrtovanju obiska neodvisne skupine strokovnjakov ter predlogih za imenovanje strokovnjakov v akreditacijsko (evalvacijsko) komisijo:

- v oktobru, novembru in decembru 2009 je uskladila merila za akreditacijo skupnega študijskega programa CoDe, določila standarde za samoevalvacijo tega programa, sprejela protokol obiska skupine strokovnjakov in za člane skupine izbrala neodvisne strokovnjake. V njej so štirje člani; od tega en predstavnik študentov in en predstavnik delodajalcev, predsednica pa je slovenska strokovnjakinja prof. dr. Lučka Lorber z Univerze v Mariboru. Skupina bo opravila obisk zavoda – Univerze v Trentu, ter sprejela merila za izbiro strokovnjakov;
- v decembru je bil osnutek meril poslan strokovnjakom.

Obisk skupine strokovnjakov bo na Univerzi v Trentu 16. in 17. februarja 2010, do konca marca naj bi skupina napisala poročilo, v aprilu naj bi bila sprejeta akreditacijska odločitev in napisano metodološko poročilo, na skupnem sestanku v juniju 2010 pa naj bi bilo to metodološko poročilo tudi javno predstavljeno.

Sodelovanje v projektni skupini je zahtevalo podrobno proučitev akreditacijskih meril oziroma meril za zagotavljanje kakovosti, ki veljajo v vseh štirih državah, in pripravo takšnih skupnih meril, ki ne bodo v nasprotju z nacionalnimi predpisi. Kaj kmalu je postalo jasno, da so precejšnje razlike v predpisih in načinu delovanja, tudi med nemškim in madžarskim svetom za akreditacijo, pa čeprav sta oba polnopravna člana združenja evropskih agencij – ENQA. Izkazalo se je, da imamo v Sloveniji dobra merila in postopke za akreditacijo in evalvacijo študijskih programov, znanstveno-raziskovalnega in umetniškega dela, visokošolskih zavodov ter višjih strokovnih šol. Po madžarskem sistemu za zagotavljanje kakovosti se opravlja le prva akreditacija študijskih programov in visokošolskih zavodov, ni pa evalvacij (kot jih poznamo pri nas) in vnovičnih akreditacij (v zakonu so zametki, vendar v praksi niso določeni postopek in posledice). Nemški akreditacijski svet je kot nacionalni akreditacijski organ pristojen za akreditacijo agencij za zagotavljanje kakovosti, vsaka agencija ima svoja merila za akreditacijo, ki jih potrdi GAC, morajo pa biti usklajena tudi z zakonodajo posamezne dežele, v kateri ima agencija sedež. Praksa iz tujine kaže, da se večina akreditacijskih postopkov začne po dveh letih od začetka izvajanja študijskega programa. Takrat agencija imenuje veččlansko komisijo, ki opravi ogled visokošolskega zavoda in študijskega programa ter pripravi poročilo o ustreznosti oziroma izpolnjevanju pogojev za akreditacijo.

1.2 Zunanje evalvacije

Poziv visokošolskim zavodom in višjim strokovnim šolam za oddajo vlog in izpolnitev preglednih vprašalnikov, namenjenih pripravi na zunanjo evalvacijo, je Senat za evalvacijo (v nadaljnjem besedilu: senat) objavil januarja 2009, rok za oddajo vlog se je iztekel konec februarja, senat je v začetku aprila odločil, da bodo presojani vsi zavodi oziroma šole, ki so vlogo oddali, in sicer:

- *Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici,*
- *Fakulteta za management Univerze na Primorskem,*
- *Fakulteta za strojništvo Univerze v Mariboru,*

- *Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru,*
- *Visoka poslovna šola Doba Maribor,*
- *DOBA EPIS, Višja strokovna šola Maribor,*
- *ACADEMIA, Višja strokovna šola Academia iz Maribora,*
- *Šolski center Ptuj, Višja strokovna šola.*

Ker je senat ob upoštevanju finančnih sredstev, ki jih je imel na voljo, v delovnem načrtu za leto 2009 predvidel deset institucionalnih zunanjih evalvacij, je sprejel sklep, da bo institucionalna zunanja evalvacija potekala še na:

- *Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani ter*
- *Višji strokovni šoli za gostinstvo in turizem Bled.*

Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani se na sklep senata ni odzvala, Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled pa je pripravila vlogo v postavljenem roku. Tako je bilo v letu 2009 opravljenih devet institucionalnih zunanjih evalvacij, pet na visokošolskih zavodih in štiri na višjih strokovnih šolah.

Strokovna služba senata je tudi v tem letu dobila potrditev evropskih agencij oziroma tujih bolonjskih strokovnjakov, da bodo sodelovali pri institucionalnih zunanjih evalvacijah. Senat je odločil, da jih bo imenoval v 5-članske komisije za presojo vseh visokošolskih zavodov, medtem ko bodo v komisijah za presojo višjih strokovnih šol domači strokovnjaki. Tako odločitev je sprejel zato, ker si želi pridobiti več izkušenj na tem področju, saj so se prve evalvacije višjih strokovnih šol opravile šele leta 2008. Težave bi lahko nastale tudi, ker je na višjih šolah predvsem med študenti znanje angleškega jezika slabše in bi zato presoje težko nemoteno potekale. Spet se je pokazalo, da je treba na sekretariatu sveta nujno zaposliti tolmača za slovenski oziroma angleški jezik.

Izjema je bil le zasebni zavod DOBA EPIS iz Maribora, v katerem je tako visoka kot višja strokovna šola, za zunanjo evalvacijo pa je zavod predlagal obe. Senat je sprejel sklep, da za presojo obeh sestavi eno zunanjo evalvacijsko komisijo; izjemoma 6-člansko, sestavljeno iz petih domačih in enega tujega strokovnjaka (sestava komisij v prilogi št. 1)

Maja in v začetku junija 2009 je bilo opravljenih šest institucionalnih zunanjih evalvacij, poleg vseh visokošolskih zavodov tudi ene višje strokovne šole. Presoje preostalih treh višjih strokovnih šol so bile novembra 2009.

1.3 Srečanje strokovnjakov

10. julija 2009 je senat organiziral srečanje strokovnjakov, ki jih je potrdil svet ter so v letih 2007, 2008 in spomladi 2009 sodelovali v zunanjih evalvacijskih komisijah. Namenjeno je bilo predstavitvi metaporočila senata o institucionalnih zunanjih evalvacijah v letih 2007 in 2008, predvsem pa izmenjavi izkušenj, pridobljenih pri zunanjih evalvacijah, reševanju odprtih vprašanj in morebitnih težav pri delu strokovnjakov in strokovne službe senata, predlogom za izboljšanje dela ter dogovoru o nadaljnjih ukrepih. Srečanja so se udeležili skoraj vsi strokovnjaki, predsednik senata, direktor sekretariata sveta in strokovna služba senata.

V živahni in plodni razpravi, v kateri so aktivno sodelovali vsi udeleženci srečanja, so bili oblikovani številni predlogi za izboljšanje evalvacijskih postopkov in dela strokovnjakov v

prihodnje; nanašajo se tako na izboljšanje sistema za zagotavljanje kakovosti v celoti kot na učinkovitejše delo v čisto konkretnih okoliščinah. Poleg načelnih oziroma bolj splošnih predlogov za izboljšanje kakovosti dela in sistema v celoti so bili sprejeti dogovori o nadaljnjem izobraževanju strokovnjakov.

Ugotovljeno je bilo, da so bile doslej opravljene zunanje evalvacije na zelo visoki ravni, kar so večkrat potrdili tuji strokovnjaki, člani evalvacijskih komisij. Da bi to ohranili in evalvacije še izboljšali, se je treba stalno izobraževati. Poudarjeno je bilo, da bi moralo biti več izobraževanj, saj se šele čez čas, po določenih izkušnjah, pokažejo potrebe po reševanju čisto konkretnih težav, nastalih pri delu evalvacijskih komisij. Posebej naj se organizirajo delavnice za »stare« strokovnjake, na katerih je treba doseči, da bo odločanje različnih strokovnjakov v istih okoliščinah enako oziroma čim bolj podobno. Odpraviti je torej treba dvom o tem, da bi se isti visokošolski zavod ali višja strokovna šola različno ocenjeval.

Delavnice bi morale biti namenjene posebnemu usposabljanju za poenotenje dela (kalibracijo) predsednikov evalvacijskih komisij, in sicer tako glede načina usklajevanja dela v razmerju do ocenjevanega zavoda oziroma šole kot tudi med člani evalvacijske komisije, ter usposabljanju za poenotenje načina ocenjevanja različnih zunanjih evalvacijskih komisij. Da bi to dosegli, so bistvenega pomena: priprava komisije na obisk in urnik obiska, enotna oblika zunanjega evalvacijskega poročila, roki za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in spremljanje njihovega odpravljanja (postopek folow-up).

Strokovnjake bomo izobraževali s študijami primerov (ti. case study), »domačimi nalogami« in primeri dobre prakse. Prvo tako izobraževanje v obliki dvodnevnih delavnic smo na strokovni službi senata načrtovali v novembru 2009, vendar jih, žal, zaradi odhoda direktorja sekretariata sveta konec septembra 2009 finančno ni bilo mogoče izpeljati.

Odločitve o izboljšanju sistema kakovosti in o izobraževanju strokovnjakov so podrobneje predstavljene v sklepnem poglavju z naslovom Dogovori o nadaljnjem delu na strani…

2. INSTITUCIONALNE ZUNANJE EVALVACIJE VISOKOŠOLSKIH ZAVODOV IN VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL

V poglavju bodo prikazani kratki vsebinski povzetki vseh zunanjih evalvacijskih poročil, podobno kot v metaporočilu senata za evalvacijo za leti 2007 in 2008. Novost v letošnji analizi poročil je, da so poleg prednosti visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol prikazane tudi pomanjkljivosti in priporočila za njihovo odpravo ter roki, ki so jih komisije postavile za odpravo pomanjkljivosti.

Med visokošolskimi zavodi so bili presojani: štiri fakultete, in sicer: dve članici Univerze v Mariboru, po ena članica Univerze na Primorskem in Univerze v Novi Gorici (slednja ima status zasebne univerze) ter zasebna visoka strokovna šola. Oba zasebna zavoda se razlikujeta od javnih predvsem po svoji organiziranosti, visoka strokovna šola pa od vseh tudi po svoji dejavnosti, predvsem glede znanstveno-raziskovalnega dela – to še ni razvito, saj izobražuje samo po visokem strokovnem študijskem programu prve stopnje.

Za razliko od zunanjih evalvacijskih poročil v letih 2007 in 2008 – vsa so bila »pozitivna« – je bilo v letu 2009 na enem od presojanih visokošolskih zavodov poleg pomanjkljivosti, bolj ali manj značilnih tudi za druge zavode, ugotovljenih veliko večjih nepravilnosti, pa tudi nezakonitosti pri njegovem delovanju. Te so take vrste, da je zavodu zunanja evalvacijska komisija določila večinoma zelo kratke roke za njihovo odpravo.

Evalvacijska poročila o drugih štirih zavodih so pozitivna, izmed teh je zanimivo poročilo o visokošolskem zavodu, članici zasebne univerze, ki je organizirana drugače kot druge tri slovenske javne univerze. Gre za tako imenovano integrirano univerzo, katere članica je bila evalvirana tudi v letu 2008. Pri primerjanju obeh poročil smo ugotovili, da sta si predvsem glede ugotovitev v zvezi z organiziranostjo in položajem članice v tej univerzi zelo različni oziroma, da prva komisija ni opozorila na nepravilnosti v zvezi s tem, druga pa večkrat. Zanimivo je, da nobeden od tujih strokovnjakov, ki sta sodelovala v komisijah, v taki organiziranosti ni videl nič spornega, nasprotno, oba sta jo celo pohvalila.

Zakaj je prišlo do razlik, so evalvatorji ugotavljali na srečanju 10. julija. Ugotovili so, da je deloma vzrok za to preslabo poznavanje šolske zakonodaje in predpisov, izdanih na njeni podlagi, deloma pa sta različni presoji odvisni tudi od tega, od kod oziroma iz katere univerze je večina članov evalvacijske komisije. Presoje morajo biti neodvisne od tega in popolnoma objektivne, zato pa je potrebno dodatno izobraževanje evalvatorjev – poleg lastnega tudi na organiziranih srečanjih in posebnih delavnicah, namenjenih tako imenovani »kalibraciji« (umerjanju, poenotenju) evalvatorjev oziroma njihovih odločitev o istih zadevah. Senat je jeseni 2009 sprejel tudi izhodišča za merila, po katerih bo izbiral strokovnjake, oziroma pogoje, ki jih bodo morali izpolniti za dokončno potrditev.

Senat je opravil še evalvacije štirih višjih strokovnih šol, dveh javnih in dveh zasebnih. Zanimive so razlike med njimi, ki izvirajo iz njihovega statusa in različne organiziranosti. Od javnih šol je ena samostojna, druga pa organizacijska enota šolskega centra. Tudi zasebni šoli sta organizacijski enoti, prva je enota zavoda, druga gospodarske družbe. Prva ima koncesijo za opravljanje izobraževalne dejavnosti, zato izobražuje tudi redne študente, druga se financira iz šolnin, saj izobražuje samo izredne študente, in sredstev, pridobljenih na trgu.

Za razliko od visokošolskih zavodov je delovanje in izobraževanje v višjih strokovnih šolah natančneje določeno z Zakonom o višjem strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št.

86/2004) in podzakonskimi akti, ki jih sprejme minister, pristojen za višje šolstvo. Značilno za višje strokovne šole je še, da sodelujejo v projektu IMPLETUM za »uvajanje novih izobraževalnih programov na področju višjega strokovnega izobraževanja v obdobju 2008 – 2009« in za kakovost v višjem šolstvu, kjer usposabljajo tako imenovane »notranje presojevalce« višjih šol (v nadaljnjem besedilu: IMPLETUM).

2.1 UGOTOVITVE ZUNANJIH EVALVACIJSKIH KOMISIJ

2.1.1. VISOKOŠOLSKI ZAVODI

Vsebinski povzetki zunanjih evalvacijskih poročil

1. Strategija, organiziranost in vodenje zavoda, urejenost evidenc ter skrb za kakovost

Komisije so ugotovile, da imajo vsi visokošolski zavodi javno izraženo poslanstvo, vizijo in strategijo svojega delovanja. Na dveh fakultetah so usklajeni s poslanstvom, vizijo in strategijo univerze, zaposleni jih dobro poznajo in so zelo predani svojemu zavodu. Dobro jih poznajo tudi na visoki strokovni šoli. Le na eni fakulteti, članici javne univerze, je bilo ugotovljeno, da so zaposleni premalo seznanjeni z njimi oziroma se z njimi ne strinjajo ali jim celo nasprotujejo, zato ciljev zavoda ne uresničujejo. Komisija predlaga vodstvu, naj skupaj z vsemi zaposlenimi vnovič premisli o tem.

Pristojnosti in odgovornosti zaposlenih so določene v predpisih (v veljavni zakonodaji, statutih zavodov, pravilih ter drugih internih aktih, s sistemizacijami...), sodelovanje med njimi je večinoma zgledno. Dve fakulteti, ki sta hkrati članici različnih univerz, nista organizirani v skladu s predpisi: na prvi je komisija ugotovila, da je delovno mesto tajnika fakultete nezasedeno vse od leta 2003, na drugi pa, da nima vseh organov, predpisanih z zakonom: akademskega zbora in študentskega sveta članice univerze. Na prvem zavodu si zaposleni želijo več sodelovanja in večji vpliv na odločitve ter usmeritve zavoda, na drugem pa, čeprav nimajo akademskega zbora, zelo dobro sodelujejo med seboj in z drugimi delavci zavoda. Na teh dveh zavodih je oteženo tudi sodelovanje oziroma soodločanje študentov. Na prvem so študenti udeleženi le pri oblikovanju nekaterih postopkov, ki vplivajo na izobraževanje, nimajo pa predstavnikov v upravnem odboru in različnih komisijah, okrnjene možnosti imajo tudi pri sodelovanju v habilitacijskih postopkih, saj zavod ne opravlja ustreznih študentskih anket oziroma si mnenja študentov o posameznih kandidatih za izvolitve pridobiva z drugih zavodov. Na drugem zavodu je sodelovanje študentov zagotovljeno na ravni univerze.

Usposobljenost visokošolskih učiteljev in drugih zaposlenih je ustrezna na treh fakultetah in na visoki strokovni šoli, na eni fakulteti pa je komisija ugotovila, da nekateri učitelji niso habilitirani za delo, ki ga opravljajo. Tudi razmerje med polno in delno zaposlenimi ni dobro, kar sta komisiji ugotovili še na dveh zavodih. Trije visokošolski zavodi nimajo dovolj prostorov oziroma so ti neustrezni, vsi načrtujejo prenovo ali pridobitev novih. Predvsem dvema zavodoma primanjkuje finančnih sredstev za uresničitev postavljenih ciljev iz strateškega načrta.

Štirje visokošolski zavodi imajo urejene evidence o svoji dejavnosti, na eni fakulteti pa je že univerzitetna komisija za nadzor ugotovila pomanjkljivosti. Tri fakultete in visoka strokovna

šola se zelo zavzemajo za zagotavljanje kakovosti, vzpostavljen je sistem, ki ga morajo še izpopolniti.

Ocena ene fakultete je na tem področju zelo slaba. Evalvacijska komisija je ugotovila, da komisije za kakovost in evalvacije, ki jo sicer zavod ima, »ne vodi prodekan niti univerzitetni učitelj, kar jasno kaže na odnos vodstva do kakovosti«, še posebej, ker med presojo ni zaznala, da bi jo vodstvo kakor koli spodbujalo. Posledice so: ni spremljanja uspeha študentov in zaposljivosti diplomantov, študentske ankete so neustrezne, ukrepi za izboljšanje kakovosti niso razvidni, samoevalvacijska poročila jih ne vsebujejo niti niso javno objavljena.

2. Izobraževanje – študijska dejavnost

Tudi za to področje ocenjevanja lahko ugotovimo, da se evalvacijsko poročilo o eni fakulteti močno razlikuje od drugih štirih, saj je komisija na njej ugotovila veliko pomanjkljivosti in celo nedopustnih nepravilnosti.

Na vseh zavodih izobražujejo po bolonjskih študijskih programih, vendar vsi še nimajo programov vseh treh bolonjskih stopenj. Na fakultetah poleg tega izvajajo tudi stare programe, ki so bili v skladu z zakonom o visokem šolstvu nazadnje razpisani v študijskem letu 2007/2008.

Vsi zavodi zbirajo informacije o zanimanju kandidatov za vpis v razpisane študijske programe, in sicer na informativnih dnevih, prek spletnih strani, s sistematičnim obiskovanjem dijakov v srednjih šolah, z anketiranjem ipd. Tudi študente anketirajo vsi, vendar ankete niso povsod ustrezne, ponekod so neredne, premalo poglobljene, premalo reprezentativne, izsledki se ne uporabljajo dovolj sistematično, študenti z njimi niso seznanjeni. Izsledki anket oziroma mnenja študentov so – razen na enem zavodu – eden od pogojev za habilitacije. Le na visoki strokovni šoli študenti prek anket ocenjujejo tudi lastno študijsko obremenitev po evropskem prenosnem kreditnem sistemu (v nadaljevanju: ECTS).

Samo ena fakulteta anketira svoje diplomante in zbira informacije o njihovem nadaljnjem študiju oziroma zaposlovanju.

Spremljanje učnih dosežkov, prehodnosti in dejanskega trajanja študija študentov je na štirih zavodih (treh fakultetah in visoki strokovni šoli) ustrezno, največ razlik je pri prikazovanju trajanja študija.
Študenti četrte fakultete pa so se evalvacijski komisiji pritožili, da visokošolski učitelji ne spoštujejo v programih zapisanih načinov poučevanja in ocenjevanja znanja, pri posameznih predmetih se celo stalno spreminjajo. Tudi kreditno ovrednotenje študijskih programov je neustrezno, predmeti so precenjeni kar do 70-odstotno, komisija je v poročilu zapisala, da si »v primerjavi z drugimi študijskimi programi (v Sloveniji in tujini) študenti pridobijo kredite na mnogo lažji način«. Poleg tega se za visokošolski strokovni in univerzitetni program prve stopnje na istem področju uporablja isto učno gradivo in se, kot je razvidno iz urnikov, programa izvajata v obliki skupnih predavanj. Univerzitetni študijski program naj bi se, po izjavah sodelujočih pri ogledu te fakultete, od visokošolskega strokovnega razlikoval v dodatnih, približno desetih izobraževalnih urah, ter po seminarskih nalogah. Fakulteta nima niti metodologije, s katero bi spremljala osip študentov od vpisa do končanja študija.

Razmerje med številom visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter med številom študentov je na dveh fakultetah zelo dobro, na eni dobro, na preostalih dveh zavodih pa je učiteljev

premalo; na enem od slednjih pomanjkanje rešujejo z osebnimi mentorstvi študentom. Na drugem zavodu poleg neustreznega, že kritičnega razmerja (kar po mnenju komisije slabo vpliva na učne dosežke študentov), nosilci predmetov velikokrat ne opravljajo svojega dela, saj je to pogosto zaupano kar visokošolskim sodelavcem, dalje, večino vaj in predavanj tudi v univerzitetnem študiju opravijo predavatelji in višji predavatelji, iz razgovorov je komisija ugotovila, da so slednji celo v podiplomskem študiju, kar je v nasprotju z zakonom in statutom univerze. Zapisala je še, da »večino predavanj opravijo visokošolski sodelavci«, torej ne gre zgolj za njihovo sodelovanje v izobraževalnem procesu. Vse to vpliva na poslabševanje kakovosti izobraževanja.

3. Znanstveno-raziskovalna, umetniška in strokovna dejavnost

Na vseh štirih fakultetah se zavedajo pomena znanstveno-raziskovalnega dela, dejavnost je opredeljena v poslanstvu in je pomemben del strateškega načrta. Okrepitev in poglobitev raziskovalne dejavnosti postavljajo na prvo mesto. Raziskovanje je izhodišče za izobraževanje, razvijanje študijskih programov in prenos znanja v družbo, prizadevajo si, da bi ga še okrepili, in vzpodbujajo delo v najrazličnejših projektih, tako domačih kot mednarodnih, pripravljajo raziskovalne programe, lastne programske skupine, sodelovanje v interdisciplinarnih raziskovalnih skupinah...

Prepletenost pedagoškega in znanstveno-raziskovalnega dela je razvidna na treh fakultetah, predvsem v podiplomskem študiju. Visokošolski učitelji imajo poleg tega primerno pedagoško obremenitev oziroma se ta lahko zmanjša, da bi imeli več časa za znanstveno-raziskovalno delo. Na eni fakulteti pa to ni jasno razvidno, saj po mnenju komisije veliko premalo študentov (predvsem podiplomskih) sodeluje pri raziskovalnem delu. Ker ima fakulteta premalo zaposlenih, ti pa morajo opraviti zelo veliko pedagoškega dela na različnih lokacijah, se postavlja vprašanje, ali sploh imajo dovolj časa za raziskovanje.

Tri fakultete načrtno spodbujajo objavljanje člankov oziroma ugotovitev pri znanstveno-raziskovalnem in strokovnem delu, dve še posebej poudarjata pomen objav znanstvenih del v najkakovostnejših mednarodnih znanstvenih revijah, zato sta ustrezno zaostrili tudi habilitacijska merila.

Na visoki strokovni šoli je močnejši poudarek namenjen razvojnemu delu prek manjših internih projektov za izboljšanje delovanja šole. Raziskovalnega dela je razmeroma malo, vzrok za to je po mnenju komisije majhno število zaposlenih, ki izpolnjujejo pogoje za nosilce projektov, pa tudi njihove delovne obveznosti, saj je za raziskovanje treba veliko časa. Šola nima objav raziskovalcev v revijah s tako imenovanim faktorjem vpliva.

4. Visokošolski učitelji in sodelavci ter znanstveni delavci

Visokošolski učitelji in sodelavci ter znanstveni delavci se volijo v nazive v skladu s predpisanimi merili; ta vsebujejo tako dosežke pri znanstveno-raziskovalnem, umetniškem in strokovnem kot pedagoškem delu. Na eni fakulteti so merila premalo natančna oziroma preveč ohlapna, na kar so opozorili predvsem mlajši visokošolski učitelji. Tudi postopki izbire delavcev in njihovega napredovanja so predpisani in javni. Šole vodijo evidence o izvolitvah in napredovanjih.

Na vseh zavodih je delovna obremenitev visokošolskih učiteljev in sodelavcev, namenjena izobraževalnemu, znanstveno-raziskovalnemu oziroma strokovnemu delu, določena v pogodbah o zaposlitvi, pri nekaterih pa še v drugih predpisih (npr: aktu o neposredni pedagoški obveznosti, merilih za zmanjšanje neposredne pedagoške obveznosti). Na eni fakulteti so predvsem mlajši visokošolski sodelavci preveč obremenjeni s pedagoškim delom, komisija je zapisala, da obremenitev »izrazito presega z zakonom opredeljene vrednosti in tako zaposlenim onemogoča ustrezno raziskovalno delo, kar vpliva na počasnejše napredovanje v višje nazive«. Po drugi strani na drugi fakulteti vsi učitelji dejavno sodelujejo pri znanstveno-raziskovalnem delu, njihovo pedagoško delo je oprto na raziskovanje, to pa zagotavlja visoko raven strokovnosti in aktualnosti predavanj; zaposleni v delo vlagajo več, kot se formalno lahko od njih zahteva – po mnenju komisije zaradi zadovoljstva z delodajalcem oziroma predanosti delodajalcu.

Visoka strokovna šola nima znanstvenih delavcev, ima pa enega asistenta oziroma mladega raziskovalca.

Čeprav vsi zavodi še nimajo izdelanih individualnih načrtov vseživljenjskega izobraževanja in usposabljanja ter strokovnega razvoja visokošolskih učiteljev in sodelavcev oziroma znanstvenih delavcev, se na vseh spodbuja in je tudi omogočeno. Dve fakulteti in visoka strokovna šola izobraževanje in usposabljanje skrbno načrtujejo ter pri tem upoštevajo trenutne potrebe po izobraževanju posameznih visokošolskih učiteljev in sodelavcev, na eni fakulteti je bilo načrtovano število izobraževanj krepko preseženo, na drugi izredno razvito znanstveno-raziskovalno delo omogoča hitro napredovanje in razvoj zaposlenih.

Večinoma se dolgoročna politika zaposlovanja le delno uresničuje; bodisi načrtovanje novih zaposlitev preprečujejo premajhna finančna sredstva, zato tudi ni sistematičnega pomlajevanja sestave pedagoškega kadra, bodisi zaposleni niso seznanjeni z načrtom zavoda glede pomlajevanja in razvoja kadrov (zmanjšanje prevelikih obremenitev asistentov in mladih raziskovalcev s pedagoškim delom, kar naj bi bila vzpodbuda za končanje doktorskega študija in postopen prenos nosilstva...), čeprav je kadrovska politika določena s programom dela in podrobnim kadrovskim načrtom.

Komisije so v poročilih omenile svetovanje oziroma pomoč pri razvoju poklicne poti na dveh zavodih: na prvem so to mlajši visokošolski učitelji, na drugem pa vsi. Slednji je tudi edini, katerega vodstvo ima z visokošolskimi učitelji in sodelavci redne razgovore, in sicer dvakrat v letu; na njih ocenijo delo in pripravijo izobraževalni načrt zaposlenih, res pa je, da ima ta zavod zelo malo redno zaposlenih delavcev.

Komisija je le na eni fakulteti ugotovila resne kadrovske težave, saj nima ustreznih visokošolskih učiteljev in sodelavcev, zato izvaja manj kot polovico ponujenih izbirnih predmetov. Poleg tega se učitelji in sodelavci menjavajo, preveč je mentorstev na enega učitelja, na škodo kakovosti. Na fakulteti se tega zavedajo, zato je njihov kratkoročni cilj večji delež redno zaposlenih učiteljev.

Štirje zavodi vzpodbujajo izmenjave visokošolskih učiteljev in sodelavcev med domačimi in tujimi zavodi, vendar se velikokrat obravnavajo posamično, glede na trenutne potrebe in interese posameznega učitelja. Le v enem evalvacijskem poročilu je komisija zapisala, da jih fakulteta sistematično načrtuje, saj se zaveda njihovega pomena za svoj razvoj. Ena od komisij je ugotovila še, da pri domačih izmenjavah nastajajo težave zaradi zaprtosti univerz,

vzrok za to pa je po mnenju zaposlenih in vodstva fakultete veliko število na novo nastalih zavodov.

Na visoki strokovni šoli je veliko domačega sodelovanja, tudi s strokovnjaki iz prakse, mednarodnega pa izredno malo.

5. Upravni in strokovno-tehnični delavci

Ena fakulteta ima zaradi specifične organiziranosti skupne službe na univerzitetni ravni malo upravnih in strokovno-tehničnih delavcev oziroma ni potrebe po večji razvejenosti teh služb. Delavci so s svojim delom zadovoljni, predanost zavodu je velika, komisijo so opozorili le na prenizko vrednotenje svojega dela.

Na vseh zavodih so postopki izbire, imenovanja in napredovanja upravnih in strokovno-tehničnih delavcev predpisani in javni, določeni z zakonom, v aktih zavoda oziroma univerze. Drugače je z njihovim napredovanjem, saj ni povsod sistematično urejeno. Samo iz enega evalvacijskega poročila je razvidno, da je sistem napredovanja zelo dobro izdelan, da se evidenca vzdržuje ter da se enkrat letno preveri, kdo je do napredovanja upravičen.

Na eni od fakultet je komisija ugotovila podobne težave kot pri visokošolskih učiteljih in sodelavcih: upravni in strokovno-tehnični delavci so preveč obremenjeni, se stalno menjavajo in ni dovolj sodelovanja s strokovnimi službami univerze.

Čeprav večina visokošolskih zavodov nima posebnih izobraževalnih načrtov oziroma strategije, sta izobraževanje in usposabljanje oziroma strokovni razvoj zaposlenim delavcem večinoma zagotovljena na vseh; dva sta komisijo opozorila, da imata premalo sredstev za to. Ponekod usposabljanje predlagajo vodje sektorjev, lahko pa tudi delavci sami.

Sistematično svetovanje pri razvoju poklicne poti je najslabše razvito: na treh fakultetah svetovanja ni, na eni se šele začenja z vpeljavo individualnih letnih razgovorov. Podobno je z merjenjem zadovoljstva delavcev.

Le na visoki strokovni šoli je svetovanje pri razvoju poklicne poti zgledno razvito in dokumentirano, individualni razgovori se opravljajo dvakrat na leto, šola sproti meri zadovoljstvo svojih delavcev.

6. Študenti v visokošolskem zavodu

Informiranje študentov je večinoma dobro, možnosti za študij so predstavljene v različnih publikacijah, na spletnih straneh, obveščanje poteka tudi prek prenosnih telefonov, po elektronski poti ipd.; na voljo je elektronsko študijsko gradivo, predstavitev na zgoščenkah... Dve komisiji sta posebej pohvalili še redne govorilne ure pred predavanji in po njih ter majhne skupine študentov, zaradi katerih so povezani med seboj, prav tako pa tudi z učitelji in sodelavci; ali stalno sodelovanje s študenti in organiziranje uvodnih dni, za e-študente pa uvodnega tedna v virtualnem učnem okolju ter seminarja o učinkovitem študiju; ter dobro razvit mentorski oziroma tutorski sistem.

Po drugi strani sta dve komisiji opozorili na premalo pregledne spletne strani, na nepravočasne informacije o predavanjih ter da študentom niso jasno predstavljene vse

študijske obveznosti, ki jih bodo morali opraviti. Poleg tega ni dovolj informacij o razlikah med starimi in novimi študijskimi programi, o kreditnem vrednotenju, prehodih med starimi in novimi programi oziroma možnostih za nadaljevanje študija.

Študenti lahko preverjajo svoj napredek z vmesnimi izpiti in seminarskimi nalogami, z vpogledom v dokumentacijo, preverjanje in ocenjevanje znanja je urejeno s pravilniki. Kljub temu so komisije opozorili na več težav, povezanih s preverjanjem in ocenjevanjem znanja: na nejasno sestavo končnih ocen pri predmetu; veliko število predmetov oziroma izpitov, zato se postavlja vprašanje, ali je mogoče opraviti vse predvidene študijske obveznosti in ali je študijska obremenitev ustrezna, sploh če je pri večini predmetov obveznost tudi seminarska naloga; na preveliko obremenjenost ob koncu leta, saj morajo takrat opravljati večino izpitov.

Študenti so večinoma zadovoljni z bolonjskim načinom študija, menijo, da jim omogoča lažje in sprotno delo ter boljšo organiziranost študija, opozarjajo pa na pomanjkljivosti, in sicer: prenatrpanost urnikov ne omogoča poglobljenega študija, premalo je praktičnega usposabljanja, želijo več časa za poglabljanje v študijsko snov in več možnosti za sodelovanje pri raziskovalnem delu.

Samo na enem visokošolskem zavodu je komisija ugotovila, da so študenti dobro seznanjeni s cilji študijskih programov in kompetencami, ki naj bi si jih pridobili, ter da se usvojene kompetence sproti preverjajo. Na dveh zavodih ugotavljajo, da je splošna usposobljenost študentov ustrezna, študenti si jo pridobijo z aktivnim delom in tako, da vsi opravljajo projektno delo že v dodiplomskem študiju (skupinski projekti), vodstvi ustreznost pridobljenih kompetenc utemeljujeta tudi z dobro zaposljivostjo diplomantov.

Na dveh fakultetah je izmenjava študentov glede na slovenske razmere dobra, opravljene študijske obveznosti se priznavajo. Drugi visokošolski zavodi sicer sodelujejo v programih mobilnosti (Erasmus, Leonardo da Vinci, CEPPUS), v skupnih študijskih programih, na enem izmenjave niso načrtovane, vendar pomaga tistim, ki si to želijo. Med študenti je premalo zanimanja za študij v tujini. Fakultete zato načrtujejo internacionalizacijo študijskih programov in oblikovanje novih skupnih programov. Ena od fakultet za gostujoče študente že organizira dvotedenski intenzivni tečaj slovenskega jezika in načrtuje tutorstvo za tuje študente. Na visoki strokovni šoli je mobilnost domačih študentov omejena na prakso v tujini, tujih študentov je veliko več, vendar ne gre za klasično, temveč za virtualno mobilnost.

Študenti imajo svoje predstavnike v organih visokošolskih zavodov, študentski sveti svoje prostore in spletno stran, na kateri predstavljajo svoje delo. Vendar so komisije na tem področju ugotovile precej pomanjkljivosti: zastopanost študentov v organih zavoda je neustrezna, niti tam, kjer imajo predstavnika, nimajo vedno glasovalnih pravic; odnos med študentskim svetom in vodstvom ni dober, vodstvo zavoda meni, da v vseh organih predstavnikov študentov ne potrebujejo ali da ti niso kompetentni; neustrezna je tudi komunikacija med svetom in drugimi študenti, saj ni jasno, kako se pobude slednjih obravnavajo. Za izvolitve v naziv študentsko mnenje ni potrebno, ne volijo predsednika študentskega sveta. Študenti premalo sodelujejo s svojimi predstavniki oziroma jih ne poznajo dobro ali pa sploh ne. Tudi njihovo zanimanje za delo v organih zavodov je premajhno. Na fakulteti, članici zasebne univerze, študentov ni v vseh organih fakultete oziroma so nekateri organi le na univerzitetni ravni, v senatu študenti nimajo pravice odločati o vseh zadevah.

7. Prostori, oprema za izobraževalno ter znanstveno-raziskovalno, umetniško in strokovno dejavnost, knjižnica

Prostori javnih visokošolskih zavodov so stari, potrebni obnove ali neustrezni; predvidena gradnja novih je odložena zaradi pomanjkanja sredstev, na enem pa se programi izvajajo v več dislociranih enotah, tudi v kraju, kjer ima zavod sedež, poteka izobraževanje na različnih lokacijah, razlog je prostorska stiska. Oprema v raziskovalnih laboratorijih je dobra, v drugih prostorih večinoma ustrezna. Zasebna visokošolska zavoda imata ustrezne, sodobno opremljene prostore, na fakulteti oziroma univerzi je sodobna tudi raziskovalna oprema.

Dostop tako zaposlenim kot študentom do informacijsko-komunikacijske tehnologije je dober povsod, zavodi imajo številne računalnike v knjižnicah, v posebnih prostorih oziroma mestih, namenjenim študentom, na voljo so brezžično internetno (računalniško) omrežje in potrebne podatkovne baze.

Knjižnice imajo najsodobnejšo programsko opremo, zagotovljena je uporaba najrazličnejših podatkovnih baz, delujejo tudi digitalne knjižnice, ena od fakultet ima lastno knjigarno. Delovni čas je večinoma ustrezen. Skoraj v vseh pa je premalo knjižničnih delavcev, na dveh zavodih sta komisiji ugotovili, da nimajo vsi ustrezne izobrazbe, na enem pa še, da je knjižnica premajhna ter da ima premalo gradiva in podatkovnih baz.

Le za eno knjižnico je komisija zapisala, da se v njej zaposleni delavci stalno izpopolnjujejo iz bibliotekarstva, da pomagajo tako študentom kot zaposlenim; za študente v začetku študijskega leta organizirajo izobraževanja, npr. o iskanju gradiv po elektronskih bazah. Knjižnica je tudi zelo dobro obiskana. Posamezni študent jo v povprečju obišče enkrat na teden, pred izpiti še pogosteje, saj v njej opravlja tako seminarske kot diplomske naloge, pa tudi skupinske projekte.

8. Financiranje izobraževalne oziroma študijske, znanstveno-raziskovalne, umetniške in strokovne dejavnosti

Štirje zavodi se financirajo iz proračunskih sredstev, iz šolnin za izredni študij, delno si pridobivajo sredstva tudi na trgu in prek različnih projektov, nekaj je evropskega denarja. Deleži iz posameznih virov se med zavodi močno razlikujejo. Komisije so na posameznih fakultetah opozorile na nevarnost finančne nestabilnosti; po mnenju nekaterih (zavodov) te nastajajo tudi zato, ker je ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, z neustreznim financiranjem bolonjskih študijskih programov ogrozilo finančno stabilnost, oziroma zaradi uredbe univerze o financiranju članic, po kateri je dan prevelik poudarek številu vpisanih študentov in številu diplomantov. Prednostna naloga je zato prenova bolonjskih študijskih programov, da bi kar najbolje izrabili sredstva, pri tem pa ohranili kakovost programov. Težave nastajajo tudi zaradi zmanjševanja vpisa rednih študentov. Visoka strokovna šola, organizirana kot nepridobitni zavod, si sredstva v celoti zagotavlja sama na trgu. Popolnoma tržno usmerjen zavod je pri tem zelo uspešen, izkazuje presežek prihodkov nad odhodki. Primarni vir so šolnine (izvaja samo izredni študij), sredstva si pridobiva še iz nacionalnih in evropskih programov.

Načrtovanje in razporejanje sredstev, namenjenih za izobraževalno, znanstveno-raziskovalno in strokovno dejavnost, je na vseh zavodih ustrezno, razvidno iz finančnih načrtov,

programov dela, poslovnih načrtov ipd. Razporejanje sredstev poteka v skladu z računovodskimi pravili in postavljenimi letnimi cilji.

Na dveh fakultetah, članicah iste univerze, je izračun stroškov dela pregleden, senata redno analizirata prihodke in odhodke ter doseganje ciljev, redno poročata vodstvu fakultete in univerze. Zagotovljen je notranji nadzor vodenja javnih financ, v računovodskem poročilu univerze so tudi podatki o fakultetah. Odgovornosti za načrtovanje, spremljanje uresničevanja načrta in poročanje so določene z internimi pravili univerze in fakultet. Komisija je bila opozorjena na likvidnostne težave, ki jih imajo pri pridobivanju sredstev za mednarodne projekte.

Fakulteta, članica zasebne univerze, nima svojega finančnega poslovanja, saj to poteka prek upravnega odbora univerze, tudi finančni načrt je narejen za univerzo v celoti. Komisija ugotavlja, da zato poslovanje fakultete težko ocenjuje.

Spremljanje porabe sredstev ter njeno učinkovitost po posameznih dejavnostih nadzorujejo revizijske službe univerz, pristojne za notranji finančni nadzor. Kjer je univerza drugače organizirana, so podatki le zanjo, komisija zato predlaga, naj se uvede pregledno vodenje finančnega poslovanja fakultete kot članice, v katerem naj se jasno opredelijo viri, finančni načrt in njegova uresničitev. Zelo učinkovito je poslovanje visoke strokovne šole. Komisija je ugotovila dosledno realizacijo letnih poslovnih načrtov, šola presežke sredstev vlaga v posodabljanje informacijsko-komunikacijske tehnologije in krepitev lastne premoženjske baze (za morebitne slabše čase).

9. *Sodelovanje z družbenim okoljem*

Uspešno je sodelovanje vseh zavodov z drugimi visokošolskimi zavodi, z naročniki iz gospodarstva in negospodarstva oziroma različnimi organizacijami v ožjem (lokalne skupnosti) in širšem okolju. Nekateri sodelujejo v številnih projektih skupaj z državnimi institucijami, dva pa zelo uspešno v skupnih študijskih programih, ki jih izvajata s tujimi univerzami. Komisije so pohvalile izvedbo poletnih šol, načrtovanje razvojnih projektov, povezanih z gospodarstvom, članstva v mednarodnih združenjih, meduniverzitetnih mrežah, sodelovanje v mednarodnih založbah, lastne znanstvene revije ipd.

Zavodi uspešno sodelujejo z različnimi deležniki tako na izobraževalnem, znanstveno-raziskovalnem kot strokovnem področju, kar je dokumentirano s sklenjenimi sporazumi in pogodbami z uporabniki iz različnih interesnih skupin, na izobraževalnem področju pa (ne)gospodarstvo sodeluje s svojimi predavatelji in kot ponudnik tem za diplomske naloge ter mest za praktično izobraževanje študentov.

Sodelovanje z (ne)gospodarstvom na znanstveno-raziskovalnem področju je komisija posebej pohvalila na eni fakulteti, saj v projektih sodelujejo vsi, tudi študenti. Dodana vrednost izobraževanja je velika povezanost z (ne)gospodarstvom, soustvarjajo ga vsi deležniki; pedagoško osebje je v raziskovanju zelo dobro podkovano. Sodelovanje je zelo uspešno tudi pri prenavljanju študijskih programov.

Pri drugih skupnega načrtovanja in spremljanja izobraževalnega dela velikokrat ni, izjema je samostojni visokošolski zavod. Tudi sodelovanje pri prenavljanju študijskih programov je slabše, opravljeno je le anketiranje (ne)gospodarstva. Na eni strani zavodi menijo, da zaposljivost diplomantov, magistrov in doktorandov potrjuje, da študijski programi in druge

dejavnosti zavoda odražajo potrebe gospodarstva in negospodarstva, na drugi strani razvijajo koncept vseživljenjskega učenja in razpisujejo formalne in neformalne oblike izobraževanja.

Na eni fakulteti je komisija presodila, da potrebe po študijskih programih niso dovolj dobro izkazane, ter poudarila zaskrbljivo mnenje študentov, da si s pridobljeno izobrazbo ne bodo mogli zlahka najti zaposlitve. Na tem zavodu tudi ni dokumentacije, ki bi prikazovala zaposljivost diplomantov.

Prednosti, pomanjkljivosti in priporočila za odpravo pomanjkljivosti

V nadaljevanju so v preglednicah prikazane prednosti presojanih visokošolskih zavodov, njihove pomanjkljivosti in priporočila za odpravo pomanjkljivosti, ki so jih ugotovile komisije. Zbrana so po področjih ocenjevanja iz meril.

Preglednica 1:

PREDNOSTI OZIROMA ZGLEDI ZA PRIPOROČLJIVO UREDITEV
1. Strategija, organiziranost in vodenje zavoda, urejenost evidenc ter skrb za kakovost
Vizija in poslanstvo sta jasno opredeljena, prevzeli so ju tako učitelji kot drugi delavci in študenti; njihova predanost fakulteti je izrazita. Fakulteta sledi poslanstvu in viziji univerze, katere članica je, ki jasno umeščata univerzo v regijo, državo in mednarodno skupnost. Vizijo in poslanstvo dopolnjuje podrobno izdelan strateški načrt fakultete, dolgoročni cilji usmerjajo področje izobraževanja, raziskovanja, mednarodno dejavnost, knjižnično dejavnost, investicije in vzdrževanje ter kadrovsko politiko. Strateški načrt vsebuje tudi strategijo za uresničevanje ciljev, ta pa opredeljuje predvsem kazalnike spremljanja razvoja kakovosti na vseh področjih delovanja. Tako iz dokumentov kot iz razgovorov je mogoče razbrati težnjo po odličnosti, ne le doma, temveč tudi v mednarodnem prostoru.
Fakulteta se kot pedagoški zavod naslanja na izrazito raziskovalno oziroma znanstveno usmerjenost univerze, katere del je.
Pristojnosti, pooblastila in odgovornosti zaposlenih so jasne in dobro definirane, opredeljene v več predpisih; pedagoško in raziskovalno delo je ločeno od vodenja zavoda.
Procesna organiziranost omogoča pregledno in odgovorno delovanje vseh ter sistematično doseganje ciljev izobraževalnega in raziskovalnega dela ter zagotavlja stabilno kakovost.
2. Izobraževanje – študijska dejavnost
Fakulteta ima center za vseživljenjsko izobraževanje, v njem načrtuje izvajanje posameznih modulov iz drugostopenjskih študijskih programov, da bi diplomantom omogočila nadaljnje izobraževanje ali povečala njihovo zaposljivost. Organizira redna srečanja s podiplomskimi študenti.
Med razvojnimi nalogami fakultete so vpeljava aktivnejših oblik študija, e-učenje in spodbujanje hitrejšega končanja študija. Imenovani so številni oddelčni tutorji in njihov koordinator.
Študijski programi so mednarodno primerljivi, kar se izkazuje pri mobilnosti študentov, s priznavanjem diplom in možnostjo nadaljevanja študija na tujih univerzah (npr. neposredni doktorski študij).
Iz poročila o kakovosti je razvidno, da se spremembe študijskih programov pripravljajo tudi na podlagi mnenj (odzivov) študentov. Poskrbljeno je za dodatno izobraževanje izvajalcev bolonjskih študijskih programov.
Dobro povezovanje raziskovalnega in pedagoškega dela ter študija – izobraževanje je na vseh stopnjah študija tesno povezano z raziskovanjem. Posebnost študija tudi na prvi stopnji so projekti, ki jih izvajajo skupine študentov pod mentorstvom nosilcev predmetov in ob

sodelovanju asistentov.
Zelo ugodno razmerje med številom študentov ter številom visokošolskih učiteljev in sodelavcev omogoča delo v majhnih skupinah, razprave in individualizacijo študija.
Fakulteta poleg prijav za vpis, vpisa, napredovanja (prehodnosti v višje letnike) in trajanja študija spremlja tudi zaposlovanje svojih diplomantov (anketiranja diplomantov).
Zgledno ravnanje s kandidati za vpis je primer dobre prakse: redni tedenski informativni dnevi v celotnem razpisno-vpisnem obdobju (od februarja do septembra), bogate informacije na spletnih straneh. Vpisanim študentom je na voljo virtualni pomočnik za odgovore na pomembna in pogosta vprašanja.
Visokošolski zavod uvaja sodobne načine in oblike izvajanja študijskih programov, prilagojenost potrebam študentov je izredna. Priprava in izvedba študija na daljavo je na zelo visoki ravni (primer dobre prakse) in je lahko za zgled drugim visokošolskim zavodom. Učinkovitost študija na daljavo se po mnenju študentov ne razlikuje od klasičnega, vse dejavnosti so zgledno dokumentirane, zagotovljeno je doseganje učnih izidov in pridobivanje s programom opredeljenih kompetenc, kar potrjujejo tako učitelji kot študenti.
Visokošolski zavod anketira že kandidate za vpis, ki ocenijo informativne dni. Vpisani študenti ocenjujejo zadovoljstvo z izvajanjem in izvajalci vseh predmetov, pa tudi lastno študijsko obremenitev po ECTS. Izsledki anketiranja so zaposlenim in študentom predstavljeni na internem portalu šole.
3. Znanstveno-raziskovalna, umetniška in strokovna dejavnost
Fakulteta organizira raziskovalne seminarje, delavnice in poletne šole. Ima lastno založbo.
Visokošolskim učiteljem je raziskovanje omogočeno z zmanjševanjem pedagoške obveznosti, doseženo je soglasje o pomenu raziskovalnega dela za kakovost študijskega procesa (raziskovanje kot izhodišče za izobraževanje in prenos znanja v družbo) in ne le za izpolnitev habilitacijskih meril. Fakulteta si prizadeva za vključevanje v razvojne strategije na lokalni, regionalni in mednarodni ravni, zaveda se potrebe po interdisciplinarnosti in sodelovanju strokovnjakov iz prakse v svojih raziskovalnih skupinah.
Znanstveno-raziskovalna in razvojna dejavnost je večinoma zelo kakovostna, v nekaterih primerih vrhunska, kar potrjujejo podeljene nagrade in priznanja. Je dobro organizirana in razvejena, značilni so spodbujanje vodstva za mednarodno sodelovanje, aktivno pridobivanje projektov, npr. priprava centrov odličnosti, projektov za gospodarstvo, dobra administrativna podpora prijavljanju in vodenju projektov, stalno prizadevanje za obnavljanje in izboljševanje znanstveno-raziskovalnih in razvojnih enot. Cilj je nenehno izboljševanje kakovosti in obsega znanstveno-raziskovalnega dela, kar potrjuje tudi zaostrovanje habilitacijskih meril.
Poudarjeno je zavedanje o pomenu znanstveno-raziskovalnega dela: stalno prijavljanje na razpise znanstveno-raziskovalnih agencij, iskanje neposrednega sodelovanja z gospodarstvom (tako doma kot v tujini), stalna skrb za nabavo sodobne opreme, dobra povezanost pedagoškega in raziskovalnega dela, znanstvena raven diplomskih nalog je na ustrezni ravni, vpetost raziskav v številne znanstveno-raziskovalne projekte je nesporna.
4. Visokošolski učitelji in sodelavci ter znanstveni delavci
Fakulteta omogoča in vzpodbuja vseživljenjsko izobraževanje in usposabljanje ter strokovni razvoj visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter znanstvenih delavcev z urejenimi postopki in obveznostmi. Mlajši visokošolski učitelji in sodelavci imajo pomoč pri načrtovanju svoje poklicne poti.
Fakulteta želi s konkretnimi aktivnostmi obdržati najbolj obetavne študente kot mlade raziskovalce in asistente. Razvidna je skrb za promoviranje in napredovanje mladih visokošolskih sodelavcev.
Vsi učitelji intenzivno sodelujejo pri znanstveno-raziskovalnem delu, pedagoško dejavnost izvajajo kot nadgradnjo raziskovanja, s čimer je dosežena visoka raven strokovnosti in

aktualnosti predavane snovi.
Zaposleni, tako mlajši kot starejši, fakulteti in univerzi predani, v svoje delo vlagajo več, kot se formalno (lahko) zahteva od njih. Poudarjajo, da jim fakulteta daje možnosti za osebno in strokovno uveljavitev, ki je drugod teže dosegljiva, zato z veseljem pripomorejo k razvoju in upravljanju zavoda tudi zunaj svojih delovnih obveznosti.
Zaposleni in vodstvo se zavedajo pomembnosti mednarodnega sodelovanja in izmenjav učiteljev, to se sistematično načrtuje in vzpodbuja.
Zavod vzpostavlja bazo potencialnih sodelavcev in pridobiva strokovnjake iz prakse. Skrb za uvajanje novih kadrov je izjemna, prav tako pomoč pri razvoju poklicne poti. Značilna je konsistentnost pri zagotavljanju kakovosti visokošolskih učiteljev tako, da šola jasno predstavi zahtevane standarde dela ter s posamezniki, ki teh standardov ne dosegajo, ne podaljša pogodb o delu.
Uspešnost dela visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter doseganje ciljev se spremljata tudi pri rednih razgovorih dvakrat na leto, na katerih se oceni posameznikovo delo (tudi na podlagi ocen študentov) in pripravi izobraževalni načrt. Zaposleni so za uspešno delo posebej nagrajeni.
Za povezavo s prakso in aktualnost znanja je poskrbljeno z visokošolskimi učitelji in sodelavci, ki hkrati delajo v podjetjih oziroma organizacijah, ter gosti iz prakse, ki jih vabijo k sodelovanju tudi prek spletnih strani.
5. Upravni in strokovno-tehnični delavci
Delavcem je zagotovljeno izobraževanje in napredovanje. Izobražujejo se na podlagi lastne presoje oziroma potreb, ki jih predstavijo pri letnih razgovorih in uskladijo z vodstvom. Tudi izobraževanje za pridobitev izobrazbe financira šola. Načrt izobraževanja in usposabljanja je opredeljen v programu dela, šola izdaja letna poročila o njuni organizaciji in izvedbi ter vodi natančno evidenco, iz katere je razvidna vrsta izobraževanja.
Svetovanje pri razvoju poklicne poti je zagotovljeno, upravni in strokovno-tehnični delavci imajo razgovore, na katerih ocenijo delovno uspešnost, pregledajo dosežene cilje, naredijo načrt za naslednje obdobje in določijo prioritete, presodijo ustreznost kompetenc in naredijo načrt usposabljanja.
Šola meri zadovoljstvo nepedagoških delavcev, po drugi strani pa tudi študenti ocenjujejo njihovo delo. Ocene študentov so zelo visoke.
6. Študenti v visokošolskem zavodu
Študentom je zagotovljena pomoč oddelčnih tutorjev.
Študenti se anketirajo z univerzitetnimi anketami, predpisanimi za vse članice, poleg teh pa je fakulteta oblikovala svojo anketo, s katero študenti laže ocenijo oziroma opišejo dejanske razmere na njej.
Majhne skupine študentov omogočajo kakovostnejše delo in tesnejšo povezanost med posamezniki oziroma visokošolskimi učitelji in sodelavci. Visokošolski učitelji so študentom stalno na voljo: pred predavanji in po njih, na govorilnih urah in tudi po elektronski poti.
Študentom je na voljo mednarodna pisarna, ki spodbuja njihovo mobilnost; ta je glede na število vseh študentov dokaj velika. Študijske obveznosti, opravljene drugod, se priznajo. Fakulteti ima karierni center.
Razvit je sistem tutorstva za tradicionalno obliko študija ter mentorstva za študij na daljavo – študentom je za vsak predmet dodeljen mentor. Načrtovanje študija je zelo zanesljivo, malo je nenadnih sprememb urnikov, predavanj… Poleg obveznosti iz predmetnika so študentom na voljo tečaji učenja, seminar za iskanje zaposlitve idr. Center za svetovanje jim ponuja pomoč pri študiju, razvoju poklicne poti, daje jim tudi psihološko pomoč.
Informacije o študiju, študijskih programih ter ciljih in kompetencah so objavljene na spletnih straneh in v knjižici z naslovom Študentu na pot. Vzpostavljen je stalen dialog s študenti, pred

vpisom jim zavod svetuje glede študija, organizira uvodne dneve, za e-študente pa uvodni teden v virtualnem učnem okolju ter seminar o učinkovitem študiju.
Preverjanje in ocenjevanje znanja je vnaprej znano in pregledno, veliko je sprotnega ocenjevanja. Končni izpit pomeni le del ocene.
Študenti so sproti seznanjeni z izsledki študentskih anket.
Visokošolski zavod podeljuje študentom štipendije in denarne pomoči ter nagrajuje najbolj izvirne diplomske naloge.
7. Prostori, oprema za izobraževalno, znanstveno-raziskovalno, umetniško in strokovno dejavnost, knjižnica
Pomanjkanje prostorov uspešno premoščajo z zelo dobro organizacijo – skrajšani odmori med pedagoškimi urami, zasedenost učilnic ves dan, za načrtovanje zasedenosti uporabljajo učinkovito programsko opremo, v vseh učilnicah so objavljeni urniki – tako da izobraževalna oziroma pedagoška dejavnost poteka nemoteno in se v celoti izvaja.
Poleg »klasične« knjižnice deluje še digitalna knjižnica. Knjižničnega osebja je dovolj in je ustrezno izobraženo, zanj je organizirano stalno usposabljanje iz bibliotekarstva in informacijskih znanosti. Organizira izobraževanje za uporabnike knjižnice, predvsem za študente prvih letnikov, za študente tretjih letnikov pa izobraževanje o uporabi podatkovnih baz. Fakulteta ima lastno knjigarno. Študentom je na voljo še skupna univerzitetna knjižnica.
Prostorov je dovolj, vsi so sodobno opremljeni, zelo dobra je opremljenost z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo. V vseh prostorih je zagotovljen dostop do žičnega in brezžičnega interneta. Šola ima študijska središča, ki so bliže študentom iz drugih krajev.
8. Financiranje izobraževalne oziroma študijske, znanstveno-raziskovalne, umetniške in strokovne dejavnosti
Fakulteta povečuje delež financiranja svoje dejavnosti iz mednarodnih raziskovalnih projektov in raziskovalnih projektov za slovenska podjetja (npr. 6. in 7. oknirni program Evropske unije, Eureka, Aqua fit for use, Marie Curie itd.).
Likvidnostne težave, nastale zaradi veljavnega sistema financiranja mednarodnih projektov (neskladje med slovensko in evropsko zakonodajo), se uspešno rešujejo z medsebojno pomočjo kateder in laboratorijev oziroma drugih enot pri premostitvenem prelivanju sredstev.
Skrb za uravnoteženo finančno shemo je razvidna iz sodelovanja s podjetji v regiji ter z ustanovitvijo donatorske fundacije; pohvalen je tudi delež »raziskovalnih« sredstev iz različnih virov.
Skrbno načrtovanje, spremljanje in razporejanje sredstev in dosledna realizacija vsakoletnega poslovnega načrta brez večjih odklonov. Učinkovito poslovanje dokazujejo presežki prihodkov nad odhodki, skrb za prihodnost se kaže v investiranju presežkov (npr. posodabljanje informacijske tehnologije).
Visokošolski zavod zagotavlja sredstva za štipendije in enkratno denarno pomoč študentom ter nagrade visokošolskim učiteljem.
9. Sodelovanje z družbenim okoljem
Fakulteta ima jasno vizijo o svoji vlogi v ožjem in širšem okolju ter jo tudi udejanja z aktivnim odzivanjem na problematiko v okolju in s prispevkom k trajnostnemu razvoju regije.
Mednarodna dejavnost fakultete je razvita in opazna, veliko je projektov za industrijo, poleg tega za uporabnike organizira raznovrstna izobraževanja, tečaje…
Fakulteta poleg močno razvejenega sodelovanja z visokošolskimi zavodi, državnimi institucijami, gospodarstvom in negospodarstvom razvija koncept vseživljenjskega učenja, organizira izobraževanja, tečaje, strokovna srečanja, seminarje, delavnice, okrogle mize… za zunanje uporabnike. Ena od pomembnih dejavnosti je tudi izvedba poletne šole.
Študijski programi so narejeni v sodelovanju z okoljem, odražajo njegove potrebe, velika povezanost z gospodarstvom in negospodarstvom daje študiju in pedagoškemu delu dodano

vrednost – strokovnost in raziskovalno podkovanost visokošolskih učiteljev in sodelavcev. V projektih sodelujejo tudi študenti.
Pri izobraževalni dejavnosti zavoda sodeluje čedalje več priznanih strokovnjakov iz prakse, s čimer izboljšujejo kakovost dela. Velik delež pogodbenih sodelavcev odgovornim na visokošolskem zavodu omogoča, da sodelovanje ohranjajo le s tistimi, ki delajo dobro in so z njimi zadovoljni.

V preglednici 2 so prikazane pomanjkljivosti, priporočila za njihovo odpravo in roki, ki so jih komisije za to določile, v preglednici 3 pa še nekatere druge pomanjkljivosti in priporočila, za odpravo katerih komisije niso določile natančnejših rokov oziroma so zapisale, da jih je treba odpraviti do naslednje zunanje evalvacije.

Preglednica 2

POMANJKLJIVOSTI	**PRIPOROČILA ZA ODPRAVO POMANJKLJIVOSTI**	**ROKI**
1. Strategija, organiziranost in vodenje zavoda, urejenost evidenc ter skrb za kakovost		
Komisija za kakovost je neprepoznavna.	Komisija za kakovost naj redno, mesečno poroča senatu o svojem delu.	od 1 do 3 mesecev
Fakulteta ni organizirana v skladu s svojimi pravili in statutom univerze.	Zapolniti delovno mesto tajnika fakultete, ki bo koordiniral opravljanje upravno-administrativnih in strokovno-tehničnih nalog fakultete s tajništvom univerze.	od 1 do 3 mesecev
Študentom ni omogočeno polno sodelovanje oziroma velikokrat ne morejo izraziti svojih mnenj.	Omogočiti sodelovanje študentov pri oblikovanju vseh procesov, ki vplivajo na izobraževanje (tudi pri habilitacijskih postopkih).	od 1 do 3 mesecev
Pomanjkanje kulture kakovosti med zaposlenimi. Spremljanje in zagotavljanje kakovosti je nedodelano in nezadostno, ni sistemskega pristopa. Samoevalvacijska poročila nimajo elementov, ki bi odražali potrebne dejavnosti na področju menedžmenta kakovosti, in niso javno objavljena.	Vzpostaviti je treba učinkovit sistem za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje (menedžmenta) kakovosti na vseh področjih delovanja fakultete.	od 6 do 12 mesecev
Razmerje med dopolnilno in redno zaposlenimi visokošolskimi učitelji in sodelavci je neustrezno.	Odpraviti neustrezno razmerje med dopolnilno in redno zaposlenimi visokošolskimi učitelji.	od 1 do 3 let
Struktura finančnih sredstev ne omogoča dolgoročnega uresničevanja strateških ciljev.	Zagotoviti strukturo finančnih sredstev, ki bo omogočala dolgoročnejše uresničevanje strateških ciljev; prihodke iz raziskovalnega dela povečati na 40 % vseh prihodkov.	od 3 do 5 let
2. Izobraževanje – študijska dejavnost		
Način izvajanja predmetov in ocenjevanje znanja sta nepregledna.	Zagotoviti je treba, da bodo vsi visokošolski učitelji in sodelavci dosledno upoštevali pravilnike za preverjanje in ocenjevanje znanja ter	od 1 do 6 mesecev

	načine preverjanja in ocenjevanja iz akreditiranih programov.	
Neustrezno kreditno vrednotenje, ni spremljanja učnih izidov. Vnovično priznavanje kreditnih točk, ki so že vodile do diplome.	Posamezne kreditne točke je treba določiti na podlagi dejanske obremenitve – vsako leto je treba nujno opraviti pravilno evalvacijo kreditnega ovrednotenja po metodologiji ECTS, in sicer z anketiranjem ustreznega števila študentov in ustreznim vzorcem anketirancev. Na tak način se izboljšuje kakovost programa ter redno spremlja primernost določenih kompetenc in učnih izidov po posameznih predmetih in v celotnem programu.	od 3 do 12 mesecev
Skupno izvajanje predmetov v visokem strokovnem in univerzitetnem študiju, nesodobni (stari) študijski viri.	Povečati raven zahtevnosti predmetov – motivirati učitelje in študente za »resen« študij.	od 3 do 12 mesecev
	Spremeniti spremljanje dela učiteljev oziroma njihovih obveznosti: ne le s pregledom načrta in izvedbe, temveč tudi vsebinsko.	od 3 do 12 mesecev
Sistem praktičnega izobraževanja ni standardiziran, kakovost dela ni preverjana.	Zagotoviti študentom primerno prakso v povezavi s trgom dela (zaposlitvijo) in kompetencami.	od 3 do 12 mesecev
Premalo ustrezno usposobljenih (kompetentnih) mentorjev onemogoča študentom pravočasno izdelavo magistrske naloge.	Zagotoviti je treba ustrezno število kakovostnih mentorjev, da bodo imeli vsi podiplomski študenti enake možnosti, kot jim je bilo obljubljeno ob vpisu.	od 3 do 12 mesecev
Obravnavanje in reševanje težav, nastalih pri izobraževalni dejavnosti, je nesistematično.	Povečati je treba vpliv visokošolskih učiteljev in sodelavcev na usmeritve in odločitve o izobraževalni dejavnosti.	od 3 do 6 mesecev
	Izsledke študentskih anket je treba uporabiti pri izboljšavah, zato morajo bolje sodelovati fakultetna komisija za kakovost ter organi, pristojni za sprejemanje in uresničevanje sklepov. Pri analiziranju izsledkov (npr. navzočnost pri predavanjih, obremenitev študenta, prehodnost, trajanje študija) je treba vzroke zanje raziskati celovito, v okviru celotnega izobraževalnega procesa, ter preučiti možnosti za izboljšave.	od 3 do 6 mesecev
	Omogočiti sodelovanje študentov pri snovanju sprememb.	od 3 do 12 mesecev
	Z vzpostavitvijo celovitega sistema za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti je treba prepoznati prednosti in slabosti	od 6 do 12 mesecev

	trenutnega izobraževalnega procesa in temu primerno ukrepati.	
Preveč študentov na enega visokošolskega učitelja oziroma sodelavca.	Izboljšati razmerje med številom študentov ter številom visokošolskih učiteljev in sodelavcev.	od 1 do 3 let
3. Znanstveno-raziskovalna, umetniška in strokovna dejavnost		
Ni dovolj sodelovanja študentov (zlasti podiplomskih) pri raziskovalnem delu.	Podiplomskim študentom mora biti omogočeno raziskovalno delo na fakulteti, praviloma v raziskovalnem programu ali projektu mentorja.	od 1 do 3 mesecev
Nekonsistentnost podatkov v različnih dokumentih (letnem poročilu, poročilu o znanstveno-raziskovalni dejavnosti, preglednem vprašalniku – pripravi na zunanjo evalvacijo, SICRIS) lahko prikriva dejansko stanje.	Vsem analiziranim parametrom bi bilo treba dodati strateški načrt za izboljšanje, ki bi vseboval opredelitve odgovornosti, rok za izvedbo in način, kako se njegovo uresničevanje preverja.	od 3 do 12 mesecev
Preobremenjenost zaposlenih s pedagoškim delom onemogoča kakovostno raziskovalno delo.	Razbremeniti mlajše zaposlene pedagoških obveznosti in jim s tem omogočiti večjo udeležbo pri znanstveno-raziskovalnem delu.	od 3 do 12 mesecev
	Povečati obseg znanstveno-raziskovalnega dela.	od 1 do 3 let
V zadnjem obdobju je bila fakulteta premalo uspešna pri pridobivanju mednarodnih raziskovalnih projektov; z mednarodnimi programi si je pridobila le 14 % prihodkov od prihodkov iz znanstveno-raziskovalne dejavnosti, kar znaša le 3,2 % vseh prihodkov fakultete.	Okrepiti mednarodno sodelovanje.	od 1 do 3 let
4. Visokošolski učitelji in sodelavci ter znanstveni delavci		
Število magistrskih in doktorskih del na posameznega mentorja je lahko nerazumno veliko (več kot 20).	Zmanjšati število magisterijev na mentorja.	od 3 do 12 mesecev
Ni sistematičnega načrta za izobraževanje zaposlenih.	Uvesti letne razgovore in svetovanje pri razvoju poklicne poti.	od 3 do 12 mesecev
Fakulteta s svojimi redno ali pogodbeno zaposlenimi visokošolskimi učitelji in sodelavci ne more izvajati vseh ponujenih izbirnih predmetov v dodiplomskem študiju.	Zagotoviti je treba visokošolske učitelje in sodelavce za vse ponujene izbirne predmete.	do naslednjega razpisa za vpis
Sistem ovrednotenja redne delovne obveznosti visokošolskih učiteljev in sodelavcev je neprimeren. Velika preobremenjenost s pedagoškim	Razbremeniti visokošolske učitelje in sodelavce pedagoških obveznosti, ki presegajo z zakonom dovoljene vrednosti, in jim omogočiti raziskovalno	od 1 do 3 let

delom poslabšuje kakovost tako pedagoškega kot raziskovalnega dela.	delo.	
Velik delež pedagoškega procesa v dodiplomskih univerzitetnih študijskih programih (tudi predavanja in izpite) izvajajo asistenti in predavatelji, kar je v nasprotju s statutom univerze, katere članica je presojana fakulteta, in zakonom o visokem šolstvu.	Povečevati delež ustreznih redno zaposlenih visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter izboljšati razmerje študent/visokošolski sodelavec.	od 1 do 3 let
5. Upravni in strokovno-tehnični delavci		
Preobremenjenost strokovnih služb, velika fluktuacija upravnih in strokovno-tehničnih delavcev, ni svetovanja pri razvoju njihove poklicne poti. Sodelovanje s strokovnimi službami univerze ni dobro.	Za upravne in strokovno-tehnične delavce je treba uvesti letne razgovore in svetovanje pri razvoju poklicne poti.	od 6 do 10 mesecev
6. Študenti v visokošolskem zavodu		
Z odobritvijo vodstva se pogoji za končanje študija med študijem lahko spreminjajo.	Študentu je treba ob vpisu jasno predstaviti vse študijske obveznosti, ki jih bo moral opraviti, in pogoje, ki jih bo moral za to izpolniti.	od 1 do 3 mesecev
	Vsi predmeti, ki so razpisani, naj se tudi izvajajo. Njihovi izvajalci morajo biti znani pred objavo razpisa.	do naslednjega študijskega leta
Študenti ne vedo, ali imajo predavanja ali vaje, ker iz urnika to marsikdaj ni razvidno, zato se nanje ne morejo ustrezno pripraviti.	Študenti naj dobijo pravočasne informacije o vajah oziroma predavanjih.	od 1 do 3 mesecev
Študenti ne čutijo pripadnosti fakulteti.	Okrepiti je treba sodelovanje med vodstvom fakultete in študentskim svetom ter poskrbeti za boljše odnose.	od 1 do 3 mesecev
	Poskrbeti je treba za boljše sodelovanje med študenti in študentskim svetom.	od 1 do 3 mesecev
Tutorski sistem ni razvit.	Fakulteta naj razmisli o uresničitvi projekta tutorstva.	od 2 do 6 mesecev
Študij na prvi stopnji je izrazito prelahek.	Študentom je treba omogočiti več sodelovanja pri raziskovalnem delu.	od 3 do 12 mesecev
7. Prostori, oprema za izobraževalno, znanstveno-raziskovalno, umetniško in strokovno dejavnost, knjižnica		
Premalo kabinetov.	Povečati število kabinetov tako za visokošolske učitelje in sodelavce kot mlade raziskovalce.	od 2 do 3 let
8. Financiranje izobraževalne oziroma študijske, znanstveno-raziskovalne, umetniške in strokovne dejavnosti		
Financiranje je močno odvisno od	Izdela naj se alternativni načrt za	od 6 do 12

izrednega študija, zato ni stabilno. Alternativne strategije ni.	dolgoročno zagotavljanje sredstev.	mesecev
	Prizadevati si je treba za dodatne vire financiranja, predvsem iz gospodarstva (sklepanje pogodb z gospodarstvom).	od 1 do 3 let
9. Sodelovanje z družbenim okoljem		
Premalo sporazumov oziroma dogovorov o praktičnem izobraževanju študentov v podjetjih in drugih organizacijah.	Redno preverjati, kako poteka praktično izobraževanje v podjetjih.	od 3 do 6 mesecev
Ni dejavnega sodelovanja (ne)gospodarstva pri načrtovanju in spremljanju izobraževalnega dela.	Omogočiti sodelovanje zunanjih članov iz (ne)gospodarstva pri dejavnostih fakultete (npr. z imenovanjem v fakultetni svet oziroma razširjeni senat).	do 12 mesecev
Ni sistematičnega spremljanja zaposljivosti diplomantov.	Formalna ustanovitev kluba alumni.	do 12 mesecev

Preglednica 3

POMANJKLJIVOSTI	**PRIPOROČILA ZA ODPRAVO POMANJKLJIVOSTI**
1. Strategija, organiziranost in vodenje zavoda, urejenost evidenc ter skrb za kakovost	
Vodstvo fakultete nima predstavnika za kakovost oziroma ni dovolj formalno povezano s komisijo za kakovost.	Določiti predstavnika vodstva za kakovost, ki bo s svojim položajem zagotavljal skrb zanjo ter njeno promocijo na zavodu in zunaj njega.
V dokumentu o kakovosti pogrešamo popis pristojnosti in odgovornosti ter nalog zadolženih na tem področju; ni kazalnikov spremljanja in ugotavljanja kakovosti, niso opisani postopki predlaganja in spremljanja ukrepov.	V dokumentu o kakovosti jasno definirati postopke, metodologijo spremljanja in ugotavljanja kakovosti ter pristojnosti in odgovornosti zaposlenih na tem področju.
2. Izobraževanje – študijska dejavnost	
Zaradi racionalizacije študija v bolonjskih študijskih programih je v povprečju zmanjšan delež kontaktnih ur oziroma povečana individualna študijska obremenitev študentov.	Racionalizacija študija je priložnost za njegovo prenovo z vidika želenih kompetenc tako, da se razdrobljene predmete združi v bolj smiselne in preglednejše module.
	Študenti naj pozorno spremljajo »racionalizacijo« študija, ki gre v smeri zmanjševanja števila kontaktnih ur, da se prepreči nesorazmerno povečanje individualnega dela študentov.
Študenti in uporabniki niso seznanjeni z značilnostmi študijskih programov oziroma razlikami med njimi.	Treba je predstaviti razlike med stopnjami, vrstami in vsebino študijskih programov ter kompetencami diplomantov (npr. praktično naravnanost diplomantov visokošolskih strokovnih študijskih programov, bolj teoretično naravnanost diplomantov univerzitetnih študijskih programov, namembnost diplomantov druge stopnje za razvoj in raziskave oziroma vodenje tovrstnih

	projektov…). Pojasniti je treba še razmerje med bolonjskimi in »starimi« stopnjami izobrazbe.
Velik osip in dolgotrajni študij. Podaljševanje študija tudi zaradi ugodnosti, ki jih prinaša status študenta.	Sprejeti ustrezne ukrepe za zmanjšanje navideznega vpisa in spodbujanje študija premalo prizadevnih študentov prvega letnika, pa tudi absolventov.
3. Znanstveno-raziskovalna, umetniška in strokovna dejavnost	
Slaba preglednost in medsebojna informiranost o raziskovalnem delu fakultete in možnostih zanj.	Povečati pretok informacij med raziskovalnimi skupinami; organizirati interne predstavitve projektov, raziskovalne dneve ipd.
Nerazvita sistemska pomoč pri objavah.	Pomoč pri objavah z ustanovitvijo skupnega sklada za financiranje prevodov, lektoriranje ipd.
Pogrešamo temeljno-raziskovalno in aplikativno-raziskovalno delo, ki je porok za izboljšanje kakovosti in večjo prepoznavnost šole v prihodnje.	Priporočamo pripravo jasnega raziskovalnega profila, izbiro osnovnega raziskovalnega področja, s katerim se bo šola ukvarjala, pritegnitev večjega števila ljudi, ki bodo vložili več časa za pripravo izsledkov in njihovo objavo v priznanih znanstvenih in raziskovalnih revijah ter na konferencah (ne le v reviji, ki jo namerava izdajati šola sama), ureditev stalnega dostopa do knjižnice, podatkovnih baz in spletnega dostopa do znanstvenih revij.
4. Visokošolski učitelji in sodelavci ter znanstveni delavci	
Zaradi usmerjenosti v raziskovalni zavod se tu in tam zapostavlja pomen pedagoške odličnosti.	Natančneje bi bilo treba opredeliti habilitacijska merila, npr. pedagoško odličnost, in postopek, v katerem bi upoštevali mnenja študentskega sveta.
Zavod nima sprejete politike in strategije razvoja kadrov.	Sprejeti dolgoročno politiko in strateško načrtovanje razvoja kadrovskih virov ter sistematično spremljati in analizirati te dejavnosti, kar bo zagotovo pripomoglo k bolj ciljnemu načrtovanju razvoja kadrovskih potencialov in k večji promociji zavoda.
Zaradi velike raznolikosti in koncentracije vlog (pedagoško in drugo organizacijsko delo stalno zaposlenih) je manj raziskovalnega, razvojnega in strokovnega dela.	Treba je uravnotežiti obremenitev delavcev s pedagoškim in raziskovalnim, razvojnim in strokovnim delom. Raziskovalno in projektno sodelovanje z gospodarstvom bi pripomoglo k razbremenitvi visokošolskih učiteljev s pedagoškim delom ter povečalo možnosti za njihovo raziskovalno in drugo delo.
5. Upravni in strokovno-tehnični delavci	
Svetovanje pri razvoji poklicne poti upravnih in strokovno-tehničnih delavcev ni razvito oziroma je omejeno na pogovore znotraj posameznih služb.	Predlagamo, da vodstvo uvede letne razgovore z vodji oddelkov in da se pri teh razgovorih ugotavljata splošno zadovoljstvo na fakulteti ter kakovost odnosov med

	strokovnimi delavci in drugimi zaposlenimi.
	Vzpostaviti sistem, ki bo zagotavljal enako obravnavo vseh zaposlenih na zavodu.
Ni sistematičnega spremljanja potreb po novih delavcih in njihovih zamenjavah.	Poleg sistematičnega spremljanja in načrtovanja potrebnih zamenjav naj se izdelajo načrt zaposlitev ter ustrezni programi za uvajanje novih delavcev.
Upravni in strokovno-tehnični delavci premalo sodelujejo pri delu komisije za kakovost.	Predlagamo razširitev komisije za kakovost s članom iz podpornih služb. Delavci bi bili tako bolje obveščeni oziroma bi lahko bolje sodelovali pri doseganju ciljev fakultete.
Delavci opravljajo delo na več šolah in nastopajo v različnih vlogah, kar lahko povzroči njihovo preveliko obremenjenost.	Jasneje je treba razmejiti različne naloge na različnih področjih in v različnih organizacijskih enotah zavoda (višja strokovna šola, visoka šola, jezikovni tečaji…).
6. Študenti v visokošolskem zavodu	
Študentski svet je odtujen študentom na fakulteti.	Študentski svet naj začne problematiko, povezano z izobraževanjem, sistematično obravnavati. Aktivno naj sodeluje pri ozaveščanju študentov o študijski obremenitvi oziroma o vseh različnih dejavnostih, ki so del te obremenitve in kreditnega ovrednotenja po ECTS; skupaj s študenti iz različnih oddelkov naj sodeluje pri pripravi metodologije merjenja in merjenju dejanske obremenitve.
	Študentski svet bi lahko že v kratkem proučil možnosti za preglednejše in bolj dinamično delovanje, s katerim bi k svojemu delu pritegnil več študentov.
Študentskih predstavnikov ni v vseh organih fakultete.	Predstavnike študentov vključiti kot polnopravne člane v vse organe fakultete, tudi predstavnika »mednarodnih« študentov v komisijo za mednarodno dejavnost.
Karierni center ne dela tako, kot bi si študenti želeli, saj je le posredovalnica dela.	Zaposliti osebo le na kariernem centru, da bo lahko študentom svetovala o možnostih zaposlitve na področju njihovega študija.
Mobilnost študentov je razmeroma majhna, kar je ob upoštevanju področja študija (študij jezikov) tudi neizrabljena možnost za njegovo izboljšanje.	Vzpodbujanje mobilnosti tujih in domačih študentov ter visokošolskih učiteljev in sodelavcev (na primer z intenzivnejšim izvajanjem projekta tutorjev za Erasmus, boljšim informiranjem o možnostih za izmenjave, sistemskim vpeljevanjem semestra študija v tujini vsaj na jezikovnih smereh…).
7. Prostori, oprema za izobraževalno, znanstveno-raziskovalno, umetniško in strokovno dejavnost, knjižnica	
Knjižnica je razmeroma skromna, saj ima malo znanstvenih enot ter dostopov do	Povečati knjižnično gradivo predvsem z znanstvenimi enotami, ki bodo v pomoč

znanstvenih revij in podatkovnih baz.	razvijajoči se raziskovalni dejavnosti.
	Omogočiti dostop do znanstvene knjižnice (morda knjižnice univerze) in spletnih znanstvenih revij.
8. Financiranje izobraževalne oziroma študijske, znanstveno-raziskovalne, umetniške in strokovne dejavnosti	
Kljub razširjeni raziskovalni dejavnosti je delež sredstev za raziskave majhen.	Povečati delež sredstev iz raziskovalne in razvojne dejavnosti s pridobitvijo večjega števila nacionalnih in mednarodnih projektov.
Prevelika obremenjenost nosilcev projektov z administrativnimi opravili, povezanimi s projekti.	Z ustrezno programsko opremo lahko fakulteta znatno zmanjša administrativno delo nosilcev projektov in mednarodne pisarne ter zagotovi boljši, predvsem pa ažurnejši pregled nad porabo sredstev.
Komisija ni prejela gradiva, na podlagi katerega bi lahko bolje ocenila finančno poslovanje fakultete.	Uvesti pregledno vodenje finančnega poslovanja fakultete kot članice univerze, jasno opredeliti vire, finančni načrt in njegovo realizacijo.
9. Sodelovanje z družbenim okoljem	
Malo je projektnega sodelovanja s podjetji.	Vzpostavitev čim bolj intenzivnega sodelovanja, če je mogoče z ustanovitvijo projektne pisarne, ki bi koordinirala vse s tem povezane dejavnosti.
Pomanjkljivo in nepregledno navajanje informacij o mednarodnem sodelovanju na spletnih straneh fakultete.	Urediti informacije na spletni strani o mednarodnem sodelovanju oziroma sodelovanju v skupnih mednarodnih študijskih programih in drugih zanimivih projektih ter s tem povečati prepoznavnost fakultete.

2.1.2 VIŠJE STROKOVNE ŠOLE

Vsebinski povzetki zunanjih evalvacijskih poročil

1. Strategija, organiziranost in vodenje šole, urejenost evidenc ter skrb za kakovost

Poslanstvo, vizija in strateške usmeritve šol so predstavljene v različnih dokumentih, v strateškem načrtu, poslovniku kakovosti, programu dela, samoevalvacijskem poročilu, na spletnih straneh ipd. Na eni od šol sta poslanstvo in vizija objavljena tudi v učilnicah in kabinetih šole. Zaposleni, študenti in zunanji sodelavci so večinoma dobro seznanjeni z njima.

Strokovni delavci in sodelavci sodelujejo pri oblikovanju izobraževalnega procesa in strokovne dejavnosti šol, sodelovanje na izobraževalnem področju je omogočeno tudi študentom. Komisije so na vseh šolah ugotovile veliko povezanost med delavci in dobro sodelovanje. Na zasebni šoli je komisija posebej pohvalila procesno organiziranost (vsak del

procesa ima svojega skrbnika), s katero je vzpostavljen pregleden način vodenja, načrtovanja, izvajanja in spremljanja izobraževanja ter njegovega razvoja.

Na zasebnih šolah je sistem spremljanja, ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti vzpostavljen, urejen po standardih ISO, poleg notranjih presoj imajo zunanje presoje za potrditev standarda in redne letne sestanke (zahteve standarda ISO). Dejavno sta sodelovali v projektu Andragoškega centra Slovenije z naslovom Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje – POKI (v nadaljevanju: POKI). Iz rednih letnih poročil je razvidno, da obravnavata izsledke anket, pripravljata ukrepe za izboljšanje dela, za uvajanje novosti pri poučevanju, za vlaganje v razvoj zaposlenih ter da spremljata njihovo uresničevanje. Imata poslovnik kakovosti.

Javni šoli se na tem področju precej razlikujeta med seboj. Na prvi je zaznati zelo kakovostno delo. Poleg tega, da ima tako kot vse šole komisijo za spremljanje in zagotavljanje kakovosti, poslovnik kakovosti, ki ga namerava še izboljšati na podlagi dosedanjih izkušenj in ob upoštevanju priporočil Skupnosti višjih strokovnih šol, je komisija dobila vtis, da je nekatera priporočila višjim strokovnim šolam v projektu IMPLETUM že presegla, zato šoli priporoča, da jih formalizira. Celovit formaliziran sistem kakovosti je ena od prioritet šole. Na drugi javni šoli je skrb za kakovost izkazana, vendar je samoevalvacijsko poročilo zelo skopo in ne vsebuje potrebnih kazalcev, ki omogočajo spremljanje najpomembnejših področij, med njimi je komisija naštela učne izide, kreditno ovrednotenje, razvoj poklicne poti in zaposljivost diplomantov.

Za evidence je na šolah dobro poskrbljeno; imajo standardiziran program VSŠ-evidenca (o študentih, predmetih, izpitih, predavateljih, študijski komisiji, diplomskih nalogah…), posebej vodijo še evidence o svojih zaposlenih.

2. Izobraževanje – študijska dejavnost

Šole izobražujejo po starih in novih oziroma prenovljenih študijskih programih. Slednji so kreditno ovrednoteni, na eni od šol so študenti menili, da kreditno ovrednotenje ne odraža njihove dejanske obremenitve. Komisija priporoča redno spremljanje obremenitev ter doseganja predvidenih kompetenc in učnih ciljev. Sistem ocenjevanja je na vseh šolah vnaprej znan.

Na zasebni šoli je komisija posebej pohvalila uporabo novih, sodobnih načinov učenja in poučevanja, pri čemer so upoštevane potrebe študentov. Izredno razvit je študij na daljavo, šola razvija tudi nove programe, pri čemer upošteva tako želje prihodnjih študentov kot potrebe gospodarstva oziroma delodajalcev. Študenti poleg praktičnega izobraževanja v »svojem« podjetju obiskujejo še različna druga podjetja, v katerih se seznanjajo s tehnologijami in procesi, o katerih se izobražujejo. Doseganje učnih izidov in kompetenc je zagotovljeno, kar potrjujejo tako predavatelji kot študenti.

Informacije o zanimanju kandidatov za vpis vse šole zbirajo na informativnih dnevih, ena jih ima celo enkrat na teden v času od razpisa do vpisa (od februarja do septembra), vsako leto naredijo analizo vpisa v 1. letnik. Zanimivo je tudi zbiranje informacij o zanimanju za vpis na raznih sejmih in podobnih prireditvah. Predvsem javni šoli imata težave z navideznim vpisom, saj se veliko kandidatov vpiše zaradi pravic, ki izvirajo iz statusa študenta.

Vse šole anketirajo študente o izvajanju predmetov in njihovih izvajalcih.

Na obeh zasebnih šolah in eni javni je to zelo dobro urejeno; komisije so poudarile redno, celo trikrat letno anketiranje: dva meseca po vpisu, po vsakem končanem predmetu in ob koncu študijskega leta, ankete o zadovoljstvu s šolo kot celoto (tudi kandidatov za vpis, ki ocenijo informativne dneve), o lastni študijski obremenitvi, o mentorjih pri praktičnem izobraževanju, referatu za študentske zadeve, študenti izbirajo najboljše predavatelje... Vse tri šole zbirajo informacije o zaposljivosti in nadaljnjem študiju svojih diplomantov. Izsledki anket se sistematično obdelajo in ovrednotijo, sprejmejo se ukrepi za nadaljnje ravnanje (vodstvo pregleda delovanje sistema kakovosti, pripravi se poročilo). Predstavljanje izsledkov anket in predlogov za nadaljnje ukrepe študentom je veliko bolje urejeno na zasebnih šolah. Javna šola ocenjuje ustreznost pridobljenih kompetenc na podlagi sodelovanja oziroma povezovanja s širšim okoljem, v katerem se diplomanti zaposlujejo. Upoštevala je tudi pripombe delodajalcev za izboljšanje kompetenc svojih diplomantov.

Na eni šoli anketiranje še ni ustrezno: pri anketiranju je navzoč predavatelj, na katerega se ankete nanašajo, ankete so premalo reprezentativne, izsledki ne vplivajo dovolj na izboljšanje kakovosti izvajanja študijskih programov; sistematičnega zbiranja informacij o zaposljivosti diplomantov ni.

Vse šole spremljajo uspešnost, prehodnost in trajanje študija, prehodnost izrednih študentov je boljša kot prehodnost rednih. Vzrok za to je navidezni vpis, na eni šoli je navideznih študentov od 50 % do celo 75 %, kar se odraža tudi pri številu diplomantov.

Zanimive so različne ugotovitve komisij glede trajanja in uspešnosti študija: na eni zasebni šoli komisija ugotavlja, da je uspešnost pri izpitih razmeroma (pre)velika, prav tako prehodnost, povprečen čas študija pa sorazmerno kratek, študenti ga končajo z visokim povprečjem ocen opravljenih diplom; ti podatki so za komisijo presenetljivi, še posebej, če upošteva poprejšnji oziroma srednješolski uspeh vpisanih študentov. Na drugi zasebni šoli je nasprotno ugotovila, da je študij predolg in da se, kljub temu da šola oblikuje predloge za izboljšave, še podaljšuje. Je pa ta šola ena redkih, ki meri dejansko študijsko obremenitev študentov. Tudi na javnih šolah je študij predolg; komisija je pohvalila prizadevanja ene od šol, predvsem pomoč predavateljev in drugih delavcev študentom pri študiju, ki je na zavidljivi ravni, zato se tako uspeh kot trajanje študija iz leta v leto izboljšujeta.

Na javnih šolah je razmerje med številom delavcev ter številom študentov dobro, imata veliko redno zaposlenih predavateljev in inštruktorjev, poleg njih pa številne »pogodbene« predavatelje iz gospodarstva. Drugače je na zasebnih šolah: na eni komisija ocenjuje, da je razmerje sicer ustrezno, vendar je večina predavateljev (42 od 46) in vsi inštruktorji redno zaposlena drugod. Na prvi šoli menijo, da to ni težava, saj pogodbeni delavci vnašajo različnost in bogatijo ponudbo vsebin, s primerno koordinacijo vodstva se zagotavlja povezanost in skupna usmeritev. Na drugi šoli je število študentov na strokovnega delavca oziroma sodelavca veliko, šola se tega problema zaveda in ga delno rešuje z zelo razvejenim sistemom mentorjev (tutorjev) in študentskim mentorstvom, pri študiju na daljavo ima še svetovalce študija na daljavo. Število upravno-administrativnih delavcev je na vseh šolah primerno.

3. Strokovna dejavnost

Strokovna dejavnost je razvita, šole jo vsako leto načrtujejo in razvijajo s sodelovanjem v različnih projektih, ena zelo uspešno tudi na nacionalni in mednarodni ravni (različne prireditve, tekmovanja…), povezujejo se predvsem z gospodarstvom v regiji. To se kaže v

pogodbah in pridobljenih sredstvih od neposrednih uporabnikov v gospodarstvu, z načrtovanim strokovno-izobraževalnim delom z zaposlenimi zunaj šole, odgovornimi za praktično izobraževanje študentov, izmenjavi strokovnih izkušenj, dejavnem sodelovanju v promocijskih aktivnostih (sejemske prireditve, predstavitve programov na tržnicah naravoslovja in tehnike...), v povezovanju šol z delodajalci, z organiziranjem različnih seminarjev in izobraževanj skupaj s podjetji. Ena šola pripravlja izobraževanje mentorjev iz gospodarstva po verificiranih programih, kar bi jim omogočilo pridobitev ustreznega certifikata. Dejavnost šol je dokumentirana v vsakoletnih delovnih načrtih, letnih oziroma samoevalvacijskih poročilih.

Za vse šole je značilno tesno sodelovanje s podjetji in drugimi organizacijami, številni strokovni delavci prihajajo iz prakse, kar zagotavlja uporabo sodobnih spoznanj razvojne in strokovne dejavnosti – tako pri poučevanju na teoretski ravni s predavanji oziroma drugimi oblikami izobraževanja, s praktičnim izobraževanjem v podjetjih kot neposrednim praktičnim delom študentov (tudi v obliki seminarskih in diplomskih nalog). Študenti pripravljajo še projekte o zaposlitvah, delo pri projektu vodi predavatelj – organizator praktičnega izobraževanja.

Šole spodbujajo zaposlene k rednim objavam, vendar je v Cobissu podatkov o tem zelo malo, tudi na šolah komisije niso dobile ustreznega pregleda objav, razen o člankih, objavljenih v internih glasilih.

Komisije so opozorile še na različne težave na posameznih šolah: zmanjševanje števila domačih in mednarodnih projektov, ni izdelanih meril o kakovosti strokovnega dela in njegovega prenosa v prakso, ni posebne evidence o strokovni dejavnosti posameznikov (zaposlenih), predavatelji si želijo sodelovanja v strokovnih in razvojnih projektih, vendar je ovira za dodatno strokovno delo poučevanje na več šolah v šolskem centru.

4. Predavatelji, inštruktorji ter laboranti

Postopki izbire, imenovanja in napredovanja predavateljev, inštruktorjev in laborantov so predpisani in javni; upoštevano je tako strokovno kot pedagoško delo. Šole vodijo evidenco o imenovanjih v naziv, uspešnost predavateljev in drugih delavcev se večinoma ocenjuje in nagrajuje.

Na zasebnih šolah je zelo malo redno zaposlenih strokovnih delavcev in sodelavcev. Ena šola na spletni strani stalno objavlja povabilo k sodelovanju gostujočih predavateljev iz prakse. Komisija je ugotovila, da prepoznava slabosti takih delavcev, kot so premajhna predanost šoli, povprečna zavzetost pri delu, zato pripravlja strategijo za izboljšanje tega. Z delavci, ki ne izpolnjujejo meril šole, ne podaljša pogodbe o delu. Tako zagotavlja kakovost.

Na treh šolah vodstva posvečajo veliko pozornosti vseživljenjskemu izobraževanju in usposabljanju ter strokovnemu razvoju predavateljev ter drugih strokovnih delavcev in sodelavcev. Omogočajo jim udeležbo na seminarjih, posvetih, delavnicah, tečajih..., izobražuje se lahko vsak, ki to želi, poleg tega ima možnost izobraževanja po lastni izbiri v soglasju z vodstvom. Še posebej zgledno je to urejeno na zasebni šoli; izobraževanje je načrtovano in ocenjeno v samoevalvacijskem poročilu, šola delavce spodbuja k pridobitvi višje stopnje izobrazbe, veliko je internih izobraževanj, ki se jih udeležujejo vsi, tudi mentorji pri praktičnem izobraževanju. Pretok informacij je zagotovljen. Šola vodi evidenco opravljenega izobraževanja, usposabljanja ter strokovnega razvoja zaposlenih. Glede

svetovanja pri razvoju poklicne poti je več dokumentov (evidenc) na zasebnih šolah. Na treh šolah opravljajo letne razgovore s predavatelji in drugimi delavci. Namenjeni so svetovanju in ocenjevanju opravljenega dela, kar je podlaga za napredovanje oziroma nagrajevanje (delovna uspešnost).

Le na eni šoli je komisija ugotovila, da mora vodstvo izobraževanju svojih delavcev posvetiti več pozornosti, saj je to prepuščeno delavcem samim, pri tem pa jih ovirata tako čas kot denar. Sistematičnega svetovanja pri razvoju poklicne poti ni, niti evidenc o izobraževanju zaposlenih, vendar so kljub temu zaposleni zelo zadovoljni z neformalno pomočjo, njihova predanost šoli je velika.

Na treh šolah mednarodne izmenjave predavateljev in drugih strokovnih delavcev skorajda ni. Na zasebnih šolah je veliko izmenjav le z domačimi strokovnjaki iz prakse oziroma gospodarstva, predavateljev z drugimi šolami doma, na eni od javnih šol nekaj delavcev gostuje na tujem, gostujočih predavateljev iz tujine pa še ni bilo (največja težava pri tem je jezik).

Sodelovanje tako doma kot v tujini je boljše samo na eni šoli, to je predvsem pri strokovnih projektih, na kongresih, strokovnih srečanjih z referati ter izmenjavami strokovnih izkušenj. Tu so še bilateralni sporazumi, sodeluje na mednarodnih tekmovanjih, ta zagotavljajo tudi mobilnost predavateljev. Vendar bi izmenjava lahko bila večja – po mnenju komisije bi izboljšala pedagoško delo in prepoznavnost šole v tujini.

Iz zunanjih evalvacijskih poročil ni razvidno, da bi komisije na vseh šolah ugotavljale, ali je delovna obremenitev s pedagoškim in strokovnim delom določena. Ena šola skrbi za uravnoteženo obremenitev svojih delavcev, na drugi je delovna obremenitev razvidna iz pogodb o zaposlitvi redno zaposlenih delavcev, ne pa tistih, ki prihajajo iz gospodarstva in so v njem zaposleni. Na šoli, kjer komisija ni ugotavljala delovne obremenitve, je pohvalila skrb vodilnih in drugih za povezovanje izobraževalnega in strokovnega dela ter teoretičnega izobraževanja s praktičnim, ugotovila je, da je strokovnim delavcem in sodelavcem omogočena velika samostojnost pri strokovnem delu, zanj imajo tudi odlične delovne razmere. Nasprotno je na drugi šoli zaradi polne pedagoške obremenitve za strokovno delo velikokrat premalo časa, poleg tega dobro opravljeno delo ni primerno nagrajeno.

5. Upravni in strokovno-tehnični delavci

Postopki izbire upravnih in strokovno-tehničnih delavcev so predpisani in javni, njihovo število je na vseh šolah ustrezno, delavci postopke izbire in napredovanja poznajo.

Vseživljenjsko izobraževanje in usposabljanje upravnih in strokovno-tehničnih delavcev se spodbuja na vseh šolah, želje delavcev so večinoma upoštevane, stroške plača delodajalec, na treh šolah je načrtovano oziroma so o tem ustrezne evidence in zapisi.

Samo na dveh šolah (zasebni in javni) je napredovanje delavcev dobro urejeno, upravičenost do napredovanja se preverja, delo se ocenjuje, evidence o tem se vodijo in vzdržujejo.

Svetovanje pri razvoju poklicne poti ni povsod dokumentirano, vendar so komisije pri pogovorih z delavci ugotovile, da je veliko neformalnega svetovanja, s katerim so delavci večinoma zadovoljni. Na dveh šolah imajo ustrezno dokumentirane letne razgovore.

Zasebni šoli z anketami ugotavljata zadovoljstvo upravnih in strokovno-tehničnih delavcev, izsledke anket uporabljata za izboljšanje svojega dela. Za eno od javnih šol komisija o tem ni nič zapisala, na drugi pa je ugotovila, da ugotavljanja zadovoljstva ni, da pa so odnosi tako med delavci kot tudi z vodstvom in predavatelji zelo dobri. S sklepi in odločitvami vodstva pa so le delno seznanjeni.

6. Študenti v višji strokovni šoli

Obveščanje študentov in dostop do informacij sta zelo dobro urejena na vseh šolah: na informativnih dnevih, prek spletnih strani, s stalnim organiziranim svetovanjem, s predstavitvijo študijskih programov in dejavnosti šol v posebnih brošurah, z obveščanjem po elekrtonski poti ipd.; študentom je zagotovljeno tutorstvo. Dve šoli sta pri tem posebej uspešni, njuno ravnanje sta komisiji označili za primer dobre prakse (uvodni dnevi, družabna srečanja novih študentov in predavateljev, namenjena medsebojnemu spoznavanju, seznanjanju s študijem oziroma vsebinami predmetov, načinom dela na šoli…).

Cilji študijskih programov so javno objavljeni, kompetence so navedene v opisu študijskih programov, skupaj z obveznostmi študenta in načini ocenjevanja znanja pri posameznih predmetih. Veliko je sprotnega ocenjevanja znanja, programi so sestavljeni tako, da študenti strokovno napredujejo že med študijem – obvezna praksa se ocenjuje. Pozitivno ocenjene sprotne aktivnosti lahko nadomestijo končni izpit. Študenti lahko pri vajah, predvsem pa med praktičnim izobraževanjem pri delodajalcu, dobro ocenijo svoje napredovanje in razvijanje veščin, potrebnih za poklic oziroma nadaljnjo poklicno pot. Poleg tega imajo na eni šoli vsi možnosti za sodelovanje pri velikih projektih, na prireditvah in različnih mednarodnih tekmovanjih, na katerih so številni izredno uspešni. Večina šol ponuja še vrsto dodatnih izobraževanj in seminarjev, povezanih s študijem.

Na eni šoli je komisija ugotovila, da si izredni študenti želijo več laboratorijskih vaj. Menijo, da je število ur, ki je za vaje določeno s študijskim programom, preveč zmanjšano.

Splošna usposobljenost, kot so sposobnost učenja, reševanja dejanskih problemov iz prakse, komunikacijske veščine, oziroma kompetence diplomantov so jasno določene že v študijskih programih. Tri šole stalno spremljajo svoje študente in jim pomagajo pri razvijanju teh kompetenc na različne načine: spodbujajo jih, da si priskrbijo praktično izobraževanje v podjetju sami, pred tem pa jih v za to namenjenih delavnicah naučijo komunikacijskih veščin za uspešno iskanje zaposlitve; organizirajo pripravo na študij (način dela, delavnica o učenju, uporaba moodla…); z njimi delajo v majhnih skupinah, morebitne težave ali pomanjkljivosti, na katere tudi prek anket opozarjajo študenti, se sproti odpravljajo; vsako leto organizirajo »motivacijske vikende«, ki se jih udeležijo študenti drugega letnika in vsi pedagoški delavci, namenjeni pa so pripravi projektov in navajanju na delo v različnih skupinah; organizirajo tudi seminarje in izobraževanje za mentorje prakse v podjetjih; diplomske naloge se pripravljajo v sodelovanju z delodajalcem in so uporabne ipd. Na šolah ugotavljajo, da so študentje dobro pripravljeni za poklicno pot v stroki, njihova pričakovanja glede študija so večinoma izpolnjena, zato bi ga priporočili tudi drugim.

Tri šole spodbujajo mobilnost študentov, pridobile so si listino Erasmus, vendar zanimanja za izobraževanje v tujini ni. Na zasebnih šolah so vzrok za to predvsem izredni študenti, večina je zaposlena in ima že družine, študenti ene javne šole odhajajo v tujino predvsem na praktično izobraževanje, izmenjava je izredno majhna. Na četrti šoli listine Erasmus še nimajo.

Šole omogočajo sodelovanje študentov v organih, ki jih določa zakon, na eni zasebni je tudi študentski svet, čeprav po zakonu, ki ureja višje šolstvo, ni obvezen. Med izrednimi študenti ni posebnega zanimanja za delovanje v teh organih, kar je zaradi načina študija, zaposlitve in drugih obveznosti razumljivo. To se kaže tako na zasebnih kot javnih šolah. Poleg tega veliko študentov ne pozna svojih predstavnikov, kljub temu pa menijo, da se njihovi predlogi večinoma upoštevajo.

Na eni javni šoli so v organih samo redni študenti, zato izredni ne sodelujejo pri upravljanju šole, vendar se šola z njimi posvetuje, kako izboljšati študij. Ker obveščanje študentskih predstavnikov ni urejeno, študenti, še posebej izredni, ne dobijo vseh informacij. Komisija priporoča, da šola na spletnih straneh objavi teme, ki se obravnavajo v organih šole, kar bi omogočilo vsem študentom vpogled v dogajanje na šoli in ustrezno sodelovanje. Boljše bi moralo biti tudi seznanjanje študentov z izsledki anket in ukrepi za izboljšanje dela.

5. Prostori, oprema za izobraževalno in strokovno dejavnost, knjižnica

Na dveh šolah sta komisiji posebej pohvalili lepe in sodobne prostore, na vseh pa so primerni in vzdrževani ter omogočajo uresničevanje postavljenih ciljev. Ena šola ima poleg lastnih prostorov najete predvsem laboratorije in opremo za vaje v majhnih skupinah. Šola, na kateri je zelo razvit študij na daljavo, ima za kontaktna srečanja s študenti na voljo prostore v študijskih središčih v Ljubljani, Velenju, Murski Soboti, Novem mestu, Radovljici, Kopru in Novi Gorici.

Zagotovljena je vsa potrebna oprema, je sodobna in vzdrževana. Šola, ki izobražuje po študijskih programih s področja tehnike in kmetijstva, ima tudi industrijske naprave (robote, sončno elektrarno…) in lastno posestvo za praktično izobraževanje študentov.

Na vseh šolah je informacijsko-komunikacijska tehnologija na voljo tako zaposlenim kot študentom, imajo brezžično omrežje, dostop je zagotovljen vsem, šole jo uporabljajo tako za poslovno, izobraževalno kot razvojno dejavnost. Imajo poslovno-informacijski sistem VSŠ-evidenca. Program je standardiziran za vse šole v državi, vsebuje podatke o študentih, predmetih, izpitih, predavateljih, študijski komisiji, diplomskih nalogah. Referat za študentske zadeve ga uporablja za vnašanje in obdelavo naštetih podatkov, omogoča izpise poročil in izvoz podatkov v različne preglednice za nadaljnjo obdelavo.

Prostori za knjižnico niso primerni na vseh šolah, tudi knjižnega gradiva in strokovne periodike ni povsod dovolj. Najslabše je na zasebni šoli, ki ima manjšo interno knjižnico kar v zbornici, čitalnica je majhna, s samo dvema čitalniškima mestoma, v njej ni računalnikov. V knjižnici ni nihče zaposlen, gradivo izposoja kar vodja referata za študentske zadeve, ki pa ni ustrezno usposobljena. Drugod knjižnični delavci in njihova usposobljenost ustrezajo predpisanim standardom za to dejavnost. Na dveh šolah študenti knjižnice ne obiskujejo pogosto.

Dostop do spletnih virov in potrebnih podatkovnih baz je omogočen na vseh šolah, in sicer tako študentom kot zaposlenim.

4. *Financiranje izobraževalne oziroma študijske in strokovne dejavnosti*

Zasebni šoli večino sredstev pridobivata iz šolnin in drugih prispevkov za študij, razlika med njima je ta, da ima po mnenju komisije ena dolgoročno zagotovljena sredstva, ker jih več pridobiva še iz drugih virov (nekaj iz javnih sredstev, preostalo iz različnih nacionalnih in mednarodnih projektov, z jezikovnim izobraževanjem…). Ta šola stalno izkazuje presežek prihodkov nad odhodki, presežek pa vlaga v svoj razvoj.

Javni šoli se zelo razlikujeta med seboj. Prva si pridobi skoraj vsa sredstva iz šolnin ali iz javnih sredstev, delež iz projektov je zanemarljiv. Druga pa, kljub temu da ji država namenja javni denar za redni študij, večino denarja, kar 65,28 %, dobi iz drugih virov: evropskih in drugih mednarodnih sodelovanj, projektov, sredstev, pridobljenih na trgu.

Na vseh šolah se sredstva, namenjena za izobraževalno oziroma študijsko, strokovno in razvojno delo, dobro načrtujejo in razporejajo, kar na treh so komisije ravnanje s sredstvi označile kot primer dobre prakse. Na šoli, ki je organizacijska enota šolskega centra, večina finančnih tokov poteka na ravni šolskega centra. Šole sproti spremljajo porabo pridobljenih sredstev ter učinkovitost in uspešnost porabe po posameznih dejavnostih.

5. *Sodelovanje z družbenim okoljem*

Sodelovanje na regionalni, pa tudi državni ravni je dobro razvito. Šole sodelujejo z drugimi višjimi šolami, podjetji, občinami, različnimi strokovnimi združenji (zbornicami, zavodi za zaposlovanje). S predstavniki iz družbenega okolja sodelujejo na izobraževalnem področju (praksa, diplomska dela, predavatelji). Imajo veliko pogodb s podjetji, kjer študenti opravljajo obvezno praktično izobraževanje, sodelovanje z delodajalci pa jim omogočajo tudi njihovi diplomanti. Dejavne so v Skupnosti Višjih strokovnih šol Slovenije, v projektu IMPLETUM, sodelujejo s Centrom RS za poklicno izobraževanje ipd.

Šole upoštevajo potrebe okolja, sodelovanje z njim je tesno, odraža se pri njihovem vsakodnevnem delu tako na izobraževalnem kot strokovnem področju. To je poleg sklenjenih sporazumov in pogodb za praktično izobraževanje razvidno po predstavnikih delodajalcev in diplomantov v strateških svetih šol. Pri izobraževanju sodelujejo številni usposobljeni strokovnjaki iz gospodarstva, sodelovanje se še krepi pri skupnih projektih, prireditvah in tekmovanjih… šol, podjetij in drugih deležnikov iz okolja.

Mednarodno sodelovanje je bolj razvito na dveh šolah, zasebni in javni; prva sodeluje predvsem v mednarodnih združenjih, kot sta EURASHE in EDEN, druga pa že vrsto let krepi sodelovanje s tujimi institucijami; z neposrednim strokovnim sodelovanjem študentov in predavateljev s sorodnimi tujimi šolami ter s sodelovanjem v mednarodnih projektih. Zahtevne projekte je izvedla tudi med predsedovanjem Slovenije Evropski uniji.

Prednosti oziroma zgledi za priporočljivo ureditev

Opisane so v preglednicah na enak način kot pri visokošolskih zavodih.

Preglednica 1

PREDNOSTI OZIROMA ZGLEDI ZA PRIPOROČLJIVO UREDITEV
1. Strategija, organiziranost in vodenje šole, urejenost evidenc ter skrb za kakovost
Šola ima dodelan sistem vodenja in spremljanja kakovosti oziroma vpeljano večletno sistematično merjenje in spremljanje ciljev kakovosti. Uvaja jo po različnih modelih: standardu ISO, POKI, s samoevalvacijami. Med prvimi je sodelovala v nacionalnem razvojnem projektu Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje (POKI), predvsem zaradi želje po izboljšanju in razvijanju kakovosti lastnega dela. Na podlagi tega se je prvič sama ocenila leta 2005, ta ocena je bila podlaga za nove načine dela, vlaganje v učenje in razvoj zaposlenih. Dokaz za to, da je dosegla izboljšanje kakovosti po andragoških standardih, je v tem letu podeljena državna nagrada družbi oziroma šoli in njeni direktorici.
Strateški načrt vsebuje usmeritve in dolgoročne cilje za študijsko dejavnost šole. Politiko kakovosti – ta temelji na načelih – uresničuje z dolgoročnimi in kratkoročnimi cilji, te pa deli še na cilje, usmerjene v notranje in zunanje interesno okolje.
Šola ima javno izraženo vizijo in poslanstvo, izdelano politiko zagotavljanja kakovosti, pri njenem oblikovanju sodelujejo vsi udeleženci izobraževanja. Pri zagotavljanju kakovosti je poudarjena usmerjenost k študentom.
S procesno organiziranostjo je šola vzpostavila pregleden način vodenja, načrtovanja, izvajanja in spremljanja izobraževalnega procesa in razvoja, kar omogoča sistematično doseganje ciljev ter zagotavlja stabilno kakovost. Vsak del procesa ima svojega skrbnika. Dokumentiranost sistema in evidence so urejene, organiziranost je zelo dobra.
Vizija in poslanstvo šole sta sestavni del razvojnih načrtov in usmeritev občine, v kateri šola deluje, regije, pa tudi razvoja panoge na Slovenskem.
Sprotne, neformalne oblike komuniciranja med vodstvom in zaposlenimi pripomorejo k hitrejši izmenjavi informacij, oblikovanju procesov učenja in krepijo strokovno dejavnost. Povezanost med vsemi delavci šole, vodstvom in študenti je izjemna, ves čas je komisija tudi iz pogovorov z različnimi ciljnimi skupinami in pri neformalnih priložnostnih pogovorih med obiskom, pa tudi iz priloženih publikacij ugotavljala izredno kakovostno delo šole.
Šola ima kodeks vedenja študentov, ki temelji na zgledu predavateljev in drugih delavcev ter njihovi pomoči študentom. Obiskovalec začuti, da na šoli prevladuje skrb za kakovost, kar pomeni, da kodeks ni le nepomemben akt, temveč ga študenti, predavatelji in drugi zaposleni jemljejo zares.
2. Izobraževanje – študijska dejavnost
Šola o izvajanju in kakovosti izvajanja študijskih programov anketira študente kar trikrat na leto, in sicer: dva meseca po vpisu, po vsakem končanem predmetu in ob koncu študijskega leta.
Šola zbira informacije o zaposljivosti in nadaljnjem študiju svojih diplomantov, pomaga jim pri iskanju zaposlitve in ocenjuje ustreznost pridobljenih kompetenc.
Priprava in izvajanje študija na daljavo sta na visoki ravni in sta lahko zgled za dobro prakso drugim šolam, saj se učinkovitost tega študija, usvajanje kompetenc in doseganje učnih izidov ne razlikuje od klasičnega/tradicionalnega, kar potrjujejo tako predavatelji kot študenti.
Šola ponuja veliko pomoči tako vpisanim študentom kot kandidatom za študij, razvito je tutorstvo, svetovalno mentorstvo, ima svetovalce za študij na daljavo. Pri izvedbi izobraževanja upošteva predvsem potrebe študentov, kar se kaže v prilagodljivosti in zelo kakovostni izvedbi študija na daljavo.

Informiranje o programih in študiju je zgledno, šola ima poleg predstavitve na spletnih straneh v vpisnem obdobju (od februarja do septembra) informativne dneve enkrat na teden, vpisanim študentom je na voljo virtualni pomočnik. S kandidati za vpis opravljajo individualne razgovore, jim svetujejo pri izbiri študijskega programa in načina študija.
Šola sprejema in izvaja številne ukrepe, ki pomagajo študentom pri študiju, pripravi na izpite in razumevanju snovi; ti zajemajo tako vsestransko pripravljenost predavateljev in strokovnih delavcev za pomoč in nasvete študentom pri študiju in pripravah na izpite kot iskanje načinov, ki bi zagotovili navzočnost študentov pri predavanjih in drugih oblikah študija.
Šola sistematično proučuje uspešnost izobraževanja na podlagi kazalnikov o številu opravljenih izpitov, povprečnih ocenah, prehodnosti in trajanju študija ter sprejema takšne ukrepe, da se stanje počasi izboljšuje.
Kakovost šole potrjujejo številne nagrade, ki jih študenti prejemajo na različnih strokovnih tekmovanjih doma in na tujem, njihova udeležba na pomembnih protokolarnih dogodkih in pozitivna ocena delodajalcev o kompetencah študentov na praksi in diplomantov.
Izkazana je velika zanesljivost pri načrtovanju študija in izvedbi izobraževanja, zelo malo je nenadnih sprememb urnikov in predavanj.
Praktično izobraževanje je učinkovito in kakovostno, pomanjkljivosti, na katere so prek anket opozorili študenti, se odpravljajo, šola organizira izobraževanja tudi za mentorje pri delodajalcih.
3. Strokovna dejavnost
Uporabnost strokovne dejavnosti šole se odraža v povečanju števila pogodb in pridobljenih sredstev od neposrednih uporabnikov iz gospodarstva.
Šola je povezana z gospodarstvom v regiji. Mentorji aplikativno naravnanih seminarskih in diplomskih nalog sodelujejo pri reševanju konkretnih problemov v podjetjih in pri oblikovanju predlogov za izboljšave.
Uspešnost strokovnega dela šole se kaže v obsegu, kakovosti in uporabnosti strokovnega dela, v čedalje večjem sodelovanju pri mednarodnih projektih ter povečanju mobilnosti študentov pri praktičnem usposabljanju v tujini.
Šola organizira okrogle mize, zaposleni dejavno sodelujejo na posvetih, konferencah in objavljajo strokovne prispevke.
Šola visoko strokovno usposobljenost dokazuje s sodelovanjem pri pomembnih mednarodnih dogodkih (npr. protokolarni dogodki, konference), ki so del praktičnega usposabljanja študentov. Zaposleni se udeležujejo domačih in mednarodnih konferenc, v letu 2008 so sodelovali z več kot dvajsetimi prispevki.
Uspešno prenašanje strokovnih spoznanj v prakso se kaže v vsakoletni uspešnosti študentov na različnih mednarodnih tekmovanjih, kjer praviloma tekmujejo v profesionalni konkurenci.
Vsa dejavnost šole pri praktičnem usposabljanju študentov je namenjena konkretnim uporabnikom, zato pri njej študenti, mentorji iz podjetij in predavatelji ter drugi strokovni delavci tesno sodelujejo. Razvidna je velika skrb za povezovanje izobraževalnega in strokovnega dela. Predvidene aktivnosti šola opredeli v programu dela za vsako študijsko leto, njihova uresničitev je povzeta v letnem in samoevalvacijskem poročilu.
4. Predavatelji, inštruktorji ter laboranti
Šola spodbuja izobraževanje in razvoj svojih zaposlenih. Vsak predavatelj oziroma strokovni delavec ima v skladu s sprejetim sklepom možnost za izobraževanje po lastni izbiri v soglasju z vodstvom. Šola spodbuja izobraževanje in razvoj svojih delavcev tudi s financiranjem in ustrezno organizacijo dela.
Izbira in postopki za imenovanje predavateljev so dostopni, zaposleni pravila poznajo. Šola postopke spremlja in jih usklajuje s svojo strategijo.
Šola učinkovito pridobiva strokovne delavce prek spletnih strani, pohvalno je vzpostavljanje

velike baze potencialnih sodelavcev, sodelovanje strokovnjakov iz prakse in konsistentnost pri zagotavljanju kakovosti pedagoških delavcev. S predavatelji, ki ne dosegajo standardov uspešnosti po merilih šole, ne podaljša pogodb o delu.
Jasno so oblikovani standardi kakovosti pedagoškega dela, navodila za delo in opredeljene odgovornosti. Uspešnost dela in doseganje ciljev se ugotavlja ob rednih letnih razgovorih. Zaposleni so za uspešno delo posebej nagrajeni.
Dobro je organizirano notranje pedagoško-didaktično izobraževanje, uvajanje novih delavcev, še posebej pohvalna je skrb za slovenski jezik.
Tesna povezanost v kolektivu, dobra medsebojna komunikacija, predavatelji se dnevno posvetujejo z ravnateljem, ki je tudi vedno na voljo za reševanje morebitnih težav; velika pripadnost in lojalnost šoli in njenim ciljem.
5. Upravni in strokovno-tehnični delavci
Pri upravnih in strokovno-tehničnih delavcih je zaznati skrb za kakovost šole, zelo dobro poznajo tudi poslanstvo in vizijo šole.
Šola zagotavlja delavcem, da se izobražujejo v skladu s potrebami delovnega mesta in za pridobitev višje stopnje izobrazbe. Pri tem jih spodbuja, usposabljanje oziroma izobraževanje pa sofinancira. To je opredeljeno in načrtovano v letnem programu dela šole.
Razgovori so dvakrat na leto, ti pomagajo pri načrtovanju razvoja poklicne poti zaposlenih.
Šola meri zadovoljstvo upravnih in strokovno-tehničnih delavcev, omogoča jim sodelovanje v organih šole in komisijah.
Očitna je motiviranost, samoiniciativnost in velika predanost upravnih in strokovno-tehničnih delavcev delu, šola jim ponuja dobre razmere za delo in njihov osebni razvoj.
6. Študenti v višji strokovni šoli
Študenti imajo možnost, da se brezplačno dodatno izobražujejo na različnih seminarjih, na katerih obdelajo aktualne teme, povezane s študijem, in na tečajih iz tujih jezikov. Tako lahko svoje znanje poglobijo in z njim lažje dosegajo cilje iz študijskih programov.
Šola ima dobro organizirano pedagoško pomoč: poleg predavateljev zanjo skrbijo mentorji (tutorji), pri študiju na daljavo pa še posebej za to usposobljeni svetovalci.
Dostop do informacij je dober, šola študente sproti obvešča o izsledkih anket.
Šola vzpostavlja stalen dialog s študenti, pred vpisom jim svetuje o študiju, v začetku študijskega leta organizira uvodne dneve, za študente na daljavo pa uvodni teden v virtualnem učnem okolju ter seminar o učinkovitem študiju.
Šola ima psihološko svetovalnico za svetovanje študentom pri razvoju njihove poklicne poti in pri osebnih težavah.
Šola spodbuja študente, da si sami poiščejo mesto za praktično izobraževanje v podjetjih, pred tem pa zanje pripravi posebne delavnice o tem, kako poiskati zaposlitev (komunikacijske veščine za uspešen razgovor za zaposlitev).
Šola za nove študente organizira uvodne dneve, tridnevna druženja s predavatelji, da se spoznajo med seboj, s programom dela, vsebinami predmetov, načinom dela na šoli. Izvaja tudi 10-dnevno uvodno prakso, kar študente pripravi na praktično izobraževanje v podjetjih.
Vzpostavljeni so dobri odnosi med študenti, zaposlenimi in predavatelji, študenti odgovore na svoja vprašanja oziroma pomoč lahko poiščejo pri vodstvu, predavateljih in drugih delavcih – zaposleni na šoli učijo z zgledom.
Šola vsako leto organizira motivacijske vikende, ki se jih udeležijo študenti drugega letnika, predavatelji, strokovni delavci in sodelavci. Namenjeni so pripravi projektov, študente navajajo na delo v različnih skupinah.
Pri opravljanju vaj, uvodnem praktičnem izobraževanju in pozneje med praktičnim izobraževanjem pri delodajalcu imajo študenti dober vpogled v svoje napredovanje in

razvijanje (veščin) kompetenc, ki jih potrebujejo za opravljanje svojega poklica. Vsi imajo možnost za sodelovanje pri velikih projektih (takšen je bil na primer predsedovanje Slovenije Evropski uniji).
7. Prostori, oprema za izobraževalno in strokovno dejavnost, knjižnica
Vsi zaposleni na šoli imajo osebne računalnike s sodobno opremo ter tiskalnike. Računalniško opremo nenehno posodabljajo.
Vzpostavljena je informacijska podpora zaposlenim in študentom, ki omogoča: dostop do informacij in gradiv, povezanih s študijem, dejavno sodelovanje pri predmetnih forumih, v klepetalnicah, blogih, dostop do storitev referata za študijske zadeve, učinkovit študij na daljavo, najrazličnejše oblike obveščanja, poleg tega pa tudi sinhrone oblike stikov s predavatelji (govorilne ure in svetovanje prek spleta).
Knjižnica je zaradi urejenega prostora, knjižničnega gradiva, informacijsko-komunikacijske tehnologije, kar dopolnjuje dobro usposobljena knjižničarka, po oceni študentov pravi informacijski center, v katerem dobijo odgovore na najrazličnejša vprašanja.
Šola si s sodelovanjem s podjetji in prek evropskih sredstev pridobiva napredno tehnološko opremo, ki jo uporablja za izobraževanje.
8. Financiranje izobraževalne oziroma študijske in strokovne dejavnosti
Zaradi sprejetih ukrepov za povečanje učinkovitosti poslovanja ter z dobrim finančnim načrtovanjem in stalnim sprotnim spremljanjem poslovanja je dosežena finančna boniteta družbe, katere del je višja strokovna šola, med najvišjimi.
V sodelovanju z banko je šola študentom omogočila lažje plačevanje šolnin z najemanjem študentskih ali potrošniških kreditov za obdobje dveh ali treh let. Ugodnost je tudi moratorij na plačilo šolnine do 36 mesecev.
Šola skrbno načrtuje porabo sredstev, presežki prihodkov nad odhodki dokazujejo, da posluje učinkovito in uspešno, skrb za prihodnost se kaže v investiranju presežkov. Realizacija vsakoletnega poslovnega načrta je dosledna.
Šola zagotavlja sredstva za štipendije in enkratno denarno pomoč študentom ter nagrade učiteljem.
Šola si prizadeva za čim večjo neodvisnost od proračunskih sredstev, pri čemer izkazuje veliko podjetniške oziroma poslovne iniciative pri iskanju in izrabljanju trenutno petih različnih virov financiranja. Delež sredstev iz tržne dejavnosti kaže na primerno tržno usmerjenost in dobro sodelovanje z lokalnim okoljem, ki podpira dejavnost šole in uporablja njene storitve.
9. Sodelovanje z družbenim okoljem
Na šoli predava veliko strokovnjakov iz gospodarstva, na ta način povečuje praktično naravnanost študija in kakovost izobraževanja.
Šola upošteva potrebe gospodarstva pri določanju (izbiri) tematike in izdelavi diplomskih nalog.
Šola organizira izobraževanje za pridobitev izobrazbe in razvija koncept vseživljenjskega učenja (samozaposlovalni tečaji, strokovna srečanja, seminarji, delavnice, okrogle mize…) za zunanje uporabnike.
Šola je znana po svoji strokovnosti in ima dobro vzpostavljeno sodelovanje z lokalnim, regionalnim, nacionalnim in mednarodnim gospodarskim okoljem. To se nanaša predvsem na izvajanje praktičnega izobraževanja, hkrati pa na različne projekte in tematske dogodke, mednarodne projekte in izmenjave ter na mednarodna tekmovanja.
Šola je pri preoblikovanju študijskega programa skupaj z delodajalci in »starimi« diplomanti določila kompetence, ki naj bi jih diplomanti potrebovali pri razvijanju svoje poklicne poti.

V preglednici 2 so prikazane pomanjkljivosti, priporočila za njihovo odpravo in roki, ki so jih komisije za to določile, v preglednici 3 pa še druge pomanjkljivosti in priporočila, za odpravo katerih komisije niso določile natančnejših rokov oziroma so zapisale, da jih je treba odpraviti do naslednje zunanje evalvacije.

Preglednica 2

POMANJKLJIVOSTI	**PRIPOROČILA ZA ODPRAVO POMANJKLJIVOSTI**	**ROKI**
1. Strategija, organiziranost in vodenje šole, urejenost evidenc ter skrb za kakovost		
Samoevalvacijska poročila so skromna in ne vsebujejo kazalcev, ki bi omogočili spremljanje ključnih področij, kot so: učni izidi, kreditno ovrednotenje študijskih programov, zaposljivost diplomantov…	Samoevalvacijska poročila naj se izboljšajo in dopolnijo z meritvami (presojo) vseh dejavnosti šole ter naj bodo temelj za sprejem preventivno-korektivnih ukrepov komisije za kakovost, strateškega sveta in vodstva šole.	6 mesecev
Komisija za kakovost se sestaja samo enkrat na leto. Strateški svet bi lahko imel pomembnejšo vlogo pri razvoju šole, tudi ta se sestaja le enkrat na leto.	Strateški svet naj se sestane najmanj dvakrat na leto, komisija za kakovost pa pogosteje. Potrebno je ciljno izobraževanje članov komisije za kakovost s področja menedžmenta kakovosti in aktivnejše sodelovanje študentov – članov komisije pri izdelavi samoevalvacijskih poročil.	12 mesecev
2. Izobraževanje – študijska dejavnost		
Anketiranje študentov je pomanjkljivo, izsledki anket ne vplivajo dovolj na sprejemanje ukrepov.	Pri organiziranju in opravljanju anketiranja študentov je treba poskrbeti za čim večjo stopnjo relevantnosti (ankete o vseh predmetih in »procesih šole«, neodvisnost, velik vzorec anketirancev), izsledke pa nadgraditi z ustreznimi ukrepi za izboljšanje izvajanja študijskih programov.	takoj in stalno
Nevarnost za nadaljevanje srednješolskega načina dela v višješolskem izobraževanju.	Na sestankih strokovnih aktivov morajo biti sprejeta jasna merila za razlikovanje med srednješolskim in višješolskim načinom poučevanja, upoštevati jih morajo vsi predavatelji in strokovni delavci šole.	takoj in stalno
Kreditno ovrednotenje študijskih programov je neustrezno oziroma je neustrezna razporejenost kreditnih točk.	Določitev kreditnih točk na podlagi dejanske obremenitve – vsako leto jo je treba nujno preveriti med študenti, in sicer po metodologiji ECTS.	9 mesecev
Razmeroma majhna zahtevnost študija (izredno malo negativnih ocen pri izpitih in visoka povprečna ocena izpitov).	Povečati zahtevnost predmetov – k temu je treba pritegniti predavatelje in študente.	9 mesecev
Zagotavljanje kakovostnih	Preverjati kakovost praktičnega	1 leto

mentorjev za praktično izobraževanje v podjetjih.	izobraževanja študentov na delovnem mestu v podjetju oziroma organizaciji.	
Premajhna mobilnost študentov in predavateljev.	Poskrbeti za večje sodelovanje predavateljev iz tujine ter tujih študentov.	21 mesecev
3. Strokovna dejavnost		
Premalo sodelovanja z mentorji v podjetjih.	Predavatelji – organizatorji praktičnega izobraževanja bi morali imeti osebne stike z mentorji.	študijsko leto 2009/2010
Ni podrobnejše predstavitve opravljenega strokovnega dela predavateljev in drugih delavcev v letnem poročilu o delu šole.	Vzpostaviti evidenco o strokovnem delu predavateljev (redno zaposlenih in pogodbenih) ter drugih delavcev; poročilo o opravljenem strokovnem delu naj bo del letnega poročila o delu šole.	1 leto
Premalo objav člankov in strokovnih del predavateljev v drugih (nešolskih) publikacijah.	Vpis objav predavateljev v medknjižnični program Cobiss; vzpostaviti povezavo, probleme manjših knjižnic in licenc uporabnika reševati na ravni Skupnosti višjih strokovnih šol.	študijsko leto 2010/2011
Mentorji v podjetjih niso motivirani niti finančno nagrajeni.	Nagrajevanje mentorjev bi bilo treba sistemsko urediti, prav tako tudi njihovo izobraževanje (nujno je pedagoško-andragoško izobraževanje).	študijsko leto 2010/2011
4. Predavatelji, inštruktorji ter laboranti		
Ni dovolj razločevanja med dobro in slabo opravljenim delom.	Uvesti je treba ustrezen sistem za razločevanje med dobro in slabo opravljenim delom in tako zagotoviti ustrezno motivacijo za nadpovprečne delovne uspehe.	3 meseci
Premalo je priložnosti za strokovno izpopolnjevanje.	Zagotoviti je treba denar in z ustreznimi urniki omogočiti nujno strokovno usposabljanje predavateljev in drugih strokovnih delavcev in sodelavcev.	6 mesecev
5. Upravni in strokovno-tehnični delavci		
Upravni in strokovno-tehnični delavci niso sistematično vključeni v merjenje zadovoljstva zaposlenih.	Vpeljati sistematično merjenje zadovoljstva nepedagoških delavcev.	1 leto
Izobraževanje in usposabljanje nepedagoških delavcev nista sistematično načrtovana niti dokumentirana.	Podrobnejši načrt izobraževanja in usposabljanja nepedagoških delavcev z opredeljenim obsegom in vrsto usposabljanja vnesti v letni delovni načrt.	1 leto
6. Študenti v višji strokovni šoli		
Slab odnos referentk do študentov in premalo časa za urejanje zadev v referatu.	Izboljšati odnos in povečati prijaznost osebja do študentov v referatu.	takoj
Študenti so o svojih predstavnikih v organih šole slabo obveščeni.	Javno objaviti listo predstavnikov študentov v organih šole – na spletnih straneh, oglasni deski.	takoj in stalno

Prekrivanje izpitnih rokov – ob istih dnevih in urah.	Razporeditev izpitnih rokov med različne dneve v tednu.	1 mesec
	Uradne ure v referatu naj bodo vsak dan (po dve uri).	1 mesec
Študenti nimajo možnosti za študij oziroma praktično izobraževanje v tujini.	Šola naj si pridobi listino Erasmus za izmenjavo študentov.	1 mesec
8. Financiranje izobraževalne oziroma študijske in strokovne dejavnosti		
Skupni stroški šolskega centra se sicer delijo na vsa stroškovna mesta, vendar ključ delitve ni natančno določen za višjo šolo, kar onemogoča preglednost njenega poslovanja.	Določijo naj se pravila oziroma natančen »ključ« za delitev vseh skupnih stroškov za stroškovno mesto višje strokovne šole.	3 mesece
Za načrtovanje in obvladovanje porabe sredstev še niso izdelani postopki, niti ne za obvladovanje določenih procesov – npr. merila za izbiro ustreznih ponudnikov.	Definirati je treba postopke za načrtovanje in obvladovanje porabe in nabave ter projektov na ravni višje strokovne šole.	1 leto
Veliki stroški iz proračunskih sredstev na diplomanta rednega študija.	Zmanjšati stroške s povečanjem učinkovitosti študija in zmanjšanjem števila navidezno vpisanih študentov.	1 leto
9. Sodelovanje z družbenim okoljem		
Učinkovitejše izrabljanje mreže organizacij, ki že sodelujejo s šolo.	Okrepiti sodelovanje z družbenim okoljem tako, da bodo že ponujene in izvajane dejavnosti šole bolj prepoznavne.	1 leto
Sodelovanje z lokalnim gospodarstvom in negospodarstvom.	Gospodarske in negospodarske organizacije bolj pritegniti k sodelovanju pri delu šole (npr. v strateškem svetu, pri strokovnem delu) oziroma okrepiti sodelovanje pri konkretnih projektih, prijavah nanje…	2 leti

Opomba: pri prostorih in opremi komisije niso postavile rokov za odpravo pomanjkljivosti, zato tega področja presoje v preglednici ni.

Preglednica 3

POMANJKLJIVOSTI	**PRIPOROČILA ZA ODPRAVO POMANJKLJIVOSTI**
1. Strategija, organiziranost in vodenje šole, urejenost evidenc ter skrb za kakovost	
Študenti niso dovolj dejavni v lastnih organih in na področju zagotavljanja kakovosti.	Pritegniti študente k boljšemu sodelovanju pri spremljanju delovanja sistema za zagotavljanje kakovosti in pri pripravi samoevalvacijskega poročila.
Morebitni tuji študenti premalo poznajo zelo kakovostno delo šole in usposobljenost njenih delavcev.	Glede na kadrovske in materialne možnosti ter dosežke pri svojem delu oziroma uspehe študentov ter že vzpostavljene stike v nacionalnem in mednarodnem okolju bi lahko

	bila poslanstvo in vizija šole bolj ambiciozna, strategija pa usmerjena v prepoznavnost in aktivno delovanje šole v srednje- in jugovzhodnem evropskem prostoru, s tem pa bi postala šola zanimiva tudi za tuje študente.
2. Izobraževanje – študijska dejavnost	
Šola premalo sistematično seznanja študente z izsledki anket o študijskih programih, pedagoških delavcih, mentorjih in referatu za študentske zadeve.	Šola naj z izsledki anket poleg predavateljev in drugih delavcev seznanja tudi študente in diplomante. V prihodnje naj bolj sistematično in kompleksno preverja različne vidike izobraževanja in položaj diplomantov, npr. razvoj njihove poklicne poti.
3. Strokovna dejavnost	
Opravljeno strokovno in razvojno delo, podatki o aktivnem sodelovanju na posvetih in konferencah, strokovnih objavah in avtorstvu študijskih gradiv niso pregledno objavljeni v poročilu o delu in samoevalvacijskem poročilu.	Šola naj vzpostavi zbirno evidenco opravljenega strokovnega in razvojnega dela, referatov in prispevkov na posvetih, konferencah, okroglih mizah, strokovnih objav in avtorstva gradiv za vse predavatelje in strokovne delavce, v poročilu o delu in samoevalvacijskem poročilu naj bo natančen pregled za posamezno študijsko leto.
4. Predavatelji, inštruktorji ter laboranti	
Veliko število pogodbenih delavcev pomeni njihovo manjšo predanost šoli in vpetost v njeno življenje.	Povečati število lastnih delavcev oziroma delnih zaposlitev zunanjih sodelavcev ter uravnotežiti njihovo obremenitev s pedagoškim in strokovnim delom.
Izmenjave predavateljev in drugih strokovnih delavcev so enosmerno dokumentirane – domači gostujoči predavatelji sodelujejo pri delu šole, ni pa podatkov o gostovanju predavateljev presojane šole (razvidno je le, da nekateri poučujejo na več šolah).	Šola naj si bolj prizadeva za izmenjavo predavateljev, kar bi ugodno vplivalo na kadrovski razvoj in še večjo promocijo šole.
Ni sistematičnega svetovanja pri razvoju poklicne poti.	Šola naj uredi svetovanje pri razvoju poklicne poti, letni razgovori z zaposlenimi naj bodo učinkovitejši, morda bi kazalo ustanoviti šolski karierni center.
Dokumentiranje dosežkov posameznih strokovnih delavcev ni sistematično urejeno.	Sistematično urediti dokumentiranje dosežkov, npr. z osebnimi načrti za izobraževanje in razvoj posameznikove poklicne poti.
5. Upravni in strokovno-tehnični delavci	
Pomanjkljiva seznanjenost upravnih in strokovno-tehničnih delavcev s sklepi organov šole.	Vodstvo šole naj vse upravne in strokovno-tehnične delavce seznanja s sklepi svojih organov. V komisijo za kakovost naj bo imenovan tudi njihov predstavnik.
6. Študenti v višji strokovni šoli	
Mobilnost študentov je slaba – tudi zaradi velikega števila izrednih, že zaposlenih študentov.	Predvsem redne študente naj šola poskuša usmerjati v opravljanje vsaj dela praktičnega izobraževanja v tujini. Mobilnost bi se lahko

	okrepila tudi z virtualno mobilnostjo in mobilnostjo v državi.
Študentski svet nima določenih pravil o svojem delovanju in ni dovolj dejaven.	Priporočamo, naj šola študente bolj spodbuja in motivira za delo v študentskem svetu, ponudi naj jim tudi pomoč pri formalizaciji njegovega delovanja.
Šola študentov ne obvešča o izsledkih anket.	Seznanjanje študentov z izsledki in ukrepi za izboljšanje dela šole bi povečalo interes študentov za sodelovanje pri evalvaciji.
Študenti ne morejo samoiniciativno kandidirati za članstvo v organih šole niti ne morejo izbirati svojih kandidatov, saj predstavnike študentov izbere šola, nato pa študente povpraša, ali se z izbiro strinjajo.	Z uvedbo kandidature za študentske predstavnike in volitev bi imeli možnost za kandidiranje in odločanje vsi študenti, tudi izredni.
Izredni študenti so izključeni iz soupravljanja šole in nimajo svojih predstavnikov v njenih organih niti nimajo možnosti, da bi izrazili svoje mnenje o kandidatih za študentske predstavnike.	Šola naj omogoči izrednim študentom sodelovanje v organih oziroma pri odločanju, vse študente pa vzpodbudi k sodelovanju pri upravljanju, tudi s prizadevanjem za vzpostavitev in delovanje študentskega sveta.
7. Prostori, oprema za izobraževalno in strokovno dejavnost, knjižnica	
Prostori in oprema za knjižnico niso primerni za nemoteno delovanje šole, usposobljenost knjižničnega osebja ne ustreza predpisanim standardom.	Izboljšati prostorske razmere za delovanje knjižnice in v njej zaposliti ustrezno usposobljene delavce.
Čitalnica kot priročni del knjižnice ni najprimernejša.	Nadaljevati s povečevanjem knjižničnega gradiva in izboljšati razmere za čitalniški del knjižnice.
Šola izvaja svojo dejavnost na več lokacijah, predavatelji nimajo kabinetov. Sicer pa je bila presoja tega področja ocenjevanja otežena, saj šola v preglednem vprašalniku ni izračunala vseh kazalnikov, komisija pa med intervjuji ni dobila vseh odgovorov.	Šola naj pri naslednji evalvaciji v preglednem vprašalniku – pripravi na zunanjo evalvacijo navede vse zahtevane podatke.
8. Financiranje izobraževalne oziroma študijske in strokovne dejavnosti	
Velika odvisnost od povpraševanja na trgu (izredni študij).	Šola naj pripravi projekte za pridobivanje drugih virov financiranja.
Pretežna usmerjenost v lokalno gospodarsko okolje, premajhna pozornost namenjena pridobivanju evropskih oziroma mednarodnih sredstev.	Kazalo bi povečati delež sredstev, pridobljenih z delom v mednarodnih projektih, slednji bi tudi povečali možnosti in vzpodbudili izmenjave študentov, predavateljev in drugih delavcev ter strokovno in razvojno povezovanje šole zunaj meja lokalnega gospodarstva.
9. Sodelovanje z družbenim okoljem	
Malo aplikativnih projektov za gospodarstvo.	Vzpostavitev čim bolj intenzivnega projektnega sodelovanja z gospodarstvom, če je mogoče tudi z ustanovitvijo projektne pisarne, ki bi koordinirala vse dejavnosti.
Šola ne predstavlja dovolj dobro svojega	Povečati prepoznavnost šole tudi s

kakovostnega dela oziroma uspehov, ki jih ima pri sodelovanju v zahtevnih nacionalnih projektih in pri mednarodnih tekmovanjih, zainteresirani javnosti in okolju.	predstavljanjem uspehov šole in študentov v mednarodnem prostoru. Šola naj pripravi strategijo za delo v spremenjenih okoliščinah (več šol z istim programom, zmanjševanje števila vpisanih zaradi zmanjševanja števila srednješolskih diplomantov), in sicer za pritegovanje tujih študentov, za povečanje prepoznavnosti tako v Sloveniji kot v tujini, poudari naj prednosti študija zaradi načina svojega dela, kakovosti, znanja in izkušenj zaposlenih, pripadajoče infrastrukture, vpetosti v okolje in edinstvene okolice šole. Razmisliti je tudi treba, kako bi povečala ugled poklicev, za katere izobražuje, s tem pa tudi zanimanje za študij.

3. OCENJEVANJE ZUNANJIH EVALVACIJ

3.1 Mnenja presojanih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol

Tudi v letu 2009 so visokošolski zavodi in višje strokovne šole presoje zunanjih evalvacijskih komisij v povprečju dobro ocenili, razen enega so bili s končnimi poročili v glavnem zadovoljni. V primerjavi z zelo kratkimi in večinoma splošnimi mnenji oziroma odzivi o presojah in evalvacijskih poročilih v letih 2007 in 2008 so v letu 2009 mnenja o njih obširnejša, natančnejša in največkrat strukturirana po področjih presoje iz meril.

Na štirih visokošolskih zavodih in štirih višjih strokovnih šolah so izpolnili vprašalnika strokovne službe senata, s katerima smo želeli ugotoviti, kakšno je splošno zadovoljstvo s presojo, kakšni so predlogi za izboljšanje dela komisij (in preglednih vprašalnikov) ter v kolikšno pomoč jim bodo ugotovitve iz evalvacijskih poročil pri izboljševanju kakovosti njihovega dela. Visokošolski zavod, na katerem je evalvacijska komisija ugotovila največ pomanjkljivosti, vprašalnikov ni izpolnil.

Osem zavodov in šol je tako poslalo vprašalnik, ki ga je izpolnilo vodstvo, šest pa tudi tistega, ki so ga izpolnili študenti. Vzrok za to, da na vseh študenti niso sodelovali, je bil konec predavanj in drugih študijskih obveznosti, saj smo na strokovni službi senata šolam lahko poslali vprašalnika šele po opravljenih obiskih zunanjih evalvacijskih komisij. Ker sta se obiska dveh zavodov končala konec maja oziroma v začetku junija, študentov ni bilo več na zavodih (ali vsaj ne dovolj). Tudi vprašalnika so zavodi in šole v letu 2009 bolj skrbno izpolnili, več je predlogov za izboljšanje dela komisij, po drugi strani pa so obširneje in natančneje zapisali, kako jim bodo ugotovitve iz poročil pomagale pri nadaljnjem delu. Kljub temu je delo komisij nadpovprečno ocenjeno (analiza v prilogi št. 2).

Mnenja visokošolskih zavodov k poročilom

Štirje visokošolski zavodi so v mnenjih pohvalili delo komisij, še posebej, da so v poročilih pri vsakem področju ocenjevanja zapisale prednosti, slabosti in priporočila za odpravo pomanjkljivosti, saj v njih vidijo:

- napotilo za izboljšanje uspešnosti in učinkovitosti svojega dela;
- dragoceno izhodišče za določitev smernic za nadaljnje izboljšanje kakovosti dela in dopolnitev strategije razvoja zavoda oziroma podlago pri oblikovanju politike za zagotavljanje njegovega nadaljnjega razvoja in za sprejemanje potrebnih odločitev;
- ne samo obveznost, da jih upoštevajo pri nadaljnjem delu, temveč tudi, da zagotovijo permanentne samoevalvacije in periodične eksterne programske in institucionalne evalvacije.

Trije zavodi so sporočili, da so na podlagi priporočil komisije že začeli ukrepati, na primer:

- takojšnja pritegnitev študentov v postopke ocenjevanja študijskih programov, tako da so postali aktivni udeleženci v samoevalvacijskih postopkih;
- oblikovanje ekspertne skupine, ki bo zagotovila ustrezne informacije o načinih prehoda iz starih v nove študijske programe za različne oblike obveščanja (spletna stran, publikacije, promocijska gradiva posameznih oddelkov);
- ukrepi za ugotavljanje odgovornosti izvajalcev študentskih anket, saj navzočnost ocenjevanega visokošolskega učitelja med ocenjevanjem njegovega dela pomeni očitno kršenje pravilnika o izvedbi teh anket;

- ukrepi za ugotavljanje odgovornosti izvajalcev študijskega procesa glede tega, da študenti ne dobijo vedno ocen izpitov v predpisanem roku;

oziroma, katerim priporočilom komisije bodo posvetili posebno pozornost:
- izvedba evalvacije doseženih ciljev glede na postavljeno vizijo fakultete;
- upoštevanje evropskih standardov v sistemu za spremljanje kakovosti dela;
- povečanje odstotka polno zaposlenih visokošolskih učiteljev;
- povečanje skrbi za razvoj poklicne poti zaposlenih.

Zavodi so v mnenjih zapisali tudi dodatna pojasnila k posameznim ugotovitvam komisij, opozorili so na nekatera dejstva, ki jih po njihovem mnenju komisije niso mogle ugotoviti zaradi pomanjkanja časa ali zato, ker so presojale na podlagi dokumentacije v vlogah, ki se je do obiska komisije že spremenila; zapisali so tudi, s katerimi ugotovitvami se le deloma strinjajo ali se ne morejo strinjati.

Pojasnjevali so predvsem ukrepe za čimprejšnje diplomiranje svojih študentov; ukrepe za povečanje ugleda raziskovalnih delovnih mest in nazivov; kako spremljajo izmenjave visokošolskih delavcev in sodelavcev in kakšni so njihovi učinki; da se pogoji za opravljanje izpitov prilagajajo bolonjskemu načinu študija, spremembe pa so vedno usmerjene v izboljšanje kakovosti študija, kreditno ovrednotenje predmetov in veliko izbirnost, pri katerih so upoštevali bolonjske smernice; neenakomerno obremenitev visokošolskih učiteljev z mentorstvi zaradi omogočanja proste izbire mentorjev in tem diplomskih nalog; da je tutorski sistem ustrezno razvit, vendar je med študenti premajhno zanimanje zanj; slabo obveščenost študentov zaradi njihovega premajhnega zanimanja za spremljanje informacij ter delovanje študentskega sveta; svoje ukrepe za reševanje prostorske stiske in neustreznosti prostorov; da ne morejo izdelati natančnega načrta za ohranjanje delovnih mest v prihodnosti, ker je politika financiranja visokega šolstva še popolnoma nedorečena, ter da bo mogoče v celoti odpraviti pomanjkljivosti pri financiranju šele, ko bo sistem na ravni države vzpostavljen.

Eden od zasebnih zavodov (visoka strokovna šola) se ni strinjal z ugotovitvami komisije o tem, da metodologija in merila za spremljanje kakovosti niso jasno razvidni, da vizija ni objavljena na vseh dostopnih mestih, da upravni in strokovno-tehnični delavci ne sodelujejo dovolj v samoevalvacijskih postopkih, da je mobilnost »šibka« in z v poročilu navedenim številom tujih študentov na zavodu. Pojasnil je metodologijo, način izračunavanja in merila za izračun kazalcev spremljanja kakovosti, ki jih uporablja za analizo dosežkov in iskanje najboljših rešitev, zapisanih v posebnem dokumentu, ki ga je komisiji predstavil; zakaj je prišlo do napačne ugotovitve glede seznanjanja z vizijo zavoda (vizijo je po oddaji vloge spremenil); sodelovanje upravnih in strokovno-tehničnih delavcev v samoevalvacijskih postopkih, saj so kot skrbniki procesov in vodje programov za te postopke odgovorni; da se v študijske programe, ki jih izvaja, vpisujejo samo izredni (zaposleni) študenti, da pa bi tudi njim omogočil »internacionalizacijo učne izkušnje«, je v mednarodnem projektu, katerega nosilec je, razvil tako imenovano virtualno mobilnost.

V mnenjih drugih treh zavodov je bilo samo tu in tam navedeno, da se s posamezno ugotovitvijo komisije le delno strinjajo ali pa sploh ne. To so: vodstvo nima predstavnika za kakovost oziroma je premalo formalno povezano s fakultetno komisijo za kakovost; fakulteta nima strategije za razvoj kadrov, ne svetuje zaposlenim pri razvoju njihove poklicne poti in ne spremlja njihovega zadovoljstva; demokratičnost izvolitev študentskih predstavnikov je vprašljiva; zavod daje prednost raziskovalni dejavnosti pred pedagoško; ni sistematičnega analiziranja obremenitev študentov pri posameznih predmetih ter premalo jasna merila za

izvolitve. Pojasnili so, da: ima fakulteta komisijo za kakovost, njen predsednik pa je hkrati član senata fakultete, slednjega vodi dekan, tu sta še dva prodekana – senat redno obravnava poročila komisije za kakovost; fakulteta vsem svojim delavcem omogoča podiplomski študij, spodbuja jih, da se prijavljajo na strokovna srečanja in prakse, ki jih razpisuje Evropska unija, vključuje jih v pridobljene projekte, podpira redna triletna strokovna napredovanja, ki jih je uvedla univerza…; pri volitvah študentskih predstavnikov fakulteta ne posega v študentsko organiziranost in statut univerze, ki opredeljuje volitve z javnim pozivom; fakulteta ne daje prednosti raziskovalnemu delu, vsak raziskovalec ima lahko do 50 % pedagoške obremenitve, poudarja pa, da je raziskovalno in ekspertno delo nujna osnova za kakovostno izvajanje izobraževalnega procesa, da mora biti dober učitelj najprej dober raziskovalec, da lahko posreduje študentom poleg bazičnega znanja izsledke najnovejših raziskovanj na svojem področju – uspešnost takega dela se izkazuje z nagradami, ki so jih študenti dobili na mednarodnih tekmovanjih; so bile že med pripravljanjem prenovljenih študijskih programov vse učne enote ovrednotene s kreditnimi točkami, pri čemer je bila povsod ocenjena obremenitev študentov; zakon o visokem šolstvu pooblašča univerze, da sprejmejo habilitacijska merila – merila, ki so jih sprejeli, so mednarodno primerljiva in dovolj jasna, zato ne morejo biti predmet poljubne interpretacije ocenjevalcev; ima določeno mero diskrecije pri odločanju ob zakonsko podeljeni avtonomiji vsaka univerza v slovenskem prostoru, pri tem pa je pomembno le, da je uporabljena v okviru predpisanih meril in veljavne zakonodaje.

Fakulteta, članica ti. integrirane univerze, je v mnenju uvodoma poudarila, da je za razumevanje njene organizacije in delovanja »ključnega pomena distanciranje od načina organiziranja preostalih treh slovenskih univerz… in sprejem koncepta organiziranosti… majhnih modernih univerz nasploh«. Ugotovila je, da je imela evalvacijska komisija zaradi primerjave z javnimi univerzami največ pripomb prav na njeno organiziranost. Pojasnjuje, da je zasebna univerza, sicer organizirana kot zavod, da pa se je zavestno odločila, da bo pri svoji notranji ureditvi upoštevala sodobnejši koncept oziroma da bo univerza edina pravna oseba. Tak sistem je evropsko in svetovno primerljiv, poleg tega pa omogoča prožno delovanje in lažje prilagajanje zahtevam sodobne družbe. Ker fakultete in visoke strokovne šole niso pravne osebe, je univerza drugače uredila določene pristojnosti: zakonsko določene pristojnosti akademskega zbora se dejansko izvajajo prek vseh visokošolskih učiteljev in sodelavcev fakultete (čeprav na njej ni formalno ustanovljen), tudi študentski svet je, glede na tesno notranjo povezanost univerze, organ na ravni univerze, vendar so v njem enakopravno zastopani predstavniki študentov iz vseh fakultet – tak način omogoča večjo povezanost in učinkovitejše obravnavanje zadev. Po mnenju fakultete zakon o visokem šolstvu ni kršen, saj so vsem zagotovljene vse v njem določene pravice.

Nazadnje je tu še obširno in dokaj kritično mnenje fakultete, ki jo je evalvacijska komisija najslabše ocenila. Uvodoma navaja, da ji bo zunanji pogled na njeno delovanje nedvomno koristil pri načrtovanju in izvedbi nadaljnjega dela, da je mnoge pomanjkljivosti, naštete v poročilu, zaznala tudi sama, kar potrjuje sklep senata fakultete, po katerem ta nalaga vodstvu, da o pomanjkljivostih, navedenih v poročilu, s katerimi se senat strinja, pripravi ustrezen predlog ukrepov. Po drugi strani pa je senat fakultete sprejel sklep, da »zaradi dokazljive neskladnosti med nekaterimi navedbami v poročilu in dejanskim stanjem na fakulteti pooblašča prodekana za izobraževanje in prodekana za znanstveno-raziskovalno delo, da pripravita odziv na poročilo o institucionalni zunanji evalvaciji«. Sekretariat sveta prosi, da evalvacijsko komisijo pozove k proučitvi odziva, da organizira sestanek med komisijo in fakulteto ter da komisija na tej podlagi izdela novo poročilo.

Fakulteta v odzivu naniza vrsto pripomb, ki se nanašajo na ugotovitve oziroma navedbe v poročilu, slednje komentira in trdi, da ne držijo. Poleg tega navaja priloge, iz katerih naj bi bilo to razvidno, in sicer tiste, ki jih je že oddala z vlogo za institucionalno zunanjo evalvacijo, ter nove, ki jih komisiji ni poslala, ter povezave za dostop do spletnih strani.
Med navedbami komisije, s katerimi se fakulteta ne strinja, so:
a) organiziranost ni v skladu s statutom univerze, fakulteta nima tajnika;
b) ni spletnega foruma, na katerem lahko študenti in zaposleni sporočajo svoja mnenja in pobude, študenti imajo »omejeno« možnost za izražanje svojih mnenj in ne sodelujejo v vseh procesih upravljanja;
c) trenutna struktura finančnih sredstev (prevelik delež iz šolnin) ne omogoča stabilnega financiranja oziroma dolgoročnejšega uresničevanja strateških ciljev;
č) anketiranje študentov o izvajanju študijskih programov ni ustrezno, izvaja se neredno in z različnimi anketami, opravljena analiza ne vodi k dokumentiranim korektivnim ukrepom (glede slabo ocenjenih visokošolskih učiteljev);
d) neustrezna je obremenitev študentov oziroma kreditno ovrednotenje študijskih programov;
e) sistem menedžmenta kakovosti se šele vzpostavlja;
f) premajhna seznanjenost nekaterih zaposlenih in študentov z dogajanjem na fakulteti;
g) študenti nimajo svojih predstavnikov v komisijah za študijske zadeve, za priznavanje znanja in spretnosti, za znanstveno-raziskovalno delo študentov, za izvolitve v nazive…, njihovo sodelovanje v habilitacijskih postopkih je neustrezno, njihova mnenja se premalo upoštevajo;
h) študenti nimajo predstavnikov v upravnem odboru, kar je v nasprotju z zakonom;
i) samoevalvacijska poročila ne vsebujejo akcijskih načrtov in predvidenih ukrepov za spremljanje in odpravljanje pomanjkljivosti, ni razvidno, katere sklepe za izboljšanje kakovosti je na predlog komisije za kakovost obravnaval senat, kazalniki za ocenjevanje kakovosti niso določeni za vsa področja, analize trajanja študija so nepopolne;
j) poenotena univerzitetna študentska anketa se ne izvaja, čeprav je bil pravilnik o tem sprejet že leta 2006;
k) sestava komisije za kakovost in evalvacije ni v skladu s pravili fakultete, je edina, ki je ne vodi prodekan niti univerzitetni učitelj, kar jasno kaže na odnos vodstva do kakovosti, se neredno sestaja in je neprepoznavna;
l) za visokošolski strokovni in univerzitetni program se pogosto uporablja isto učno gradivo in so, kot je razvidno iz urnikov, zanju organizirana skupna predavanja;
m) velik delež študentov se ne bi spet vpisal na fakulteto ali nadaljeval študija na njej, kar je razvidno iz mnenja študentov, diplomantov in zaposlenih za študijsko leto 2007/2008;
n) večino predavanj v podiplomskem študiju namesto visokošolskih učiteljev z ustreznim nazivom opravijo visokošolski sodelavci, kar je v nasprotju s statutom univerze;
o) nesistematičen pristop in pomanjkanje meril za praktično usposabljanje študentov, različna oziroma nedefinirana izbira mentorjev, kakovost dela se ne preverja;
p) premajhno število podiplomskih študentov sodeluje pri raziskovalnem delu, premajhno število kompetentnih mentorjev študentom onemogoča pravočasno izdelavo magistrske naloge;
r) izvaja se manj kot polovica ponujenih izbirnih predmetov v magistrskem študiju tudi zato, ker fakulteta ne zagotavlja ustreznih visokošolskih učiteljev in sodelavcev;
s) v knjižnici ni dovolj izvodov posameznega študijskega gradiva…
ter druge neskladnosti med podatki iz preglednega vprašalnika in stanjem, ki ga je ugotovila komisija.

V odzivu fakulteta ugovarja, da:

a) je komisiji pojasnila, zakaj tajnik še ni zaposlen, ter da je iz programa dela za leto 2009 razvidno, da njegovo zaposlitev načrtuje v tem letu;
b) na fakulteti deluje več forumov (in prilaga izpisa spletnih strani), na katerih lahko sodelujejo vsi, našteva organe, v katerih so študentski predstavniki, in pojasnjuje, da je predsednik študentskega sveta redno vabljen na seje upravnega odbora, vendar se jih ne udeležuje;
c) ugotovitev ni skladna z dejanskim finančnim stanjem, prilaga preglednico o uravnoteženi strukturi prihodkov in odhodkov za leto 2008 in preglednico o načrtovani finančni strukturi za leto 2009, navaja dolgoročne cilje, opredeljene v programu dela za leto 2009, z uresničenjem katerih bi utrdila in povečala svojo finančno stabilnost;
č) komisija ne navede, po katerem merilu anketiranje ni ustrezno; in pojasnjuje, da imajo ankete nabor stalnih vprašanj, ki so standardizirana, da pa se v skladu z načeli raziskovalne metodologije v družboslovju vsako leto evalvirajo in dopolnjujejo, tudi poročila so vrsto let enaka, kar omogoča primerljivost izsledkov;
d) se navedbe komisije nanašajo na poročilo o spremljanju dejanske obremenitve študentov, v katerem je jasno zapisano, da premajhna odzivnost anketirancev in spremljanje s časovnim zamikom povzročata nezanesljivost podatkov, zato jih ni mogoče posploševati;
e) je začela sistem spremljanja, ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti vzpostavljati že na začetku svojega delovanja, takrat še kot visoka strokovna šola, in ocenjuje, da je sistem vzpostavljen od študijskega leta 2002/2003, ko je začela sistematično izvajati evalvacijo temeljnih dejavnosti fakultete: izobraževanja in znanstveno-raziskovalnega dela. Z vsakoletno evalvacijo postopkov pa skrbi, da se tako sistem kot njegova učinkovitost povečujeta, zaveda pa se, da ga (sistem kakovosti) je treba še bolje implementirati;
f) dekan o dogajanju na fakulteti na različne načine redno, tedensko obvešča vse zaposlene, pošiljajo in objavljajo se tudi zapisniki sej in sklepi upravnega odbora in senata. Primeri, ko se upoštevajo predlogi zaposlenih za izboljšave, niso osamljeni, njihovi predstavniki vplivajo na odločanje tudi kot člani komisij senata;
g) imajo študenti predstavnike povsod tam, kjer zakonodaja in statut to določata;
h) zakon ne določa, da morajo imeti študenti svojega predstavnika v organih upravljanja in vodenja, ampak jim daje pravico do tega; članici univerze pa ni treba imeti upravnega odbora;
i) je za vsakim poglavjem v samoevalvacijskem poročilu podpoglavje ocena stanja in usmeritve, ki vsebuje oceno preteklih ukrepov, zaznane pomanjkljivosti in mogoče vzroke zanje ter predlagane ukrepe za izboljšanje, da to pripravijo prodekani v sodelovanju s strokovnimi službami, da pa se upoštevajo tudi morebitni predlogi komisije za kakovost in evalvacije; akcijski načrti se pripravljajo znotraj služb in jih nimajo za del poročil, ki so namenjena predvsem prikazu stanja; našteva kazalnike, mnenjske ankete ter poročila o izvedbi predmetov, s katerimi meri uspešnost študija, ter poudarja načelo triangulacije za povečanje zanesljivosti ocen;
j) je bil novi pravilnik o izvajanju študentskih anket na univerzi sprejet konec septembra 2008, ta pa šele predvideva poenoteno anketiranje;
k) komisijo za kakovost in evalvacije vodi višji predavatelj (po zakonu prav tako visokošolski učitelj), ki je za to najbolj usposobljen, saj je to njegovo pomembno področje raziskovanja in poučevanja. Bolj kot naziv sta na fakulteti pomembna znanje, strokovnost in interes za področje. Je pa predvideno, da se zaradi pomena in bolj poglobljenega dela sestava komisije razširi. Komisija se sestaja po potrebi, njeni člani imajo redne stike, prav tako sodelujejo s Centrom za kakovost in evalvacije fakultete, komisija senat seznanja z načrtom za izvedbo in izsledki samoevalvacije – kot dokaz prilaga primer zapisnika seje senata;
l) se skupaj izvajajo le izbirni predmeti visokošolskih strokovnih in univerzitetnih študijskih programov, z naborom obveznih predmetov in drugih študijskih obveznosti pa se zagotavljajo različne kompetence diplomantov teh dveh vrst programov;

m) je navedba iz mnenja netočno povzeta ter da pravilna razlaga podatkov kaže na drugačen delež študentov, ki bi študij nadaljevali na drugem visokošolskem zavodu;
n) visokošolski sodelavci pri izvedbi podiplomskega študija le sodelujejo (vaje in druge oblike pomoči učiteljem);
o) so merila za opravljanje prakse razvidna iz več dokumentov, dolžnosti študenta, fakultete in organizacije (podjetja) pa tudi v pogodbi o strokovni praksi. Za obveščanje študentov in izobraževanje v zvezi s prakso poskrbi nosilka strokovne prakse na vsaki enoti, poleg tega ima vsak teden pogovorne ure na sedežu fakultete. Kakovost študenta se preverja z anketiranjem mentorjev, tako se prepoznajo splošne kompetence študentov, pomembne za delo v organizaciji. Kakovost organizacije pa se preverja z anketiranjem študentov;
p) da se ugotovitev zunanje evalvacijske komisije nanaša le na študente, ki sodelujejo v projektih, ki jih fakulteta izvaja za zunanje naročnike, ter da podatki iz preglednega vprašalnika niso točno povzeti; navaja, kakšni so pogoji za mentorje ter koliko jih pogoje izpolnjuje;
r) zaradi učinkovitosti porabe (javnih) sredstev zagotavlja izvedbo tistih izbirnih predmetov, ki jih izbere vsaj 10 študentov;
s) prostori za knjižnico ne omogočajo večjega števila izvodov istega študijskega gradiva ter da so učbeniki tržno blago, po zelo ugodni ceni jih lahko študenti kupijo pri založbi fakultete.

Fakulteta na koncu ugovora zapiše še nekaj splošnih ugotovitev in vprašanj, med katerimi so:

- pri številnih ugotovitvah v zunanjem evalvacijskem poročilu ni naveden vir informacij: na katerih podatkih, dokumentih ali na mnenju kolikšnega števila oseb in njihovega statusa temeljijo;
- ali je mnenja posameznikov ali majhnih skupin, pridobljena med ogledom, mogoče posploševati in jih enakovredno ali celo nadrejeno postaviti ob bok podatkom in dokumentom o delu fakultete;
- doslednejša uporaba pristopa triangulacije, s čimer bi se izognili vtisu, da se izpostavlja le en vidik ali razlog obravnavane teme;
- ali ne bi moral biti v evalvacijskem poročilu prikaz prednosti in pomanjkljivosti bolj uravnotežen, pozitivni vidiki so navadno le na kratko navedeni in niso ovrednoteni;
- ali so primerna tako natančna in zavezujoča priporočila za odpravo pomanjkljivosti, saj je za načrtovanje ukrepov odgovorno predvsem vodstvo, ki pozna celovito delovanje organizacije;

ter izrazi upanje, da bodo pripomogla k nadaljnjemu vzpostavljanju in krepitvi celotnega nacionalnega sistema kakovosti visokega šolstva.

Odziv fakultete smo takoj poslali zunanji evalvacijski komisiji, ki jo je presojala. Ta je skrbno proučila ugovore, vendar je senatu soglasno sporočila, da svojega poročila na podlagi skrbne presoje vloge, vseh prilog oziroma dokumentov, še posebej pa zaradi ugotovitev med obiskom fakultete, ne more spremeniti oziroma ga v celoti zagovarja. Senat je fakulteto obvestil, da je zunanje evalvacijsko poročilo dokončno, da pa bo pri vnovični evalvaciji poleg poročila upoštevan tudi njen ugovor.

Mnenja višjih strokovnih šol k poročilom

Mnenje o zunanjih evalvacijskih poročilih sta poslali dve višji strokovni šoli, prva zasebna in druga javna. Šoli uvodoma ugotavljata, da sta komisiji delo kompetentno opravili, da sta veseli vseh dobrih ugotovitev, da zapisano v poročilu ocenjujeta kot pomembno informacijo

za svoje nadaljnje delo in razvoj na področju kakovosti oziroma da bosta priporočila za izboljšanje skušali čim bolj upoštevati ter da sta že odpravili ali začeli odpravljati nekatere pomanjkljivosti. V nadaljevanju sta zapisali, s katerimi posamičnimi ugotovitvami se ne strinjata, ali pa sta jih želeli dodatno pojasniti.

Zasebna višja strokovna šola, organizacijska enota zavoda, na katerem je tudi visoka strokovna šola, ki jo je presojala ista komisija, je poslala pripombe k podobnim ugotovitvam kot visokošolski zavod: glede metodologije in meril za spremljanje kakovosti, dostopnosti vizije višje strokovne šole ter sodelovanja upravnih in strokovno-tehničnih delavcev v samoevalvacijskih postopkih.

Javna višja strokovna šola je v mnenju zapisala, da se ne strinja z ugotovitvijo komisije o tem, da o letnih razgovorih z zaposlenimi ni zapisov; da je premalo priložnosti za strokovno izpopolnjevanje delavcev, saj vsako leto razpiše najmanj štiri izpopolnjevanja, ki jih izvajajo zaposleni za zaposlene; da je študijsko gradivo (pre)slabo, saj je za enega od študijskih programov povprečno ocenjeno s 4,2 na petstopenjski lestvici; ter s priporočili glede sistema delitve stroškov. V nadaljevanju je pojasnila še, da vsako leto usposobi najmanj eno skupino mentorjev praktičnega izobraževanja; kako upošteva priporočila za izdelavo samoevalvacijskih poročil; da pred študijskim letom 2009/2010 ni mogla opravljati notranje presoje, ker ni imela usposobljenih notranjih presojevalcev; da je navidezni vpis slovenska težava, ki je ne more rešiti sama, da pa je kljub temu že sprejela številne ukrepe za izboljšanje vpisa; da je bil na šoli vpeljan sistem nagrajevanja za najboljše, vendar je ministrstvo, pristojno za višje šolstvo, »preklicalo ukrep uspešnosti« za zaposlene v šolstvu, ter da za nagrajevanje pripravlja interna merila; da je v študijskem letu 2009/2010 uvedla anketiranje upravnih in strokovno-tehničnih delavcev; da je »prekrivanje« izpitnih rokov zgolj naključno; da je čas za uradne ure v referatu že podaljšala ter da bo z reorganizacijo dela v njem povečala zadovoljstvo študentov z njegovim delom; da bo v septembru uvedla pripravljalne tečaje za študente, ki nimajo tehniške srednješolske izobrazbe; ter da bo dodatna usposabljanja za diplomante skušala realizirati v odprtem delu predmetnikov oziroma izobraževanja.

Preostali dve šoli sta se v kratkem dopisu zahvalili komisiji za opravljeno delo in priložili le izpolnjena vprašalnika strokovne službe senata.

3.2 Ugotovitve strokovne službe senata

Instrumentarij za presojo

Tudi pri institucionalnih zunanjih evalvacijah v letu 2009 se je uporabljal v letu 2008 prenovljen instrumentarij za presojo. Tako strokovnjaki kot zavodi in šole so bili v letu 2008 z njim zelo zadovoljni, zato ga nismo spreminjali. Treba pa ga bo spremeniti v letu 2010 zaradi prilagoditve spremembam zakona o visokem šolstvu. Kljub temu smo zbirali pobude za morebitne izboljšave v prihodnjih letih. Uporabljali so se: pregledni vprašalnik – priprava na zunanjo evalvacijo za visokošolske zavode in višje strokovne šole (prilogi št. 3 in 4), protokol obiska (priloga št. 5) ter navodila za pripravo končnega poročila (priloga št. 6).

K protokolu obiska in navodilom za pripravo končnega poročila pripomb ni bilo, strokovnjaki so bili posebej s protokolom zelo zadovoljni. Nekaj posamičnih pripomb visokošolskega zavoda in višje strokovne šole je bilo k preglednemu vprašalniku, pa še te so se večinoma nanašale na podrobnejša navodila za izpolnjevanje. Na drugi strani je tudi strokovna služba senata ugotavljala, kako bi se instrumentarij dalo še izboljšati. Skupaj z evalvatorji je

ugotovila, da bi bilo dobro pripraviti nekaj vzorcev urnikov obiskov, ki bi bili priloga protokola obiska.

Obiski visokošolskih zavodov

Kot v letih 2007 in 2008 so obiski štirih visokošolskih zavodov in treh višjih strokovnih šol trajali dva dni. Izjema je bil zasebni zavod, na katerem je evalvacijska komisija obiskala tako višjo šolo kot visokošolski zavod – za vsakega je porabila en dan. Je pa bila v primerjavi z drugimi komisijami ta številčnejša, štela je šest članov.

V primerjavi z letoma 2007 in 2008 se je večinoma priprava komisij na obisk visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol še izboljšala.

Pokazalo se je, da je komisija, ki je začela svoj obisk skrbno načrtovati dovolj zgodaj (približno mesec dni pred datumom obiska) ter pri tem sodelovala s pristojnimi na zavodih in šolah pri pripravi urnika obiska, vplivala tudi na boljšo pripravo presojanega zavoda in šole nanj. Po treh letih zunanjih evalvacij že lahko ugotovimo, da so k temu veliko pripomogle nekajletne izkušnje večine strokovnjakov, predvsem predsednikov komisij. Na strokovni službi senata smo ugotovili, da so za dobro, predvsem pa učinkovito predsedovanje komisiji in vodenje njenega dela potrebne prav izkušnje, saj se je praviloma pokazalo, da so tisti, ki so bili prvič predsedniki komisij, svoje delo precej slabše opravili. V dragoceno pomoč pri pripravi na obisk oziroma pri sestavljanju urnika presoje, izbiri izpraševancev in pripravi na intervjuje jim je bil najprej protokol obiska, pa tudi izpolnjeni pregledni vprašalnik; ob natančni preučitvi podatkov presojanih zavodov oziroma šol, ki so jih vnesli v pregledne vprašalnike, vlog in prilog, pa tudi informacij, objavljenih na njihovih spletnih straneh, so komisije pogosto že pred obiskom ugotovile morebitne neskladnosti med podatki in na podlagi tega odločile predvsem, katerim področjem bodo na obisku posvetile posebno pozornost, kakšna vprašanja bodo postavljale izpraševancem in kako se bodo intervjujev lotile. Pri tem je treba omeniti še, da za razliko od prejšnjih dveh let vprašalnika le ena šola ni v celoti izpolnila.

Opazovalci obiskov iz strokovne službe senata smo na eni strani ugotovili, da si je večina komisij delo dobro razdelila, da se je v primerjavi s prejšnjima letoma vodenje intervjujev večinoma izboljšalo, da so bila vprašanja jasna in bolj natančna, postavljena premišljeno, prilagojena izbrani skupini izpraševancev, komisije so si prizadevale, da bi dobile kar največ informacij od različnih deležnikov o isti stvari, da bi lahko čim bolj objektivno presodile o njej. Zato so bili obiski dinamični, nekajkrat je bilo treba izprašati še dodatne ali pa naključne deležnike, kar so spretno izpeljale. Tudi kratki sestanki članov komisij v odmorih med intervjuji so bili učinkoviteje izrabljeni za hitro izmenjavo ugotovitev, mnenj oziroma vtisov in za dogovor o nadaljnjem delu ali celo manjši spremembi urnika in skupine izpraševancev.

Sodelovanje tujih strokovnjakov je potekalo gladko, s svojo vlogo v komisiji so bili zadovoljni. Kljub prošnjam strokovne službe senata, naj po obisku napišejo mnenje o delu v Sloveniji oziroma pripombe za izboljšanje zunanjih evalvacij, je samo ena strokovnjakinja zapisala, da si v prihodnje želi več gradiva v angleščini (ne le povzetkov vloge). Drugi, med njimi tudi tisti, ki so sodelovali pri evalvacijah v letu 2008, so celoten sistem zelo pohvalili (mnenje predstavnika agencije ASIIN v prilogi št. 8). Kot v letu 2008 so predsedniki intervjuje organizirali tako, da se je komisija razdelila v dve skupini, tista, v kateri je bil tuji strokovnjak, je postavljala vprašanja v angleščini.

Pri poznavanju zakonodaje in predpisov je bilo tu in tam še čutiti pomanjkanje znanja oziroma negotovost, vendar to velja večinoma za višješolsko zakonodajo, kaže pa se pri strokovnjakih, ki prihajajo iz visokega šolstva. Zato bo treba na nadaljnjih usposabljanjih razlikam med visokim in višjim šolstvom posvetiti še veliko pozornosti.

Po drugi strani se je v tem letu prvič jasno pokazalo, da samo poznavanje instrumentarija za presojo, zakonodaje in predpisov ter udeležba na usposabljanjih za dobrega strokovnjaka nista dovolj. Nujno mora imeti še druge sposobnosti, ki so za učinkovito presojo in za objektivno ugotovitev dejanskega stanja izjemno pomembne, in sicer:

- primerno vedenje in profesionalna drža,
- sposobnost poslušanja,
- sposobnost vživljanja v sogovornika,
- sposobnost spoštovanja sogovornika,
- sposobnost spoštovanja drugih članov komisije in dogovorov med njimi,
- sposobnost objektivne presoje na podlagi izkazanih dejstev in ne na podlagi lastnih izkušenj oziroma izkušenj okolja, iz katerega prihaja…

Na dveh obiskih so strokovnjaki skupaj s strokovno službo senata namreč ugotovili, da posamezna člana komisije kljub poznavanju formalnih predpisov in postopkov presoje nista bila kos svoji nalogi, saj sta se postavila tako nad presojani zavod kot nad druge člane komisije. Njuno vedenje je bilo večkrat neprimerno, do izpraševancev oziroma do predstavnikov presojanega zavoda ali šole pa tu in tam že kar arogantno in vzvišeno. Zato smo na strokovni službi senata začeli pripravljati izhodišča za izbiro in potrditev strokovnjakov ter v njih posvetili posebno pozornost prav temu problemu. Torej, samo poznavanje zakonodaje in predpisov, dobro znanje angleškega jezika, udeležba na usposabljanjih in poznavanje sistema kakovosti nikakor niso dovolj, kandidat za strokovnjaka bi se moral pred dokončno potrditvijo izkazati še v praksi – kot dodatni član komisije. Njegovo delo bi ocenili tako preostali člani komisije kot opazovalci strokovne službe senata in senat, posredno pa tudi presojani zavodi oziroma šole z odzivi na zunanje evlvacije. Izhodišča za pripravo meril za izbiro zunanjih evalvatorjev in njihovo potrditev na Svetu Republike Slovenije za visoko šolstvo je sprejel senat za evalvacijo na zadnji septembrski seji leta 2009 (priloga št. 7).

Treba je opozoriti še na potrebo po tako imenovani kalibraciji (poenotenju, umerjanju…) strokovnjakov. V tem letu se je namreč prvič zgodilo, da je bilo na enem od presojanih zavodov ugotovljenih veliko več pomanjkljivosti kot na drugih, zato so si strokovnjaki postavili vprašanje, ali bi komisija v drugačni sestavi ugotovila takšne pomanjkljivosti, še bolj pa, ali bi postavila iste roke za njihovo odpravo. To vprašanje je postalo zelo aktualno tudi zato, ker se je organiziranost iste univerze v dveh letih zapored (letu 2008 in 2009) različno ocenila: v prvem letu komisija ni opozorila na morebitna neskladja z zakonom o visokem šolstvu, v letu 2009 pa je. Na srečanju strokovnjakov 10. julija 2009 je bilo prav v zvezi s tem sprejetih veliko odločitev. Prikazane so v četrtem poglavju.

Presoja končnih poročil

Končna evalvacijska poročila so enako sestavljena kot v letih 2007 in 2008, pripravljena po zaokroženih poglavjih oziroma področjih ocenjevanja iz meril, ki zadevajo institucionalno zunanjo evalvacijo. So pregledna, za vsako področje ocenjevanja so komisije zapisale prednosti, pomanjkljivosti in priporočila za njihovo odpravo. Vsebujejo okrog trideset strani, za njihovo pripravo in oddajo so bili odgovorni predsedniki komisij.

Komisije so upoštevale priporočila za izdelavo zunanjih evalvacijskih poročil in niso več različno zapisovale svojih ugotovitev pri posameznih področjih ocenjevanja oziroma so vse zapisale ugotovitve tudi k vsakemu merilu iz določenega področja. To je še povečalo preglednost poročil, na strokovni službi senata smo prvič lahko ugotovili, da so komisije zavode oziroma šole presojale prav po vseh evalvacijskih merilih, saj iz poročil v letih 2007 in 2008 to ni bilo vedno razvidno. Tudi nasprotujočih si trditev v njih skoraj ni bilo, predsedniki komisij so dobro opravili svoje delo.

Poročila so se izboljšala še po tem, da komisije med prednosti visokošolskega zavoda oziroma višje strokovne šole niso več zapisovale zadev, ki morajo biti urejene po zakonu in podzakonskih predpisih, opozarjale pa so na morebitno nespoštovanje zakonskih določb in drugih predpisov.

Še vedno, čeprav manjkrat, se v poročilih nekatere vsebine oziroma ugotovitve ponavljajo, zapisane so v različnih poglavjih, razlikuje se količina besedil v uvodnih in sklepnih delih poročil ter pri posameznih področjih ocenjevanja, čeprav to ni tako izrazito kot v prvih dveh letih.

Največ razlik, pa tudi nedoslednosti, je bilo pri zapisovanju prednosti, pomanjkljivosti ali priporočil za njihovo odpravo po vsaki točki oziroma področju ocenjevanja. Medtem ko so nekatere komisije prednosti, pomanjkljivosti in priporočila naštele v kratkih alinejah, podrobneje pa jih pojasnile v ugotovitvah, zapisanih k posameznim merilom v področjih ocenjevanja, so jih druge obširneje zapisovale.

Strokovni službi senata je pri analiziranju poročil povzročalo največ težav velikokrat nesistematično, tudi nejasno in nepovezano navajanje pomanjkljivosti in priporočil za njihovo odpravo. Samo to, da je pomanjkljivost zaznana in da v priporočilu piše, da jo je treba odpraviti, pri tem pa ni nobenega konkretnega napotka, kako to narediti, nima prav nobenega smisla in ne more biti v pomoč presojanemu zavodu ali šoli. Težave so tudi takrat, kadar komisija našteje na primer tri pomanjkljivosti in sedem priporočil, konkretna povezava med njimi pa ni jasno razvidna ali je sploh ni, in nasprotno.

Treba je torej dobro premisliti, kaj se zapiše med pomanjkljivosti. Zapisane morajo biti jasno in nedvoumno, gre za to, da je treba izluščiti bistvo iz ugotovitev na posameznem področju ocenjevanja in ga znati utemeljiti. To bo pripomoglo k oblikovanju konkretnih priporočil za odpravo pomanjkljivosti – lahko jih je več za eno pomanjkljivost, vendar morajo imeti jasno in nedvoumno povezavo z njo.

Poročila so se razlikovala še pri postavljanju rokov za odpravo pomanjkljivosti, na zavodih in šolah, kjer jih je bilo ugotovljenih več oziroma so bile po mnenju strokovnjakov take, da jih je bilo treba čim prej odpraviti, so komisije zapisovale natančne roke v mesecih in letih, drugim zavodom in šolam pa je bilo naloženo, naj jih odpravijo do naslednje zunanje evalvacije (to je v sedmih letih).

4. DOGOVOR O NADALJNJEM DELU

Dogovori o nadaljnjem delu in ukrepih za izboljšanje v prejšnjem poglavju opisanih težav so se oblikovali na že omenjenem srečanju strokovnjakov 10. julija 2009.

Strokovnjaki so uvodoma ugotovili, da so bile doslej opravljene institucionalne zunanje evalvacije na zelo visoki ravni, da se je treba zato, da bi to ohranili, stalno izobraževati, ter da je treba ohraniti avtonomijo in neodvisnost zunanjih evalvacijskih komisij.

Najprej so oblikovali nekaj načelnih predlogov za izboljšanje sistema za zagotavljanje kakovosti. Ti so:

- tesnejše sodelovanje s komisijami za zagotavljanje kakovosti na visokošolskih zavodih in višjih strokovnih šolah;
- na visokošolskih zavodih naj se oblikuje delovno mesto za osebo, ki bo skrbela za zagotavljanje kakovosti in sodelovala v organih odločanja – »inštitut menedžerja kakovosti«, ki bo opredeljen na vodstveni in strateški ravni ter z drugimi predstavniki vodstev zavodov enakopraven in enakovreden pri odločanju (oblikuje naj se mesto prodekana za kakovost in razvoj, na zavodih, ki tega mesta ne predvidevajo, naj se imenuje »predstavnik vodstva za kakovost in razvoj«);
- strokovnjaki morajo proučiti vso zakonodajo in predpise, potrebne za pravilno presojo: poleg visokošolske zakonodaje in meril za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti visokošolskih zavodov, študijskih programov ter znanstveno-raziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela morajo poznati tudi zakonodajo o višjem šolstvu, merila za akreditacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov ter druge pomembne predpise;
- v zunanje evalvacijske komisije naj senat imenuje še predstavnika delodajalcev diplomantov presojanega zavoda;
- sodelovanje tujega strokovnjaka v evalvacijski komisiji je treba skrbno načrtovati;
- treba je urediti in poenotiti prevode vlog in prilog v angleščino – zadaj je bilo to prepuščeno posameznim zavodom, praksa je bila zelo različna, zato bo treba izdelati navodila za pripravo prevodov; poskrbeti moramo tudi za prevajanje med obiskom. Posebna težava je pri pisanju oziroma usklajevanju končnega poročila (nemogoče je sproti prevajati vseh osnutkov poročila, zato naj se poišče najboljši način za nemoteno delo komisije); sekretariat sveta naj zaposli prevajalca;
- treba je obiskati tudi dislocirane enote visokošolskih zavodov in šol;
- treba je ohraniti enotno (priporočeno) obliko zunanjega evalvacijskega poročila;
- rok za odpravo pomanjkljivosti naj se, če je le mogoče, določi skupaj z vodstvom presojanega zavoda ali šole, vendar pa je treba določiti temeljne vrste oziroma skupine (kategorije) rokov za odpravo pomanjkljivosti, ugotovljenih pri zunanjih evalvacijah;
- treba je doseči poenotenje odločanja različnih strokovnjakov o istih okoliščinah – kalibracija;
- organiziranje in dosledno spremljanje odpravljanja ugotovljenih pomanjkljivosti pri zunanjih evalvacijah zavodov in šol – tako imenovano izvajanje postopka follow-up v praksi – ter določitev meril o tem, kdaj se izda pozitivna akreditacija, kdaj akreditacija s pridržkom in kdaj negativna.

Odprta vprašanja so ostala v zvezi z vlogo tujega strokovnjaka v evalvacijski komisiji; prva skupina udeležencev srečanja je zagovarjala stališče, da mora biti popolnoma enakovredna vlogam drugih članov komisije, tudi sam naj prevzame določeno področje ocenjevanja in

skupaj z njimi pripravi poročilo, druga skupina pa je menila, da bi tujec sam naredil celotno poročilo, to pa naj se integrira v končno poročilo komisije.

V nadaljevanju smo se ob upoštevanju izkušenj, ki smo si jih pridobili v treh letih dela pri zunanjih evalvacijah, pogovarjali predvsem o nadaljnjem izobraževanju že izkušenih in na svetu potrjenih strokovnjakov. Pokazala se je potreba po posebnih delavnicah, ki bi bile namenjene predvsem poenotenju dela in načina ocenjevanja strokovnjakov. Strokovnjaki so poudarili, da je treba odpraviti dvom o tem, da bi se isti visokošolski zavod ali šola ocenjeval različno, saj bi bile morebitne velike razlike med odločitvami različnih komisij nedopustne, povzročile bi nezaupanje v celoten sistem za zagotavljanje kakovosti.

Da bi dosegli poenotenje dela ali tako imenovano kalibracijo so bistvenega pomena:

Priprava komisije na obisk in urnik obiska:
Pred obiskom zavoda oziroma šole mora imeti komisija dovolj pripravljalnih sestankov, vloge si morajo člani vnaprej razdeliti, razmisliti morajo o tem, kako bodo potekali intervjuji, kakšna bodo vprašanja... Pri tem je v veliko pomoč pravilno načrtovan urnik obiska, zato naj bo ena izmed naslednjih delavnic namenjena prav temu – na podlagi dobrih praks iz preteklih evalvacij naj se izdela predlog urnika obiska oziroma nekaj različic urnika. Ker imajo strokovnjaki opravka z različnimi zavodi in šolami, naj bodo ti primeri urnikov za zgled, nikakor pa ne natančno določeni (predpisan obrazec). Urnik naj bo narejen tako, da lahko člani komisije nemoteno opravljajo intervjuje z naključnimi študenti in tudi drugimi deležniki.

Evalvacijsko poročilo:
Zaradi lažje primerjave med poročili in lažje končne analize je treba ohraniti enotno obliko zunanjega evalvacijskega poročila, tako uvoda, osrednjega dela in povzetka. V osrednjem delu poročila mora komisija k vsakemu posameznemu področju ocenjevanja in merilu zapisati svoje ugotovitve, ob koncu vsakega področja ocenjevanja pa našteti prednosti, pomanjkljivosti, priporočila in roke za njihovo odpravo. Ugotovitve morajo biti jasne in nedvoumne, roki pa uresničljivi. Pri izobraževanju naj bo poseben poudarek namenjen določanju in prepoznavanju pomanjkljivosti.

Roki za odpravo pomanjkljivosti in spremljanje njihovega odpravljanja (postopek folow-up):
Doslej se v evalvacijskih poročilih roki za odpravo pomanjkljivosti (razen pri zadnjih evalvacijah) niso dosledno določali ali pa so bili zelo ohlapni. V spremembah zakona o visokem šolstvu je predvideno tesnejše povezovanje evalvacije in vnovične akreditacije, združeni sta v en postopek: začne se z zunanjo evalvacijo študijskega programa ali visokošolskega zavoda in konča s podaljšanjem akreditacije, akreditacijo s pridržkom ali pa odvzemom akreditacije. Zato bo toliko bolj pomembno, da bodo različne komisije postavljale usklajene roke za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti. Na delavnicah oziroma izobraževanjih bomo morali določiti »kategorije« (vrste) rokov: bolj krizne in manj krizne (krajše, srednje in daljše – odvisno od tega, za kakšno pomanjkljivost oziroma nepravilnost gre). Z večjim znanjem in poznavanjem zakonodaje ter drugih predpisov bo odpravljena večina težav, kar bo vplivalo na pravilno in poenoteno odločanje komisij. Strokovnjake bomo izobraževali s študijami primerov (tako imenovanimi case study), »domačimi nalogami« in primeri dobre prakse.

PRILOGA 1:

SEZNAM ZUNANJIH EVALVACIJSKIH KOMISIJ V LETU 2009

1. Fakulteta za znanosti o okolju Univerze v Novi Gorici:

- dr. Borut Bohanec (predsednik)
- dr. Polona Kovač (članica)
- dr. Bogomir Mihevc (član)
- Bastian Baumann (član)
- Simon Babič (član)

2. Fakulteta za strojništvo Univerze v Mariboru:

- dr. Juš Kocijan (predsednik)
- Aleksander Janeš (član)
- Nevenka Bandelj (članica)
- dr. Heinrich Rake (član)
- Dejan Jeraj (član)

3. Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru:

- dr. Dušan Krnel (predsednik)
- dr. Zdravko Pečar (član)
- Andreja Jesenko (članica)
- dr. Terence Clifford-Amos (član)
- Vanja Perovšek (članica)

4. Fakulteta za management Univerze na Primorskem

- dr. Marjan Mernik (predsednik)
- dr. Marinka Drobnič Košorok (članica)
- dr. Boštjan Gomišček (član)
- Bastian Baumann (član)
- Dejan Jeraj (član)

5. in 6. Visoka poslovna šola Doba Maribor ter DOBA EPIS, Višja strokovna šola Maribor:

- dr. Anita Goltnik Urnaut (predsednica)
- mag. Bojan Kurež (član)
- dr. Mirko Soković (član)
- Katarina Košmrlj (članica)
- dr. Svenja Hagenhoff (članica)
- Miroslav Sarkičevič (član)

7. ACADEMIA, Višja strokovna šola Academia iz Maribora:

- Dušanka Kotnik (predsednica)
- Miha Pauko (član)
- dr. Boštjan Gomišček (član)
- Jelka Ciuha (članica)
- Žiga Schmidt (član)

8. Šolski center Ptuj, Višja strokovna šola:

- mag. Majda Kralj (predsednica)
- dr. Bojan Dolšak (član)
- mag. Jasna Kržin Stepišnik (članica)
- Julija Lapuh Bele (članica)
- Andrej Tacer (član)

9. Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled:

- dr. Marinka Drobnič Košorok (predsednica)
- mag. Janja Meglič (članica)
- dr. Marjana Merkač Skok (članica)
- Miran Lampret (član)
- Vanja Perovšek (članica)

PRILOGA 2:

ANALIZA VPRAŠALNIKOV STROKOVNE SLUŽBE SENATA O INSTITUCIONALNIH ZUNANJIH EVALVACIJAH V LETU 2009

Vzorec 14 vprašalnikov (8 za vodstvo zavoda/šole, 6 za študente)

- Fakulteta za znanosti o okolju UNG, vodstvo zavoda
  Fakulteta za znanosti o okolju UNG, študenti
- Fakulteta za strojništvo UM, vodstvo zavoda
  Fakulteta za strojništvo UM, študenti
- Filozofska fakulteta UM, vodstvo zavoda
  Filozofska fakulteta UM, študenti
- Visoka poslovna šola DOBA, vodstvo zavoda
- Višja strokovna šola DOBA EPIS, vodstvo šole
- Višja strokovna šola Academia iz Maribora, vodstvo šole
  Višja strokovna šola Academia iz Maribora , študenti
- Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled, vodstvo šole
  Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem Bled, študenti
- Šolski center Ptuj, Višja strokovna šola, vodstvo šole
- Šolski center Ptuj, Višja strokovna šola, študenti

Metodološka pojasnila:

a) V prvem delu vprašalnika so anketiranci ocenjevali zadovoljstvo z delom zunanje evalvacijske komisije (1. točka), v drugem delu pa so zapisali morebitne predloge za izboljšanje njenega dela (2. točka). Osem presojanih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol (v nadaljevanju zavod/šola) je vrnilo anketne vprašalnike – vsi za vodstva, šest pa za študente. V vzorcu je skupaj 14 anketnih vprašalnikov. Kadar na vprašanje niso vsi odgovorili, je vzorec manjši (npr. 10). Posamezna vprašanja so namenjena le vodstvu zavoda/šole ali le študentom, zato se v takih primerih vzorec razdeli na 8 (vodstvo šole) + 6 (študenti).

Na dveh šolah so si študenti vprašalnik skopirali, tako da je vsak posameznik izpolnil svojo kopijo, zato je pri nekaterih številkah vpisanih več odgovorov oziroma predlogov.

b) 1. točka: Splošno zadovoljstvo z obiskom zunanje evalvacijske komisije je bilo mogoče oceniti z ocenami od 1 do 5, pri čemer 1 pomeni skrajno nezadovoljen, 5 pa zelo zadovoljen.

c) V točki 2. so predlogi za izboljšanje dela zunanje evalvacijske komisije dobesedno prepisani iz anketnih vprašalnikov.

d) Absolutne vrednosti iz analize smo, zaradi lažje primerjave, pretvarjali v relativne. Pri tem smo odstotke zaokroževali na dve decimalni vejici.

1. **Povprečje splošnega zadovoljstva z obiskom zunanje evalvacijske komisije (ocene: 1 – 5)**

- načrtovanje obiska in usklajevanje komisije z vodstvom zavoda/šole (*vodstvo šole, vzorec = 8): 4,13 (82,6 %)*

- seznanitev zavoda/šole z namenom evalvacije na uvodnem sestanku *(vzorec = 14): 4,82 (96,4 %)*
- ustreznost urnika obiska oziroma trajanje posameznih intervjujev *(vzorec = 14): 4,1 (82 %)*
- način in izvedba opravljenih intervjujev *(vzorec = 14): 4,11 (82,2 %)*
- izbira izpraševancev *(vzorec = 14): 4,33 (86,6 %)*
- izbira in vrstni red postavljenih vprašanj *(vzorec = 14): 4,23 (84,6 %)*
- prilagojenost postavljenih vprašanj izpraševancem (*vodstvo šole, vzorec = 8): 4,38 (87,6 %)*
- prilagojenost postavljenih vprašanj študentom *(študenti, vzorec =* 6*): 3,81 (76,2 %)*
- razumljivost postavljenih vprašanj *(vzorec = 14): 4,51 (90,2 %)*
- možnost za objektivno izražanje izpraševančevih mnenj (*vodstvo šole, vzorec = 8): 4,75 (95 %)*
- možnost za objektivno izražanje mnenj študentov *(študenti, vzorec =* 6*): 4,27 (85,4 %)*
- učinkovitost izpraševalcev (članov komisije) *(vzorec = 14): 4,31 (86,2 %)*
- prizadevanje članov komisije za odkrivanje aktualnih problemov študentov *(študenti, vzorec = 6): 4,1 (82 %)*
- seznanjenost članov komisije z organiziranostjo in pravnim položajem vašega zavoda/šole *(vodstvo šole, vzorec = 8): 3,38 (67,6 %)*
- seznanjenost članov komisije z dejavnostjo vašega zavoda/šole *(vzorec = 14): 3,93 (78,6 %)*
- seznanjenost članov komisije s posebnostmi vašega zavoda/šole *(vzorec = 14): 3,45 (69 %)*
- način predstavitve končnega poročila na zaključnem sestanku *(vzorec = 14): 4,02 (80,4 %)*
- končne ugotovitve komisije glede vašega zavoda/šole *(vzorec = 13): 3,82 (76,4 %)*
- trajanje obiska komisije *(vzorec = 13): 4,01 (80,2 %)*
- splošna ocena izvedbe zunanje evalvacije vašega zavoda/šole *(vzorec = 13): 4,25 (85 %)*

1. Predlogi za izboljšanje dela zunanje evalvacijske komisije (a – nimam predlogov, b – predlogi)

- Načrtovanje obiska in usklajevanje komisije z vodstvom zavoda/šole (*vodstvo šole, vzorec = 8):*
  a – 1 (12,5 %);
  b – 7 (87,5 %): predlogi: **1)** Ločen obisk visoke in višje šole bi pripomogel k boljši razumljenosti šol. **2)** Daljši čas za pripravo vloge (5 dni je premalo) ter več uskladitev pri izbiri izpraševancev. **3)** Obisk je sovpadal z drugimi aktivnostmi (centri odličnosti, razpisi), ugodnejši bi bil termin marec. **4)** Ločena obiska šol, s čimer bi bilo evalviranje za komisijo lažje (obseg informacij, posebnosti). **5)** Predsednik komisije naj obvesti šolo vsaj 2 tedna pred obiskom (v našem primeru je bilo posredovano obvestilo o datumu presoje 1 teden prej). **6)** Včasih je problem zaradi poteka učnega procesa – urnika – odpoved predavanj. **7)** Predlagamo, da delo komisije traja 3 dni.

- Seznanitev zavoda/šole z namenom evalvacije na uvodnem sestanku *(vzorec = 14):*
  a – 14 (100 %);
  b – / (0 %)

- Ustreznost urnika obiska oziroma trajanje posameznih intervjujev *(vzorec = 14):*
  a – 8 (57,14 %);
  b – 6 (42,86 %): predlogi: **1)** Nekatere teme smo prehitro končali, pa čeprav bi se o njih pogovorili. **2)** Ni v redu, da evalvacija poteka med predavanji. **3)** Boljša izbira dneva (študentov ni bilo na šoli zaradi dneva študentov), daljši intervjuji s študenti. **4)** Posamezne presoje naj trajajo vsaj 60 minut ali več, zlasti tam, kjer je več presojancev v skupini. Predlagamo 90-minutne intervjuje. **5)** Izven časa predavanj in vaj. **6)** Več časa bi morali posvetiti podjetjem, kjer študentje opravljajo praktično izobraževanje, in obiskati več podjetij.

- Način in izvedba opravljenih intervjujev *(vzorec = 14):*
  a – 10 (71,43 %);
  b – 4 (28,57 %): predlogi: **1)** Večina izvedb je bila zelo dobra. Eden od izpraševalcev je imel slab osebnostni pristop do presojancev. **2)** V bodoče evalviranim ustanovam potrebe po konsekutivnem prevajanju sporočiti prej. **3)** Mogoče bi bilo bolje, če bi se evalvacijska komisija pogovorila z vsakim študentom posebej, ker so sedaj, ko je bila evalvacija za vse skupaj, eni študenti bili tiho in niso podali nobenega mnenja. **4)** Individualno, da bi različni študenti prišli do besede, ne vedno eni in isti. Menim, da je bil intervju preveč formalen, skoraj me je spominjal na izpit oz. zasliševanje. Komisija na eni strani, študentje na drugi. Pa ne pravim, da so bili neprijazni ali podobno. Mogoče so samo delovali prestrogo. Pričakovali smo, da bodo intervjuji izvedeni posamično, ne skupinsko.

- Izbira izpraševancev *(vzorec = 14):*
  a – 6 (42,86 %);
  b – 8 (57,14 %): predlogi: **1)** Naključno. **2)** drugi letnik je zaradi modulov razdeljen v 3 razrede, zato bi moral biti po eden iz vsakega razreda. Presoja naj traja vsaj 60 minut. **3)** Mislim, da bi bilo v redu, da vsak pove nekaj, saj imamo različna mišljenja. **4)** Naključna izbira. **5)** Evalvatorji študenti iz tujine. **6)** Pogovori z nosilci največjih raziskovalnih programov in projektov. **7)** Več uskladitev (zahteve, kriteriji izbire). **8)** Nekateri člani komisije bi lahko bolj upoštevali načela evalvacijske etike.

- Izbira in vrstni red postavljenih vprašanj *(vzorec = 14):*

a – 10 (71,43 %);

b – 4 (28,57 %): predlogi: **1)** Vprašanja bi lahko bila bolj razdeljena po sklopih, na intervjuju smo malce skakali z enega na drugo področje. **2)** Vprašanja so bila zmešana. **3)** Vprašanja o višini osebnih dohodkov so neprimerna. **4)** Bolj sistematično postavljanje vprašanj.

- Prilagojenost postavljenih vprašanj izpraševancem (*vodstvo šole, vzorec = 8):*

  a – 6 (75 %);

  b – 2 (25 %): predloga **1)** Izpraševancem naj se postavljajo vprašanja o stvareh, ki so v njihovi pristojnosti. **2)** Predstavitev cilja vprašanja (npr. Ali ste dovolj informirani? Refleksni odgovor je vedno ne, saj je vedno možno še bolj informirati).

- Prilagojenost postavljenih vprašanj študentom *(študenti, vzorec* = 6*):*

  a – 5 (83,33 %);

  b – 1 (16,67 %): predlog: **1)** Več vprašanj, prilagojenih študentom prvega letnika, ki načina delovanja šole še ne poznajo tako dobro.

- Razumljivost postavljenih vprašanj *(vzorec = 14):*

  a – 12 (85,71 %);

  b – 2 (14,29 %): predloga: **1)** Predstavitev cilja vprašanja (npr. Ali ste dovolj informirani? Refleksni odgovor je vedno ne, saj je vedno možno še bolj informirati). **2)** Potrebno bi bilo predstaviti primer in na osnovi tega narediti primerjavo.

- Možnost za objektivno izražanje izpraševančevih mnenj (*vodstvo šole, vzorec = 8):*

  a – 7 (87,5 %);

  b – 1 (12,5 %): predlog: **1)** Ker so bili intervjuji prekratki, ni bilo vedno možno objektivno prikazati dejstev (eden izpraševalec ni želel poslušati in je prevečkrat prekinjal razgovor).

- Možnost za objektivno izražanje mnenj študentov *(študenti, vzorec* = 6*):*

  a – 3 (50 %);

  b – 3 (50 %): predlogi: **1)** Individualno izpraševanje, raje manj študentov. **2)** Če bi bila vprašanja znana dan ali dva prej, bi lahko povedali več, saj bi imeli čas za premislek in zapis odgovora. **3)** Manj vprašanj tehnične narave (ki bi morale biti evalvatorjem znane).

- Učinkovitost izpraševalcev (članov komisije) (*vzorec = 14*):

  a – 10 (71,43 %);

  b – 4 (28,57 %): predlogi: **1)** Nepotrebnim dvojnim pojasnilom se lahko izogne, če so izpraševalci temeljiteje seznanjeni s posebnostmi šole. **2)** Podaljšati čas za diskusijo – ne iskati samo kritike in pohvale in na tej osnovi delati zaključke. **3)** Zaradi preslabega poznavanja posebnosti šole je občasno prihajalo do neprimernih vprašanj članice (komisije). **4)** Zelo podrobno so izpraševali.

- Prizadevanje članov komisije za odkrivanje aktualnih problemov študentov *(študenti, vzorec = 6):*

  a – 3 (50 %);

  b – 3 (50 %) predlogi: **1)** Več prizadevanja za odkrivanje aktualnih problemov, manj vprašanj o znanih postopkih, ki so znani iz statuta in pravilnikov. **2)** Ne obveznih predavanj, samo obvezne vaje. **3)** Tega ni bilo mogoče objektivno prikazati.

- Seznanjenost članov komisije z organiziranostjo in pravnim položajem vašega zavoda/šole (*vodstvo šole, vzorec = 8):*

  a – 4 (50 %);

  b – 4 (50 %): predlogi: **1)** Predlagamo temeljitejšo predhodno seznanitev s posebnosti zavoda. **2)** Pred obiskom naj bi se člani komisije podrobneje seznanili z organiziranostjo našega zavoda in pravnim položajem. **3)** Predlagamo temeljitejše seznanjanje izpraševalcev s posebnostmi višješolskega izobraževanja (zakonodaja, naloge organov…). 4**)** Komisija (pre)slabo pozna zakonodajo s področja višjih šol in gospodarskih družb in ne pozna dovolj pristojnosti organov (zlasti družbe).

- Seznanjenost članov komisije z dejavnostjo vašega zavoda/šole *(vzorec = 14):*

  a – 11 (78,57 %);

  b – 3 (21,43 %): predlogi: **1)** V vlogi postavka o specifičnostih v primerjavi s podobnimi inštitucijami (primer FF UM: dvopredmetnost). **2)** Predlagamo temeljitejšo predhodno seznanitev s posebnosti zavoda. **3)** Seznanjeni naj bodo s čim več specifikami.

- Seznanjenost članov komisije s posebnostmi vašega zavoda/šole *(vzorec = 14):*

  a – 7 (50 %);

  b – 7 (50 %): predlogi: **1)** Predlagamo temeljitejšo predhodno seznanitev s posebnosti zavoda. **2)** Člani bi morali biti natančneje seznanjeni s posebnostmi zavoda. **3)** V vlogi postavka o specifičnostih v primerjavi s podobnimi inštitucijami (primer FF UM: dvopredmetnost). **4)** Boljša seznanjenost s posebnostmi posamezne šole. **5)** Boljša seznanjenost. **6)** Lahko bi se prej pozanimali o posebnostih. **7)** Ker gre za gospodarsko družbo, se pristojnosti razlikujejo od javnih zavodov, kar komisija ni v celoti akceptirala.

- Način predstavitve končnega poročila na zaključnem sestanku *(vzorec = 14)*

  a – 9 (64,29 %);

  b – 5 (35,71 %): predlogi: **1)** Fiksen termin za predstavitev, ne menjavati urnikov. **2)** Bolje je, da vsi člani komisije predstavijo zaključke in da je možna še razprava s presojanci, za zaključne ugotovitve. **3)** Če bi bilo na razpolago več časa, bi lahko izpraševalci na zaključku svoje ugotovitve podali v pisni obliki. **4)** Predstavitve za nas ni bilo. **5)** Še nam niso posredovali končnega poročila.

- Končne ugotovitve komisije glede vašega zavoda/šole *(vzorec = 14)*

  a – 8 (57,14 %);

  b – 6 (42,86 %): predloga: **1)** Poročilo je bilo poslano šele dva meseca po obisku komisije. **2)** Naša mnenja so v posebnem dokumentu, ki smo vam ga posredovali (v mnenju k evalvacijskemu poročilu, op. a.). **3)** Mnenje je zapisano posebej. **4)** Predlogi zapisani v mnenju. **5)** V celoti so ugotovitve dobre, nekaj je zapisanih napačnih ugotovitev in neskladnosti v poročilu v posameznih poglavjih. **6)** Ocenjevanje dela ŠS in ostalih organov naj bo objektivna in glede na statut UM.

- Trajanje obiska komisije *(vzorec = 14):*

  a – 8 (57,14 %);

  b – 6 (42,86 %): predlogi: **1)** 20 minut. **2)** Daljši obisk. **3)** Lahko bi bila možna dva termina in javljena več kot en teden predhodno. **4)** Presoja naj se izvaja tri dni, na ta način bi se delo enakomerno porazdelilo in zadnji dan ne bi trajalo od jutra do poznega večera. **5)** Za visoko šolo bi bil potreben čas treh dni. **6)** Daljši obisk bi omogočil komisiji boljše obvladovanje informacij.

- Splošna ocena izvedbe zunanje evalvacije vašega zavoda/šole *(vzorec = 14):*
  a – 11 (78,57 %);
  b – 3 (21,43 %): predlogi: **1)** Je zelo dobra. Je nekaj neskladij v poročilu, odnos presojevalcev do presojancev med presojo ni bil v celoti zadovoljiv, prekinjanje razprave, napačne trditve, včasih aroganten odnos, telefoniranje med časom presoje. **2)** Komisija je preveč usmerjena v ugotavljanje pravnih podlag glede organiziranosti, kot pa v evalvacijo študijskega programa in kakovost pedagoškega procesa. **3)** Mnenja smo posredovali.

2. Katere so po vašem mnenju prednosti in slabosti institucionalne evalvacije vašega zavoda/šole? (*vzorec = 14*)

Prednosti:
ni odgovora – / (0 %);
odgovor – 14 (100 %): **1)** Nevtralna ocena, ki bi bila tudi realna. **2)** Zunanje mnenje zagotovo pripomore k izboljšanju kakovosti študijskega procesa. **3)** Na naši šoli vidimo prednost evalvacije v izboljšanju samoevalvacijskih orodij in zapisov. **4)** Zunanja preveritev in predlogi za odpravo pomanjkljivosti prinašajo večjo kakovost. **5)** Boljše možnosti za izboljševanje sistema kakovosti, samoevalvacijskih orodij, postopkov… **6)** Objektivnost, zunanji vidiki, nove misli. **7)** Objektivizacija ocene dela zavoda, ostalo zapisano v mnenju. **8)** Ponovna preustritev procesov in izboljšav šole in uskladitev z drugimi standardi kakovosti. **9)** Študentje lahko povemo, kaj nas moti in predlagamo izboljšave. **10)** Zunanji pogled na delovanje fakultete. **11)** Poudarjene so pozitivne lastnosti in podani predlogi za izboljšave. **12)** Zunanje mnenje in primerjava z drugimi šolami. Našo šolo lahko predstavimo tako, kakršna je iz našega vidika. **13)** (*odgovori študentov, ki so si vprašalnik skopirali*) Prednosti so v tem, da tudi drugi spoznajo našo šolo, da vidijo, kako lep poklic je gostinstvo. Največja prednost je seznanjanje vodstva šole z aktualnimi problemi. Prednost je zagotovo v tem, da se na šoli s kritičnim pogledom pregleda njeno poslovanje. Prednost je vsekakor to, da se z evalvacijo poda neka objektivna ocena naše šole s strani zunanjih delavcev. Prednosti so te, da jim lahko pokažemo šolo in damo nove ideje. Prednost je, da zaposleni in študentje vidimo, če je šola na pravi poti, če dosega standarde ter je prijazna zaposlenim in študentom, kar naša šola zagotovo je. **14)** (*odgovori študentov, ki so si vprašalnik skopirali*) Prednost je, da na takšen način dobimo povratno informacijo o kvaliteti izvajanja študijskih programov. Prednosti: reševanje problemov. Prednosti so predvsem v izpostavljanju posebnosti šole in reševanje morebitnih problemov. Zdi se mi, da je velika prednost v tem, da se veliko bolje posvetijo našim željam kot bi se lahko naša šola. Šola dobi še objektivno mnenje zunanjih ocenjevalcev, kar vsekakor lahko izboljša delovanje šole.

Slabosti:
ni odgovora – 8 (57,14 %);
odgovor – 6 (42,86 %): **1)** Presojevalci presojajo nekatere stvari na podlagi zapisov, kar pa vedno ne izkazuje dejanskega stanja. **2)** Odneseni so bili nekateri dokumenti in niso bili vrnjeni. **3)** Želeli bi dokumente prejemati v e-obliki, da komisija ne bi odnašala dokumentov s sedeža šole in jih ne vrnila. **4)** Nevarnost nerazumevanja specifičnosti in povezav, manj globok pogled v ozadja. **5)** Ocenjevalci imajo premalo znanja o specifikah šole. **6)** Ne poznajo nobenih razmer, kar je lahko prednost in tudi slabost. V tako kratkem času ne morejo ugotoviti, kaj se na šoli dogaja, kako poteka vsakdan. Seznanitev šole z morebitnimi neznanimi pomanjkljivostmi. Očitna slabost je, da je komisija prišla premalo

pripravljena. Negativno je, da si je za sodelovanje v evalvaciji potrebno rezervirati kar nekaj časa. Slabost je, da ne vejo za problematiko na šoli.

3. **Ali bo institucionalna evalvacija pripomogla k izboljšanju zagotavljanja kakovosti na vašem zavodu in če, na kakšen način?** (*vzorec = 14*)
ni odgovora – / (0 %);
odgovor –14 (100 %): **1)** Da, kot vodilo za sistematično delo na področju zagotavljanja kakovosti. **2)** Da, upoštevali bomo vse komentarje in smiselne predloge komisije glede študijskega programa in pedagoškega procesa. **3)** Priporočila komisije bodo pripomogla k izboljšanju področij, ki so bila identificirana kot šibkejša. **4)** Da, v potrditvi zavedanja vseh udeležencev izobraževalnega procesa za prispevek k razvoju kakovosti in vzdrževanju sistemov kakovosti. **5)** Da – zapisano v mnenju. **6)** Da, ugotovitve in nasveti za odpravo pomanjkljivosti bodo sestavni del akcijskega načrta fakultete. **7)** Izboljšava postopkov, orodij, zapisov. **8)** Da, sprejeli smo program ukrepov za odpravo vseh navedenih pomanjkljivosti. **9)** Upoštevali bomo konstruktivne predloge in odpravili napake, če so v naši domeni. **10)** Če bo kaj izboljšala kakovost, nismo seznanjeni. Če pa se bo kaj izboljšalo, bi to moralo biti v prid študentom. **11)** Odvisno od vodstva fakultete, če bo upoštevala predloge komisije. **12)** Da, s prispevkom k razvoju kakovosti in tudi vodstvo šole se neprestano trudi za izboljšanje programov izobraževanja. **13)** (*odgovori študentov, ki so si vprašalnik skopirali*) Da, zagotovo se bodo vsi zaposleni trudili, da bi izboljšali oziroma odpravili morebitne pomanjkljivosti, ki jih je komisija ugotovila. Da, prepričan sem, da bo šola ugotovljene pomanjkljivosti odpravila. Seveda bo več oseb seznanjenih o delu naše šole. Zagotovo, a le, če bo vodstvo šole ugotovitve evalvacije poizkusilo rešiti oziroma probleme rešiti. Seveda bo pripomogla. Komisija poda neko objektivno mnenje o delu na šoli ter opozori na pomanjkljivosti in napake. S tem pripomore k temu, da je šola in študij na njej še bolj kakovosten. Mislim, da nekaterih sprememb ne bo, saj je zagotavljanje kakovosti na naši šoli vsekakor v visoki meri že prisotno. In prepričana sem, da bo tako še naprej. Lahko rečem in upam, da ja, saj večina študentov ni zadovoljna z obveznimi predavanji. Obvezne naj bodo samo vaje. Moje mnenje je, da je kakovost na šoli zelo dobra. Zunanja evalvacija pa bo zagotovo to še povečala oz. izboljšala. **14)** (*odgovori študentov, ki so si vprašalnik skopirali*) Nekaj se je že izboljšalo, uspelo nam je urediti uradne ure referata. H kakovosti bo pripomoglo na takšen način, da bodo napake, ki se bodo pojavile, šola sedaj poskušala odpraviti. Seveda, navedli smo nekaj težav, ki jih imamo. Nekatere so že uredili, ostale pa še po najboljših močeh poskušajo. Glede na to, da se šola vseskozi trudi izboljševati delovno okolje tako za študente kot delavce, se mi zdi, da se bodo trudili izboljšati in zagotavljati kakovost glede na rezultate zunanje evalvacije.

4. **Kdo je predlagal zunanjo evalvacijo vašega zavoda/šole?** (vodstvo šole, *vzorec = 8):*
univerza – 1 (12,5 %)
vodstvo fakultete/zavoda – 6 (75 %)
senat za evalvacijo – /(0 %)
Skupnost višjih strokovnih šol – 1 (12,5 %)
neveljavno (neodgovorjeno) – / (0 %)

PRILOGA 3:

PREGLEDNI VPRAŠALNIK ZA VISOKOŠOLSKI ZAVOD – PRIPRAVA NA ZUNANJO EVALVACIJO

Ime zavoda:		
Naslov zavoda:		
Kontaktna oseba:	Telefon:	Faks:
	E-naslov:	
Dislocirane enote zavoda:		

Legenda:

AD asistent z doktoratom
AM asistent z magisterijem
ARP aplikativni raziskovalni program
AS asistent
CRP ciljni raziskovalni projekt
FTE full time equivalent (enakovrednost za poln delovni ali študijski čas)
IKT informacijsko-komunikacijska tehnologija
LdV Leonardo da Vinci
MR mladi raziskovalec
MRG mladi raziskovalec iz gospodarstva
MVZT Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
PS programske skupine
TRP temeljni raziskovalni projekt
VZ visokošolski zavod

Opredelitev pojmov in pojasnila:

Visokošolski učitelji: docent, izredni profesor, redni profesor, v visokošolskih strokovnih programih pa še predavatelji in višji predavatelji (52. člen Zakona o visokem šolstvu (v nadaljevanju: ZVŠ)); mednje spada tudi lektor

Visokošolski sodelavci: asistent, bibliotekar, strokovni svetnik, višji strokovni sodelavec, strokovni sodelavec in učitelj veščin (54. člen ZVŠ)

Znanstveni delavci: znanstveni sodelavec, višji znanstveni sodelavec in znanstveni svetnik (53. člen ZVŠ)

Raziskovalci: fizične osebe, ki opravljajo raziskovalno ali razvojno dejavnost (5. člen Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti)

Vsi zneski naj bodo zapisani v evrih.

I. Strategija, organiziranost in vodenje zavoda, urejenost evidenc ter skrb za kakovost

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VZ ima poslanstvo in vizijo, s katerima izraža svoje izobraževalne in znanstveno-raziskovalne cilje.		
Načini za uresničitev izobraževalnih in znanstveno-raziskovalnih ciljev so jasno določeni.		
Poslanstvo in vizija VZ sta dostopna javnosti.		
VZ ima strateški načrt.		
Pristojnosti oz. odgovornosti in postopki odločanja zaposlenih so določeni in vsi vpleteni so o tem obveščeni.		
Zagotovljeno je aktivno sodelovanje visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in strokovnih sodelavcev pri sprejemanju odločitev, ki se nanašajo na izobraževanje, raziskovanje ter spremljanje in zagotavljanje kakovosti.		
Zagotovljeno je aktivno sodelovanje študentov pri sprejemanju odločitev, ki vplivajo na izobraževanje in izboljševanje njegove kakovosti.		
VZ ima urejene evidence o svoji dejavnosti.		
VZ ima vzpostavljen sistem za spremljanje in zagotavljanje kakovosti.		
VZ za vsako leto izdela in objavi samoevalvacijsko poročilo.		
VZ stalno spremlja svoje delo, ugotovitve uporablja za izboljševanje svojih dejavnosti oziroma kakovosti.		

Število vseh zaposlenih na VZ na dan 31. 12. 2008 in načrt novih zaposlitev v letu 2009 po tarifnih skupinah

Stopnja:	V.	FTE	VI.	FTE	VII.	FTE	VIII.	FTE	IX.	FTE
Število zaposlenih na dan 31. 12. 2008										
Število novih zaposlitev v letu 2009										

Število napredovanj v letu 2009

Napredovanja	Visokošolski učitelji in sodelavci	Znanstveni delavci	Upravni in strokovno-tehnični delavci
Redna napredovanja na delovnem mestu			
Izredna napredovanja na delovnem mestu			
Povprečna mesečna vrednost napredovanja			

II. Izobraževanje – študijska dejavnost

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VZ izvaja več študijskih programov, ki vodijo k znanstvenim ali strokovnim naslovom v skladu s postavljenimi cilji ter učnimi dosežki.		
Študijski programi so primerljivi z domačimi in evropskimi visokošolskimi študijskimi programi.		
Študijski programi se izvajajo vsako leto.		
Cilji študijskih programov so v skladu z vizijo oz. strateškim načrtom VZ.		

Cilji študijskih programov so stvarni in dosegljivi, upoštevajoč predpisano trajanje programa in začetno izobrazbo/znanje vpisanih študentov.		
Cilji študijskih programov se uporabljajo za boljše razumevanje študentovih dosežkov.		
Kompetence diplomantov so jasno opredeljene in javno dostopne.		
Kompetence diplomantov so skladne s stopnjo pridobljene izobrazbe.		
Vsebina študijskih programov je jasno opredeljena in javno dostopna.		
Metode ocenjevanja znanja so jasno opredeljene in javno dostopne.		
Pogoji za končanje študija in pridobivanje strokovnih oz. znanstvenih naslovov so določeni s predpisi in javno objavljeni.		
Merila za podeljevanje znanstvenih in strokovnih naslovov so primerljiva z nacionalnimi in evropskimi standardi.		
VZ nadzoruje upoštevanje meril za pridobivanje znanstvenih in strokovnih naslovov.		
Izvedba študija je v skladu z akreditiranimi študijskimi programi.		
Metode poučevanja in učenja pripomorejo k uresničevanju postavljenih ciljev in učnih dosežkov.		
VZ spremlja razvoj učnih dosežkov in trajanje študija.		
VZ zbira informacije o zanimanju kandidatov za vpis v študijske programe, ki jih ponuja.		
Postopki in pogoji za sprejem in vpis v programe VZ so določeni v skladu z zakonom, predpisi in javno objavljeni.		
Pogoji za prehode med študijskimi programi znotraj VZ so javno objavljeni.		
VZ organizira anketiranje študentov o kakovosti izvajanja svojih študijskih programov.		
VZ zbira informacije o zaposljivosti in nadaljnjem študiju svojih diplomantov.		
Razmerje visokošolski učitelji in sodelavci, znanstveni delavci, drugi delavci : študenti je primerno za zagotavljanje učnih dosežkov in ciljev VZ in njegovih organizacijskih enot.		

Vrste in število študijskih programov, ki jih VZ izvaja v študijskem letu 2008/2009

Vrste študijskih programov Študijski programi pred prenovo	Da/Ne	Št. programov	Skupno št. vpisanih študentov (upoštevajo se vsi letniki)
Visokošolski strokovni študijski programi			
Univerzitetni študijski programi			
Specialistični študijski programi			
Magistrski študijski programi			
Doktorski študijski programi			
Bolonjski študijski programi			
Študijski programi 1. stopnje			
Študijski programi 2. stopnje			
Študijski programi 3. stopnje			

Analiza vpisa v 1. letnik (upoštevajo se študenti vseh dodiplomskih študijskih programov)

Kazalnik / Študijsko leto	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. razpisanih vpisnih mest			
Št. prijavljenih kandidatov za vpis			
Št. sprejetih študentov			
Št. sprejetih študentov glede na 1. željo			
Št. sprejetih študentov v 2. prijavnem roku			
Št. sprejetih študentov v 3. prijavnem roku			
Povprečen srednješolski uspeh sprejetih študentov			
Št. vpisanih študentov v študijske programe pred prenovo			
Št. vpisanih študentov v bolonjske študijske programe			

Analiza vpisanih študentov v študijskem letu 2008/2009 po spolu (upoštevajo se vsi letniki)

Število in delež študentov		**Ženske**		**Moški**		**Skupaj**
		št.	**delež (%)**	**št.**	**delež (%)**	**št.**
Študijski programi pred prenovo						
Dodiplomski programi	**Redni**					
	Izredni					
Podiplomski programi						
Bolonjski študijski programi						
Študijski programi 1. stopnje	**Redni**					
	Izredni					
Študijski programi 2. stopnje	**Redni**					
	Izredni					
Študijski programi 3. stopnje						

Analiza vpisanih študentov s posebnimi potrebami (upoštevajo se študenti vseh študijskih programov)

Kazalnik / Študijsko leto	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. študentov s posebnimi potrebami			

Izobraževanje (upoštevajo se študenti vseh študijskih programov)

Kazalnik / Študijsko leto	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Povprečno št. opravljanj posameznega izpita na študenta			
Povprečno št. komisijskih izpitov pri posameznem predmetu			
Povprečna ocena opravljenih izpitov			

Analiza prehodnosti študentov in trajanja študija (upoštevajo se študenti vseh študijskih programov)

Študijsko leto	Število študentov		Delež ponavljavcev		Prehodnost (delež)		Št. diplomantov	Trajanje študija v letih		
	1. letnik	*vsi letniki*	*1. letnik*	*vsi letniki*	*iz 1. v 2. letnik*	*vsi letniki*		*povprečje*	*min.*	*maks.*

2006/2007										
2007/2008										
2008/2009										

Analiza diplomantov (upoštevajo se diplomanti vseh študijskih programov)

Študijsko leto / Kazalnik	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. vpisnih mest na enega diplomanta			
Povprečna ocena opravljenih diplom			
Delež diplomantov v rednem roku			

Razmerje visokošolskih učiteljev, sodelavcev in študentov (upošteva se FTE)

Študijsko leto / Kazalnik	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. študentov na visokošolskega učitelja			
Št. študentov na visokošolskega sodelavca			

Anketiranje študentov

Vrste anket	Študenti katerega letnika	Kolikokrat na leto	Analize anket da/ne	Uporaba izsledkov da/ne	Seznanjanje študentov z izsledki in ukrepi da/ne
Ocenjevanje študijskih programov					
Ocenjevanje pedagoških delavcev					
Ovrednotenje študijskih obremenitev po ECTS					
Ocenjevanje mentorjev pri strokovni praksi					
Ocenjevanje tutorjev					
Ocenjevanje referata za študentske zadeve					

Anketiranje diplomantov

Vrste anket	Kdaj? (leto, dve, tri… po diplomiranju)	Analize anket da/ne	Uporaba izsledkov da/ne	Seznanjanje diplomantov z izsledki in ukrepi da/ne
Zaposljivost diplomantov				
Ocenjevanje ustreznosti pridobljenih kompetenc				
Nadaljnji študij				

III. Znanstveno-raziskovalna, umetniška in strokovna dejavnost

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VZ izvaja znanstveno-raziskovalno, umetniško in strokovno dejavnost v skladu s strateškim načrtom ter z nacionalnimi in evropskimi usmeritvami in standardi.		
VZ zagotavlja, da se sodobna spoznanja znanstveno-raziskovalne, umetniške in strokovne dejavnosti uporabljajo pri poučevanju.		
VZ spodbuja zaposlene, da se ugotovitve iz znanstveno-raziskovalne, umetniške in strokovne dejavnosti redno objavljajo.		
VZ zagotavlja prenos znanja v prakso.		
VZ o vsem tem vodi ustrezno evidenco.		

Raziskovalna in umetniška dejavnost

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VZ sodeluje pri raziskovalnih/umetniških projektih med slovenskimi univerzami, samostojnimi visokošolskimi zavodi, inštituti in drugimi subjekti.		
VZ sodeluje pri mednarodnih raziskovalnih/umetniških projektih.		
Zaposleni vsako leto pripravijo poročilo o raziskovalnem/umetniškem delu za preteklo leto.		
Zaposleni vsako leto pripravijo program raziskovalnega/umetniškega dela za prihodnje leto.		
VZ spodbuja posamezne zaposlene in katedre k sodelovanju pri raziskovalnem/umetniškem delu.		
VZ ima vzpostavljena merila za merjenje uspešnosti raziskovalnega/umetniškega dela.		
Zaposleni vključujejo študente v raziskovalno/umetniško delo.		
Raziskovalno/umetniško delo je povezano z izobraževalnim delom profesorjev.		
Raziskovalno delo je povezano z razvojnimi projekti za gospodarstvo.		

Strokovna dejavnost

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
Različne strokovne dejavnosti VZ so urejene s pogodbami.		
VZ spodbuja zaposlene k sodelovanju z odjemalci storitev iz gospodarstva in negospodarstva.		
VZ ima vzpostavljena merila za merjenje kakovosti strokovnega dela in uspešnosti njegovega prenosa v prakso.		
VZ enkrat na leto načrtuje svoje strokovno delo.		
VZ enkrat na leto poroča o rezultatih strokovnega dela.		

Raziskovalni program in drugi projekti, financirani s sredstvi MVZT

Število FTE / Kazalnik	Leto 2006		Leto 2007		Leto 2008	
	Prijavljeno	Odobreno	Prijavljeno	Odobreno	Prijavljeno	Odobreno
Programske skupine						
Temeljni projekti						
Aplikativni projekti						

Ciljni raziskovalni projekti						
Podoktorski projekti						
Drugi projekti						

Programske skupine (PS) na VZ

Kazalnik / Leto	2006	2007	2008
Št. odobrenih PS na št. raziskovalcev (v FTE)			
Št. zaposlenih, vključenih v PS			
Skupna vrednost pridobljenih sredstev za PS			
Delež sredstev iz PS v primerjavi z vsemi pridobljenimi znanstveno-raziskovalnimi sredstvi			

Temeljni raziskovalni projekti (TRP) na VZ

Kazalnik / Leto	2006	2007	2008
Št. odobrenih TRP na št. raziskovalcev (v FTE)			
Št. zaposlenih, vključenih v TRP			
Skupna vrednost pridobljenih sredstev za TRP			
Delež sredstev iz TRP v primerjavi z vsemi pridobljenimi znanstveno-raziskovalnimi sredstvi			

Aplikativni raziskovalni projekti (ARP) na VZ

Kazalnik / Leto	2006	2007	2008
Št. odobrenih ARP na št. raziskovalcev (v FTE)			
Št. zaposlenih, vključenih v ARP			
Skupna vrednost pridobljenih sredstev za ARP			
Delež sredstev iz ARP v primerjavi z vsemi pridobljenimi znanstveno-raziskovalnimi sredstvi			

Ciljni raziskovalni projekti (CRP) na VZ

Kazalnik / Leto	2006	2007	2008
Št. odobrenih CRP na št. raziskovalcev (v FTE)			
Št. zaposlenih, vključenih v CRP			
Skupna vrednost pridobljenih sredstev za CRP			
Delež sredstev iz CRP v primerjavi z vsemi pridobljenimi znanstveno-raziskovalnimi sredstvi			

Mednarodni projekti

Kazalnik / Leto	2006	2007	2008
Št. projektov 5., 6. in 7. okvirnega programa			
Št. bilateralnih raziskovalnih projektov			
Št. drugih mednarodnih projektov			
Št. zaposlenih, vključenih v mednarodne projekte			
Skupna vrednost pridobljenih sredstev za mednarodne projekte			
Delež sredstev iz mednarodnih projektov v primerjavi z vsemi pridobljenimi znanstveno-raziskovalnimi sredstvi			

Projekti v gospodarstvu

Kazalnik \ Leto	2006	2007	2008
Št. podpisanih pogodb z gospodarstvom			
Št. opravljenih raziskav za gospodarstvo			
Št. zaposlenih, vključenih v projekte za gospodarstvo			
Skupna vrednost pridobljenih sredstev za gospodarske projekte			
Delež sredstev iz projektov za gospodarstvo v primerjavi z vsemi pridobljenimi znanstveno-raziskovalnimi sredstvi			

Znanstveno-raziskovalno sodelovanje

Kazalnik \ Leto	2006	2007	2008
Št. raziskovalcev, včlanjenih v mednarodna znanstvena združenja			
Št. raziskovalcev, včlanjenih v domača znanstvena združenja			
Št. raziskovalcev, ki sodelujejo v mednarodnih projektih			
Št. projektov, v katerih sodeluje več raziskovalnih skupin			
Št. znanstvenih srečanj v organizaciji VZ			
Št. udeležb na znanstvenih konferencah			

Zaposleni, ki sodelujejo pri znanstveno-raziskovalnem delu

Kazalnik \ Leto	2006	2007	2008
Št. vseh raziskovalcev			
Št. zaposlenih, ki so vključeni v raziskovalno delo			
Št. mogočih mentorjev doktorandom			
Št. tehničnega in strokovnega osebja za raziskovalno dejavnost			
Št. mladih raziskovalcev (MR)			
Št. mladih raziskovalcev iz gospodarstva (MRG)			
Št. raziskovalnih skupin			

Povezanost raziskovalne in izobraževalne dejavnosti

Kazalnik \ Leto	2006	2007	2008
Št. raziskovalcev, ki sodelujejo v izobraževalnem procesu			
Št. študentov, ki so vključeni v raziskovalno delo			
Št. doktorskih študentov			
Št. mentorjev podiplomskim študentom			
Št. MR, ki sodelujejo v izobraževalnem procesu			
Št. gostujočih raziskovalcev – predavateljev			
Minimum raziskovalne dejavnosti za visokošolske učitelje			

Število objav

Kazalnik \ Leto	2006	2007	2008
Št. objavljenih izvirnih znanstvenih člankov			
Št. objavljenih znanstvenih prispevkov na konferencah			

Št. objavljenih znanstvenih monografij			
Št. objav v indeksiranih revijah			
Št. citatov			
Indeks citiranosti (skupaj)			

IV. Visokošolski učitelji in sodelavci ter znanstveni delavci

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
Postopki za izbiro visokošolskih učiteljev, sodelavcev in znanstvenih delavcev so predpisani in javni.		
Postopki za izvolitev visokošolskih učiteljev, sodelavcev in znanstvenih delavcev so predpisani in javni.		
Postopki za napredovanje visokošolskih učiteljev, sodelavcev in znanstvenih delavcev so predpisani in javni.		
Pri izbiri, napredovanju in izvolitvah visokošolskih učiteljev in sodelavcev se upoštevajo tako pedagoške kot raziskovalne sposobnosti/znanje.		
VZ skrbi za vseživljenjsko izobraževanje in strokovni razvoj visokošolskih učiteljev, sodelavcev in znanstvenih delavcev.		
VZ skrbi za dolgoročno politiko zaposlovanja visokošolskih učiteljev, sodelavcev in znanstvenih delavcev.		
VZ zagotavlja svojemu akademskemu osebju svetovanje pri razvoju poklicne poti.		
VZ sodeluje pri domači in mednarodni izmenjavi visokošolskih učiteljev, sodelavcev in znanstvenih delavcev, jo spodbuja in omogoča.		
VZ spodbuja tesno povezovanje med visokošolskimi učitelji, sodelavci in znanstvenimi delavci.		
Povezovanje je izkazano v merilih za napredovanje in izvolitve v nazive.		
Delovna obremenitev za izobraževalne in raziskovalne dejavnosti je določena.		

Število visokošolskih učiteljev v delovnem razmerju na dan 31. 12. 2008

Delovno razmerje	Redni profesor		Izredni profesor		Docent		Višji predavatelj		Predavatelj	
	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	FTE
Redno zaposleni										
Delovno razmerje s krajšim delovnim časom										
Delovno razmerje čez poln delovni čas										
Pogodbeni delavci										
SKUPAJ										

Število visokošolskih učiteljev v delovnem razmerju, načrt za 31. 12. 2009

Delovno razmerje	Redni profesor		Izredni profesor		Docent		Višji predavatelj		Predavatelj	
	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	FTE
Redno zaposleni										
Delovno razmerje s krajšim delovnim časom										

Delovno razmerje čez poln delovni čas										
Pogodbeni delavci										
SKUPAJ										

Število znanstvenih delavcev v delovnem razmerju na dan 31.12. 2008 in načrt za 31.12.2009

Delovno razmerje	Znanstveni delavec 31. 12. 2008		Znanstveni delavec 31. 12. 2009	
	Št.	FTE	Št.	FTE
Redno zaposleni				
Delovno razmerje s krajšim delovnim časom				
Delovno razmerje čez poln delovni čas				
SKUPAJ				

Število asistentov in mladih raziskovalcev v delovnem razmerju na dan 31. 12. 2008

Delovno razmerje	Asistent		AM/AS		AD		MRG	MR
	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	Št.
Redno zaposleni								
Delovno razmerje s krajšim delovnim časom								
Delovno razmerje čez poln delovni čas								
Pogodbeni delavci								
SKUPAJ								

Število asistentov in mladih raziskovalcev v delovnem razmerju, načrt za 31. 12. 2009

Delovno razmerje	Asistent		AM/AS		AD		MRG	MR
	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	Št.
Redno zaposleni								
Delovno razmerje s krajšim delovnim časom								
Delovno razmerje čez poln delovni čas								
Pogodbeni sodelavci								
SKUPAJ								

Število izvolitev v letu 2008 in načrt za leto 2009

Naziv	Št. zaposlenih, ki jim je v letu 2008 potekla izvolitev v naziv	Št. vseh izvolitev v naziv v letu 2008	Št. zaposlenih, ki jim bo v letu 2009 potekla izvolitev v naziv	Načrtovano št. vseh izvolitev v naziv v letu 2009
Redni profesor				
Izredni profesor				
Docent				
Znanstveni delavec				
Višji predavatelj				
Predavatelj				
Asistent z doktoratom				
Asistent z magisterijem				
Asistent				

Lektor				

Kazalniki izmenjav visokošolskih učiteljev in sodelavcev

Kazalnik / Študijsko leto	Dodiplomski študij			Podiplomski študij		
	2006/07	2007/08	2008/09	2006/07	2007/08	2008/09
Število gostujočih visokošolskih učiteljev, ki sodelujejo pri izobraževalnem procesu na VZ						
Število visokošolskih učiteljev, ki sodelujejo pri izobraževalnem procesu v tujini kot gostujoči profesorji						
Število visokošolskih sodelavcev, ki se izobražujejo v tujini						

V. Upravni in strokovno-tehnični delavci

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
Postopki izbire upravnih in strokovno-tehničnih delavcev so predpisani in javni.		
Postopki napredovanja upravnih in strokovno-tehničnih delavcev so predpisani in javni.		
VZ zagotavlja upravnim in strokovno-tehničnim delavcem dostop do trajnega izobraževanja.		
VZ svetuje upravnim in strokovno-tehničnim delavcem pri razvoju poklicne poti.		
VZ organizira anketiranje upravnih in strokovno-tehničnih delavcev, izsledke analiz pa uporablja za izboljševanje svojega dela.		

Število upravnih in strokovno-tehničnih delavcev po stopnji izobrazbe in delovnem razmerju na dan 31. 12. 2008

Oblika delovnega razmerja	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	FTE
Redno zaposleni										

Število upravnih in strokovno-tehničnih delavcev po stopnji izobrazbe in obliki delovnega razmerja, načrt za 31. 12. 2009

Oblika delovnega razmerja	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	FTE
Redno zaposleni										

Število izobraževanj upravnih in strokovno-tehničnih delavcev v letu 2009

	Pridobivanje izobrazbe VI. stopnje	Pridobivanje izobrazbe VII. stopnje	Podiplomsko izobraževanje	Strokovno usposabljanje	Krajša usposabljanja in tečaji
SKUPAJ					

VI. Študenti v visokošolskem zavodu

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
Enakopravnost študentk in študentov je zagotovljena.		
VZ zagotavlja svojim študentom dostop do svetovalnih storitev.		
VZ zagotavlja svojim študentom vodenje (tutorji) oz. primerno podporo pri študiju.		
VZ izvaja ukrepe, ki omogočajo študentom ocenjevanje lastnega napredovanja v programu.		
Študenti si med študijskim procesom pridobijo osnovne kompetence, kot so: sposobnost učenja, sposobnost analiziranja in sintetiziranja, komunikacijske veščine idr.		
Mobilnost študentov je omogočena in se spodbuja z medsebojnim priznavanjem kreditnih točk med visokošolskimi zavodi.		
VZ omogoča študentom organizirano združevanje.		
VZ zagotavlja soupravljanje študentov.		
VZ zagotavlja študentom sprejemanje in izvajanje programa interesnih dejavnosti.		

Študenti sodelujejo v organih VZ

Kazalnik / Študijsko leto	2006/07	2007/08	2008/09
Št. študentov v upravnem odboru			
Št. študentov v senatu			
Št. študentov v akademskem zboru			
Št. študentov v komisijah			
Št. študentov v drugih organih			

Analiza mobilnosti študentov

Kazalnik / Študijsko leto	2006/07	2007/08	2008/09
Št. študentov na drugih VZ v Sloveniji			
Št. študentov iz drugih VZ v Sloveniji			
Št. študentov na tujih VZ			
Št. študentov iz tujine, ki opravijo del študija na VZ			
Št. študentov iz tujine na VZ			
Št. priznanih tujih spričeval (oz. v tujini opravljenih študijskih obveznosti) na VZ			
Št. študentov na praksi v tujini			
Št. študentov iz tujine na praksi v Sloveniji			

Pridobljena sredstva za mobilnost iz mednarodnih programov

Kazalnik / Leto	2006	2007	2008
Erasmus - mobilnost študentov			
Erasmus - mobilnost profesorjev			
LdV – mobilnost/praksa študentov			

SKUPAJ			

VII. Prostori, oprema za izobraževalno in znanstveno-raziskovalno, umetniško in strokovno dejavnost, knjižnica

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VZ ima primerne prostore za izpolnjevanje srednjeročnih ciljev.		
VZ ima primerne prostore za izpolnjevanje dolgoročnih ciljev.		
VZ stalno posodablja opremo, potrebno za svojo dejavnost.		
Materialna sredstva so ustrezna za doseganje ciljev iz študijskih programov.		
Materialna sredstva so na voljo za daljše obdobje.		
VZ omogoča zaposlenim in študentom dostop do IKT.		
Zaposleni lahko uporabljajo IKT za poslovne, izobraževalne in raziskovalne namene.		
Študenti lahko uporabljajo IKT za izobraževalne in raziskovalne namene.		

Prostori

Kazalnik / Študijsko leto	2006/07	2007/08	2008/09
Št. kvadratnih metrov, namenjenih predavalnicam, na študenta			
Št. kvadratnih metrov, namenjenih vajam, na študenta			
Št. kvadratnih metrov, namenjenih raziskovalnemu delu			

Knjižnica

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
Knjižnica je zlahka dostopna.		
Knjižnica ima čitalnico.		
Prostori in založenost knjižnice so primerni za nemoteno opravljanje dejavnosti VZ.		
Število in usposobljenost knjižničnega osebja ustrezata standardom.		
VZ omogoča zaposlenim in študentom dostop do spletnih virov.		

Založenost knjižnice in izposoja

Kazalnik / Študijsko leto	2006/07	2007/08	2008/09
Št. študentov VZ na število knjig v knjižnici			
Št. študentov VZ na število revij v knjižnici			
Povprečen obisk študenta VZ v knjižnici			
Povprečno število izposojenih knjig na študenta			
Št. študentov na število knjig, izdanih na VZ			
Št. dostopov do podatkovnih baz			
Št. lastnih podatkovnih baz			

Uporaba informacijske tehnologije

Kazalnik / Študijsko leto	2006/07	2007/08	2008/09
Št. študentov na računalnik			
Število visokošolskih učiteljev/sodelavcev na računalnik			

Število raziskovalcev na računalnik			
Delež študentov, ki se prijavljajo na izpite oz. komunicirajo z VZ po elektronski poti			

Nakup in/ali razvoj novih računalniških programov v letu 2008 in načrt za leto 2009

Program	Leto 2008	Načrt za leto 2009

VIII. Financiranje izobraževalne/študijske, raziskovalne, umetniške ali strokovne dejavnosti

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VZ ima zagotovljena dolgoročna sredstva za študijsko, raziskovalno, umetniško ali strokovno delo iz različnih virov.		
VZ pridobiva sredstva za delo iz proračunskih virov.		
VZ pridobiva sredstva za delo iz sredstev evropskih in drugih mednarodnih projektov.		
VZ pridobiva sredstva za delo iz sredstev, pridobljenih na trgu.		
VZ načrtno razporeja sredstva za študijsko, raziskovalno, umetniško ali strokovno delo.		
VZ spremlja porabo pridobljenih sredstev.		

Financiranje raziskovalne dejavnosti

Leto / Kazalnik	2006	2007	2008
Pridobljena proračunska sredstva			
Pridobljena sredstva iz dela na trgu			
Povprečna vrednost raziskovalnega projekta			
Število različnih virov financiranja			

IX. Sodelovanje z družbenim okoljem

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VZ ima vzpostavljeno uspešno sodelovanje na domači ravni.		
VZ ima vzpostavljeno uspešno sodelovanje na mednarodni ravni.		
VZ spodbuja sodelovanje z drugimi VZ.		
VZ spodbuja sodelovanje s podjetji.		
VZ spodbuja sodelovanje s pomembnimi deležniki v okolju.		
VZ izkazuje vključevanje vse zainteresirane javnosti v svoje dejavnosti.		
Študijski programi in druga izobraževanja izražajo potrebe gospodarstva in negospodarstva.		
Gospodarstvo in negospodarstvo je vključeno v načrtovanje in spremljanje izobraževalnega dela VZ.		
VZ sodeluje pri izmenjavi študentov ter visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in strokovnih sodelavcev doma in na tujem.		

PRILOGA 4:

5.1. PREGLEDNI VPRAŠALNIK ZA VIŠJE STROKOVNE ŠOLE – PRIPRAVA NA ZUNANJO EVALVACIJO

Ime šole:		
Naslov šole:		
Kontaktna oseba:	Telefon:	Faks:
	E-naslov:	
Dislocirane enote šole:		

Legenda:

FTE Full time equivalent (enakovrednost za poln delovni ali študijski čas)
IKT Informacijsko-komunikacijska tehnologija
LdV Leonardo da Vinci
MŠŠ Ministrstvo za šolstvo in šport
VSŠ Višja strokovna šola

Pojasnila – opredelitev pojmov:

Strokovni delavci: predavatelji in inštruktorji (33. člen Zakona o višjem strokovnem izobraževanju (v nadaljevanju ZVSI); mednje spada tudi knjižničar

Strokovni sodelavec: laborant (33. člen ZVSI)

Vsi zneski naj bodo zapisani v evrih.

I. Strategija, organiziranost in vodenje zavoda, urejenost evidenc ter skrb za kakovost

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VSŠ ima poslanstvo in vizijo, s katerima izraža svoje izobraževalne in razvojne cilje.		
Načini za uresničitev izobraževalnih in razvojnih ciljev so jasno določeni.		
Poslanstvo in vizija VSŠ sta dostopna javnosti.		
VSŠ ima strateški načrt.		
Pristojnosti oz. odgovornosti zaposlenih so določene in vsi vpleteni so o tem obveščeni.		
Postopki odločanja zaposlenih so določeni in vsi vpleteni so o tem obveščeni.		
Zagotovljeno je aktivno sodelovanje strokovnih delavcev in sodelavcev pri sprejemanju odločitev, ki se nanašajo na izobraževanje, razvoj ter spremljanje in zagotavljanje kakovosti.		
Zagotovljeno je aktivno sodelovanje študentov pri sprejemanju odločitev, ki vplivajo na izobraževanje in izboljševanje njegove kakovosti.		
VSŠ ima urejene evidence o svoji dejavnosti.		
VSŠ ima postavljen sistem za spremljanje in zagotavljanje kakovosti.		
VSŠ za vsako leto izdela in objavi samoevalvacijsko poročilo.		
VSŠ stalno spremlja svoje delo, ugotovitve uporablja za izboljševanje svojih dejavnosti oziroma kakovosti.		

Število vseh zaposlenih na VSŠ na dan 31. 12. 2008 in načrt novih zaposlitev v letu 2009 po tarifnih skupinah (upoštevajte ure vseh, ki delajo na VSŠ, in jih preračunajte v FTE)

Stopnja:	V.	FTE	VI.	FTE	VII.	FTE	VIII.	FTE	IX.	FTE
Število zaposlenih na dan 31. 12. 2008										
Število novih zaposlitev v letu 2009										

Število napredovanj v letu 2009 (upoštevajo se vsa napredovanja)

Napredovanja	Strokovni delavci in sodelavci	Drugi upravni in strokovno-tehnični delavci
Redna napredovanja na delovnem mestu		
Izredna napredovanja na delovnem mestu		
Povprečna mesečna vrednost napredovanja		

II. Izobraževanje – študijska dejavnost

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VSŠ izvaja več študijskih programov, ki vodijo k nazivom strokovne izobrazbe v skladu s postavljenimi cilji ter učnimi dosežki.		
Študijski programi so primerljivi z domačimi in evropskimi višješolskimi študijskimi programi.		
Študijski programi se izvajajo vsako leto.		
Cilji študijskih programov so v skladu z vizijo oz. strateškim načrtom VSŠ.		
Cilji študijskih programov so stvarni in dosegljivi, upoštevajoč predpisano trajanje programa in začetno izobrazbo/znanje vpisanih študentov.		

Cilji študijskih programov se uporabljajo za boljše razumevanje študentovih dosežkov.		
Kompetence diplomantov so jasno opredeljene in javno dostopne.		
Kompetence diplomantov so skladne s stopnjo pridobljene izobrazbe.		
Kompetence diplomantov se periodično evalvirajo pri delodajalcih.		
Vsebina študijskih programov je jasno opredeljena in javno dostopna.		
Metode ocenjevanja znanja so jasno opredeljene in javno dostopne.		
Pogoji za končanje študija in pridobivanje nazivov strokovne izobrazbe so določeni s predpisi in javno objavljeni.		
Izvedba študija je v skladu z javnoveljavnimi študijskimi programi.		
Metode poučevanja in učenja pripomorejo k uresničevanju postavljenih ciljev in učnih dosežkov.		
VSŠ spremlja razvoj učnih dosežkov in trajanje študija.		
VSŠ zbira informacije o zanimanju kandidatov za vpis v študijske programe, ki jih ponuja.		
Postopki in pogoji za sprejem in vpis v programe VSŠ so določeni v skladu z zakonom, predpisi in javno objavljeni.		
Pogoji za prehode med študijskimi programi znotraj VSŠ so javno objavljeni.		
VSŠ organizira anketiranje študentov o kakovosti izvajanja svojih študijskih programov.		
VSŠ zbira informacije o zaposljivosti in nadaljnjem študiju svojih diplomantov.		
VSŠ z izsledki anket seznanja svoje strokovne delavce in sodelavce.		
Razmerje strokovni delavci in sodelavci ter drugi delavci : študenti je primerno za zagotavljanje učnih dosežkov in ciljev VSŠ in njegovih organizacijskih enot.		

Število študijskih programov, ki jih VSŠ izvaja v študijskem letu 2008/2009

Študijski programi	Št. programov	Skupno št. vpisanih študentov (upoštevajo se vsi letniki)
Višješolski študijski programi		

Analiza vpisa v 1. letnik (upoštevajo se študenti vseh študijskih programov)

Kazalnik \ Študijsko leto	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. razpisanih vpisnih mest			
Št. prijavljenih kandidatov za vpis			
Št. sprejetih študentov			
Št. sprejetih študentov glede na 1. željo			
Št. sprejetih študentov v 2. prijavnem roku			
Št. sprejetih študentov v 3. prijavnem roku			
Povprečen srednješolski uspeh sprejetih študentov			
Št. vpisanih študentov v študijske programe pred prenovo			
Št. vpisanih študentov v prenovljene študijske programe			

Analiza vpisanih študentov v študijskem letu 2008/2009 po spolu (upoštevajo se vsi letniki)

Število in delež študentov		**Ženske**		**Moški**		**Skupaj**
		št.	**delež (%)**	**št.**	**delež (%)**	**št.**
Študijski programi pred prenovo	**Redni**					
	Izredni					
Študijski programi po prenovi	**Redni**					
	Izredni					

Analiza vpisanih študentov s posebnimi potrebami (upoštevajo se študenti vseh študijskih programov)

Študijsko leto / Kazalnik	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. študentov s posebnimi potrebami			

Izobraževanje (upoštevajo se študenti vseh študijskih programov)

Študijsko leto / Kazalnik	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Povprečno št. opravljanj posameznega izpita na študenta			
Povprečno št. komisijskih izpitov pri posameznem predmetu			
Povprečna ocena opravljenih izpitov			

Analiza prehodnosti študentov in trajanja študija

Študijsko leto	Število študentov		Delež ponavljavcev		Prehodnost (delež)	Št. diplomantov	Trajanje študija v letih		
	1. letnik	*oba letnika*	*1. letnik*	*oba letnika*			*povprečje*	*min.*	*maks.*
2006/2007									
2007/2008									
2008/2009									

Analiza diplomantov (upoštevajo se diplomanti vseh študijskih programov)

Študijsko leto / Kazalnik	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. vpisnih mest na enega diplomanta			
Povprečna ocena opravljenih diplom			
Delež diplomantov v rednem roku			

Razmerje predavateljev, inštruktorjev, laborantov in študentov (upoštevajo se vsi strokovni delavci in sodelavci ne glede na vrsto zaposlitve)

Študijsko leto / Kazalnik	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. študentov na predavatelja			
Št. študentov na inštruktorja			
Št. študentov na strokovnega sodelavca			

Razmerje predavateljev, inštruktorjev, laborantov in študentov (upošteva se FTE)

Kazalnik / Študijsko leto	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. študentov na predavatelja			
Št. študentov na inštruktorja			
Št. študentov na strokovnega sodelavca			

Anketiranje študentov

Vrste anket	Študenti katerega letnika	Kolikokrat na leto	Analize anket da/ne	Uporaba izsledkov da/ne	Seznanjanje študentov z izsledki in ukrepi da/ne
Ocenjevanje študijskih programov					
Ocenjevanje pedagoških delavcev					
Ovrednotenje študijskih obremenitev po ECTS					
Ocenjevanje mentorjev pri strokovni praksi					
Ocenjevanje tutorjev					
Ocenjevanje referata za študentske zadeve					

Anketiranje diplomantov

Vrste anket	Kdaj? (leto, dve, tri… po diplomiranju)	Analize anket da/ne	Uporaba izsledkov da/ne	Seznanjanje diplomantov z izsledki in ukrepi da/ne
Zaposljivost diplomantov				
Ocenjevanje ustreznosti pridobljenih kompetenc				
Razvoj poklicne poti				
Nadaljnji študij				

III. Strokovna dejavnost

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VSŠ izvaja strokovno dejavnost v skladu s strateškim načrtom ter z nacionalnimi in evropskimi usmeritvami in standardi.		
VSŠ zagotavlja, da se sodobna spoznanja iz strokovne dejavnosti uporabljajo pri poučevanju.		
VSŠ spodbuja zaposlene, da se ugotovitve iz strokovne dejavnosti redno objavljajo.		
Različne strokovne dejavnosti VSŠ so urejene s pogodbami.		
VSŠ spodbuja zaposlene k sodelovanju z odjemalci storitev iz gospodarstva in negospodarstva.		
VSŠ ima postavljena merila za merjenje kakovosti strokovnega dela in uspešnosti njegovega prenosa v prakso.		
VSŠ enkrat na leto načrtuje svoje strokovno delo.		

VSŠ enkrat na leto poroča o rezultatih strokovnega dela.		
VSŠ o vsem tem vodi ustrezno evidenco.		

Domači projekti

Leto / Kazalnik	2006	2007	2008
Št. razvojnih projektov			
Št. interdisciplinarnih projektov			
Št. programskih skupin			
Št. zaposlenih, vključenih v domače projekte			
Skupna vrednost pridobljenih sredstev za domače projekte			
Delež sredstev iz domačih projektov v primerjavi z vsemi pridobljenimi sredstvi			

Mednarodni projekti

Leto / Kazalnik	2006	2007	2008
Št. bilateralnih projektov			
Št. drugih mednarodnih projektov			
Št. zaposlenih, vključenih v mednarodne projekte			
Skupna vrednost pridobljenih sredstev za mednarodne projekte			
Delež sredstev iz mednarodnih projektov v primerjavi z vsemi pridobljenimi sredstvi			

Projekti v gospodarstvu

Leto / Kazalnik	2006	2007	2008
Št. podpisanih pogodb z gospodarstvom			
Št. opravljenih projektov za gospodarstvo			
Št. seminarskih/diplomskih nalog oz. projektov, ki jih pripravijo študenti			
Št. študentov na praktičnem izobraževanju v gospodarstvu			
Št. zaposlenih, vključenih v projekte za gospodarstvo			
Skupna vrednost pridobljenih sredstev za gospodarske projekte			
Delež sredstev iz projektov za gospodarstvo v primerjavi z vsemi pridobljenimi sredstvi za razvoj			

IV. Predavatelji, inštruktorji ter laboranti

Predavatelji in inštruktorji

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
Postopki izbire predavateljev in inštruktorjev so predpisani in javni.		
Postopki imenovanja predavateljev so predpisani in javni.		
Postopki napredovanja predavateljev in inštruktorjev so predpisani in javni.		
Pri izbiri, napredovanju in imenovanju se upošteva tako pedagoško kot strokovno znanje.		
VSŠ skrbi za vseživljenjsko izobraževanje in strokovni razvoj predavateljev in inštruktorjev.		
VSŠ zagotavlja svojim predavateljem in inštruktorjem svetovanje pri razvoju poklicne poti.		

VSŠ sodeluje pri domači in mednarodni izmenjavi predavateljev in inštruktorjev, jo spodbuja in omogoča.		
VSŠ spodbuja tesno povezovanje med predavatelji in inštruktorji ter strokovnjaki iz prakse.		
Povezovanje je izkazano v merilih za napredovanje in izvolitve v nazive.		
Delovna obremenitev za izobraževalno in razvojno/strokovno dejavnost je določena.		

Število predavateljev in inštruktorjev v delovnem razmerju na dan 31. 12. 2008 ter načrt za 31. 12. 2009

Delovno razmerje	31. 12. 2008				31. 12. 2009			
	predavatelj		inštruktor		predavatelj		inštruktor	
	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	FTE	Št.	FTE
Redno zaposleni								
Delovno razmerje s krajšim delovnim časom								
Delovno razmerje čez poln delovni čas								
Pogodbeni delavci								
SKUPAJ								

Število laborantov v delovnem razmerju na dan 31. 12. 2008 in načrt za 31. 12. 2009

Delovno razmerje	Laborant 31. 12. 2008		Laborant 31. 12. 2009	
	Št.	FTE	Št.	FTE
Redno zaposleni				
Delovno razmerje s krajšim delovnim časom				
Delovno razmerje čez poln delovni čas				
SKUPAJ				

Število izvolitev v naziv predavatelja v letu 2008 in načrt za leto 2009

Naziv	Št. predavateljev, ki jim je v letu 2008 potekla izvolitev v naziv	Št. vseh izvolitev v naziv v letu 2008	Št. predavateljev, ki jim bo v letu 2009 potekla izvolitev v naziv	Načrtovano št. vseh izvolitev v naziv v letu 2009
Predavatelj				

Kazalniki izmenjav

Kazalnik \ Študijsko leto			
	2006/07	2007/08	2008/09
Število gostujočih predavateljev, ki sodelujejo pri izobraževalnem procesu na VSŠ			
Število predavateljev, ki sodelujejo pri izobraževalnem procesu v tujini kot gostujoči predavatelji			
Število strokovnih delavcev oz. sodelavcev, ki se izobražujejo v tujini			

V. Upravni in strokovno-tehnični delavci

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
Postopki izbire upravnih in strokovno-tehničnih delavcev so predpisani in javni.		
VSŠ zagotavlja upravnim in strokovno-tehničnim delavcem dostop do trajnega izobraževanja.		
Postopki napredovanja upravnih in strokovno-tehničnih delavcev so predpisani in javni.		
VSŠ svetuje upravnim in strokovno-tehničnim delavcem pri razvoju poklicne poti.		
VSŠ organizira anketiranje upravnih in strokovno-tehničnih delavcev, izsledke analiz pa uporablja *za izboljševanje svojega dela*.		

Število upravnih in strokovno-tehničnih delavcev po stopnji izobrazbe in delovnem razmerju na dan 31. 12. 2008

Oblika delovnega razmerja	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	FTE
Redno zaposleni										
Drugi										

Število upravnih in strokovno-tehničnih delavcev po stopnji izobrazbe in obliki delovnega razmerja, načrt za 31. 12. 2009

Oblika delovnega razmerja	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	FTE
Redno zaposleni										
Drugi										

Število izobraževanj upravnih in strokovno-tehničnih delavcev v letu 2008

	Pridobivanje izobrazbe VI. stopnje	Pridobivanje izobrazbe VII. stopnje	Podiplomsko izobraževanje	Strokovno usposabljanje	Krajša usposabljanja in tečaji
SKUPAJ					

VI. Študenti v višji strokovni šoli

	Da/Ne	Priloga/Stran
Enakopravnost študentk in študentov je zagotovljena.		
VSŠ zagotavlja svojim študentom dostop do svetovalnih storitev.		
VSŠ zagotavlja svojim študentom vodenje (tutorji) oz. primerno podporo pri študiju.		
VSŠ izvaja ukrepe, ki omogočajo študentom ocenjevanje lastnega napredovanja v programu.		
Študenti si med študijem pridobijo osnovne kompetence, kot so: sposobnost učenja, komunikacijske veščine idr.		
Mobilnost študentov je omogočena in se spodbuja z medsebojnim priznavanjem kreditnih točk med VSŠ.		

VSŠ omogoča študentom organizirano združevanje.		
VSŠ zagotavlja sodelovanje študentov pri odločanju.		

Študenti sodelujejo v organih odločanja

Študijsko leto / Kazalnik	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. študentov v svetu šole oz. strateškem svetu			
Št. študentov v komisijah			
Št. študentov v drugih organih odločanja			

Analiza mobilnosti študentov

Študijsko leto / Kazalnik	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. študentov na drugih VSŠ v Sloveniji			
Št. študentov iz drugih VSŠ v Sloveniji			
Št. študentov na tujih VSŠ			
Št. študentov iz tujine, ki opravijo del študija na VSŠ			
Št. študentov iz tujine na VSŠ			
Št. priznanih tujih spričeval (oz. v tujini opravljenih študijskih obveznosti) na VSŠ			
Št. študentov na praksi v tujini			
Št. študentov iz tujine na praksi v Sloveniji			

Pridobljena sredstva za mobilnost iz mednarodnih programov (v evrih)

Leto / Kazalnik	2006	2007	2008
Erasmus - mobilnost študentov			
Erasmus - mobilnost predavateljev			
LdV, Erasmus – mobilnost/praksa študentov			
SKUPAJ			

VII. Prostori, oprema za izobraževalno in strokovno dejavnost, knjižnica

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VSŠ ima primerne prostore za izpolnjevanje srednjeročnih ciljev.		
VSŠ ima primerne prostore za izpolnjevanje dolgoročnih ciljev.		
VSŠ stalno posodablja opremo, potrebno za svojo dejavnost.		
Materialna sredstva so ustrezna za doseganje ciljev iz študijskih programov.		
Materialna sredstva so na voljo za daljše obdobje.		
VSŠ omogoča zaposlenim in študentom dostop do IKT.		
Zaposleni lahko uporabljajo IKT za poslovne, izobraževalne in razvojne namene.		
Študenti lahko uporabljajo IKT za izobraževalne namene.		

Prostori

Študijsko leto / Kazalnik	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. kvadratnih metrov, namenjenih predavalnicam, na študenta			

Št. kvadratnih metrov, namenjenih vajam, na študenta			
Št. kvadratnih metrov, namenjenih razvojnemu delu			

Knjižnica

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
Knjižnica je zlahka dostopna.		
Knjižnica ima čitalnico.		
Prostori in založenost knjižnice so primerni za nemoteno opravljanje dejavnosti VSŠ.		
Število in usposobljenost knjižničnega osebja ustreza standardom.		
VSŠ omogoča zaposlenim in študentom dostop do spletnih virov.		

Založenost knjižnice in izposoja

Študijsko leto / Kazalnik	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. študentov VSŠ na število knjig v knjižnici			
Št. študentov VSŠ na število revij v knjižnici			
Povprečen obisk študenta VSŠ v knjižnici			
Povprečno število izposojenih knjig na študenta			
Št. študentov na število knjig, izdanih na VSŠ			
Št. dostopov do podatkovnih baz			
Št. lastnih podatkovnih baz			

Uporaba informacijske tehnologije

Študijsko leto / Kazalnik	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Št. študentov na računalnik			
Število predavateljev, inštruktorjev na računalnik			
Delež študentov, ki uporabljajo e-portal šole			
Delež študentov, ki uporabljajo e-podprti sistem izobraževanja			

Nakup in/ali razvoj novih računalniških programov v letu 2008 in načrt za leto 2009

Program	Leto 2008	Načrt za leto 2009

VIII. Financiranje izobraževalne/študijske in strokovne dejavnosti

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VSŠ ima zagotovljena dolgoročna sredstva za študijsko in strokovno delo iz različnih virov.		
VSŠ pridobiva sredstva za delo iz proračunskih virov.		
VSŠ pridobiva sredstva za delo iz sredstev evropskih in drugih mednarodnih projektov.		
VSŠ pridobiva sredstva za delo iz sredstev, pridobljenih na trgu.		
VSŠ načrtno razporeja sredstva za študijsko in strokovno delo.		
VSŠ spremlja porabo pridobljenih sredstev.		

Financiranje razvojne dejavnosti

Kazalnik / Leto	2006	2007	2008
Pridobljena proračunska sredstva			
Pridobljena sredstva iz dela na trgu			
Povprečna vrednost razvojnega projekta			
Število različnih virov financiranja			

IX. Sodelovanje z družbenim okoljem

Trditev	Da/Ne	Priloga/Stran
VSŠ ima vzpostavljeno uspešno sodelovanje na domači ravni.		
VSŠ ima vzpostavljeno uspešno sodelovanje na mednarodni ravni.		
VSŠ spodbuja sodelovanje z drugimi VSŠ.		
VSŠ spodbuja sodelovanje s podjetji.		
VSŠ spodbuja sodelovanje s pomembnimi deležniki v okolju.		
VSŠ izkazuje vključevanje vse zainteresirane javnosti v svoje dejavnosti.		
Študijski programi in druga izobraževanja izražajo potrebe gospodarstva in negospodarstva.		
Gospodarstvo in negospodarstvo je vključeno v načrtovanje in spremljanje izobraževalnega dela VSŠ.		
VSŠ sodeluje pri izmenjavi študentov ter strokovnih delavcev doma in na tujem.		

PRILOGA 5:

PROTOKOL OBISKA ZUNANJE EVALVACIJSKE KOMISIJE

Pojasnilo izrazov:

komisija: zunanja evalvacijska komisija
zavod: obiskani visokošolski zavod ali višja strokovna šola
vprašalnik: pregledni vprašalnik – priprava zavoda na zunanjo evalvacijo
vodstvo zavoda: rektor, dekan, direktor oziroma ravnatelj

DEJAVNOSTI PRED OBISKOM ZAVODA

Priprava komisije na obisk zavoda

1. Člani komisije pregledajo vlogo in analizirajo priloženo gradivo (lahko pripravijo tudi osnutek poročila ob upoštevanju obrazca za pripravo poročila, vprašalnika, samoevalvacijskega poročila zavoda, poslanega gradiva in po natančnem pregledu vsebin zavodove spletne strani).
2. Komisija določi, kaj bo na obisku podrobneje preverjala (npr., kadar posamezne trditve oz. določeni podatki, navedbe…niso jasne oz. so neusklajene (vloga – samoevalvacijsko poročilo – spletne strani) ali bi bile lahko celo v nasprotju z veljavnimi predpisi).
3. Člani komisije si razdelijo vloge in naloge ob upoštevanju strokovnih kompetenc posameznega evalvatorja (najbolje je, da si jih razdelijo po poglavjih iz vprašalnika) ter **sestavijo vprašanja**, ki jih uskladijo med seboj.

- *Po temeljitem pregledu vloge in prilog komisija sestavi vsebinsko zaokrožena vprašanja (splošna in konkretna), ki naj bodo za oporo in usmeritev pri opravljanju intervjujev.*
- *Vprašanja so namenjena predvsem ugotavljanju dejanskega stanja na zavodu. Zajemajo naj vsa področja, določena z merili za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti oziroma z vprašalnikom.*
- *Vprašanja naj zadevajo tudi posebnosti visokošolskega zavoda (regulirani poklici, obvezna praksa, terenske vaje, laboratoriji, vpetost v slovenski visokošolski prostor, tradicija, itd.).*
- *Vprašanja naj bodo delno prilagojena izpraševancem (vodstvo, pedagoški delavci, znanstveni delavci, raziskovalci, administrativno-tehnično osebje, študenti).*
- *Pomembno je, da se ugotovi, ali se podatki iz vprašalnika, samoevalvacijskega poročila, druge dokumentacije (vloge) in spletnih strani zavoda skladajo med seboj.*

4. Predsednik komisije vzpostavi stik z vodstvom zavoda oz. osebo, odgovorno za evalvacijo zavoda (kontaktno osebo, navedeno v vlogi).
5. Pripravi se **natančen urnik obiska in seznam oseb za izpraševanje**.

- *Obisk zavoda naj bo načrtovan za dva do tri dni v času rednih predavanj, komisija naj se razdeli na dve skupini.*

- *Pri sestavi urnika je treba paziti predvsem na enakopravno zastopanost izpraševancev (predstavnikov študentov, pedagoškega, znanstvenega, raziskovalnega ter nepedagoškega osebja in vodstva).*
- *Posamezen intervju naj traja 45 minut. Med intervjuji naj bo 15-minuten odmor, namenjen analizi ugotovitev.*
- *Urnik mora biti poprej usklajen z vodstvom zavoda.*
- *V urniku je treba predvideti tudi čas, namenjen pogovorom z naključnimi študenti tako višjih kot tudi nižjih letnikov (skupaj vsaj 45 minut).*

Priprava zavoda na obisk komisije

1. Zavod zagotovi kontaktno osebo, ki pojasnjuje morebitne nejasnosti pred obiskom, po potrebi pa tudi med njim.
2. Zavod da na voljo vso dokumentacijo, ki jo komisija potrebuje za izvedbo zunanje evalvacije.
3. Zavod zagotovi komisiji pomoč vodstva.
4. Zavod zagotovi komisiji ustrezen prostor za delo in sestanke (manjšo sejno sobo, opremljeno z računalnikom in projektorjem).
5. Zavod zagotovi, da člani komisije opravijo nemoten ogled prostorov (knjižnica, predavalnice, laboratoriji itd.).
6. Zavod poskrbi za napitke (kava, sok, voda…) in poslovno kosilo.

OBISK ZAVODA

Uvodni sestanek komisije z vodstvom zavoda (priporočljivo je, da so navzoči tudi predstavniki zaposlenih in študenti)

1. Pozdravni nagovor predsednika komisije in predstavitev njenih članov (kratek opis njihovih kompetenc).
2. Pojasni se namen in predviden potek obiska.
3. Pojasnijo se pričakovanja vodstva zavoda in pričakovanja komisije.

Intervjuji s predstavniki zavoda in ogled prostorov

1. Člani komisije se razdelijo v dve skupini, ki vsaka zase opravljata intervjuje.
2. Intervjuji potekajo s predstavniki samoevalvacijske komisije, vsemi skupinami zaposlenih, študenti in njihovimi predstavniki, tajnikom zavoda, dekanom, prodekani itd. Priporočljivi so ločeni razgovori s posameznimi skupinami. Posamezen intervju naj ne traja dlje kot 45 minut.
3. Na začetku intervjuja se člani komisije predstavijo izpraševancem, jim pojasnijo namen obiska ter jih povabijo, da se na kratko tudi sami predstavijo (ime in priimek; delovno mesto, ki ga opravljajo; kako so zadovoljni z delom na zavodu ipd.). Izredno pomembno je, da izpraševanci dobijo občutek, da lahko neobremenjeno izrazijo svoja mnenja in občutke.
4. Intervju naj se začne z vprašanji, ki omogočajo, da lahko izpraševanec predstavi lastni pogled na razmere v zavodu, v nadaljevanju pa naj se postavijo tista vprašanja, ki pomagajo komisiji ugotoviti dejansko stanje.

5. Ista vprašanja se postavijo različnim skupinam izpraševancev, treba pa se je izogibati temu, da bi posamezni člani komisije postavljali ista vprašanja istim osebam.
6. Komisija pregleda prostore in opremo zavoda: predavalnice, laboratorije, knjižnico, prostore študentskega sveta, kluba študentov, študentskega referata, restavracijo, računalniške učilnice …
7. Med ogledom prostorov naj se člani komisije pogovarjajo tudi z naključnimi študenti in zaposlenimi (če je le mogoče).

Izmenjava ugotovitev članov komisije med obiskom

1. Priporoča se, da je po vsakem 45-minutnem intervjuju kratek 15-minutni odmor, namenjen izmenjavi ugotovitev.
2. Po potrebi se spremeni načrt dela.

Sestanek komisije ob koncu dneva

1. Člani komisije si izmenjajo informacije in vtise ter jih strnejo v ugotovitve.
2. Člani oblikujejo osnutek poročila in se
3. dogovorijo o nadaljnjih nalogah in obisku naslednjega dne.

Poročanje ob koncu obiska evalvacijske komisije

1. Člani komisije uskladijo svoja mnenja in oblikujejo povzetek končnega poročila o zunanji evalvaciji zavoda.
2. Skliče se sestanek komisije z vodstvom zavoda. Navzoči naj bodo tudi predsednik samoevalvacijske komisije, predstavniki posameznih skupin zaposlenih ter študenti.
3. Predsednik komisije predstavi povzetek poročila.
4. Predsednik komisije naj da udeležencem sestanka tudi možnost, da pojasnijo morebitna neskladja oz. napačno razumljene zadeve.
8. Komisija se vsem sodelujočim zahvali za sodelovanje.

PRIPRAVA POROČILA O ZUNANJI EVALVACIJI ZAVODA

1. Evalvacijsko poročilo v pisni obliki se izdela najpozneje v mesecu od obiska zavoda.
2. Predsednik komisije odda evalvacijsko poročilo Sekretariatu Sveta RS za visoko šolstvo.
3. Sekretariat Sveta RS za visoko šolstvo s poročilom seznani vodstvo zavoda.
4. Vodstvo zavoda pošlje Sekretariatu ločeno mnenje o poročilu najpozneje v 15 dneh od njegovega prejema.

PRILOGA 6:

KRATKA NAVODILA ZA IZDELAVO ZUNANJIH EVALVACIJSKIH POROČIL (STRUKTURA POROČILA)

Poročila naj bodo jasna in pregledna. Pri njihovem pisanju upoštevamo merila za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti oziroma vprašalnik.

Temeljno vodilo pri sestavi poročila naj bo pregledni vprašalnik za visokošolski zavod oz. višjo strokovno šolo – priprava na zunanjo evalvacijo. Po njem je sestavljen tudi obrazec za pripravo poročila.

Povzetek naj bo kratek in jedrnat.

Vsebina: kazalo vsebine naj bo pripravljeno po točkah iz vprašalnika (9 točk); vsaka zase je vsebinsko zaokrožena celota.

Uvod naj vsebuje: namen obiska zunanje evalvacijske komisije, kdaj in kje je bil obisk, kako je potekal, koliko časa je trajal (pomagamo si z urnikom presoje), koliko zaposlenih in študentov je sodelovalo, kateri dokumenti so bili komisiji predstavljeni (poleg tistih, ki jih je vsebovala vloga).

V nadaljevanju komisija zapiše ugotovitve po posameznih točkah oz. po merilih, ki spadajo k njim. Opisi naj bodo vsebinsko zaokroženi in naj ne posegajo na druga področja (iz drugih točk oz. meril).

Komisija ob koncu vsake točke navede:
- prednosti,
- pomanjkljivosti in
- priporočila za odpravo pomanjkljivosti.

Zelo pomembno je, da so prednosti in pomanjkljivosti jasno določene, nedvoumne, zapisane kratko, v alinejah.

Priporočila za odpravo pomanjkljivosti: jasna, zaželeno je, da se priporoči tudi razumen rok za odpravo (ob upoštevanju zakonsko določenega roka, po katerem mora biti vsak zavod oz. študijski program vnovič akreditiran (vsakih 7 let) oziroma evalviran).

V zaključku komisija zapiše predvsem strnjene ugotovitve (po točkah iz vprašalnika).

PRILOGA 7:

PREDLOG IZHODIŠČ ZA PRIPRAVO MERIL ZA IZBIRO ZUNANJIH EVALVATORJEV IN NJIHOVO POTRDITEV NA SVETU RS ZA VISOKO ŠOLSTVO

I. Postopek do izbire kandidatov za nadaljnje izobraževanje, ki ga organizira Svet

Razpis za izbiro kandidatov objavi Svet RS za visoko šolstvo oziroma Senat za evalvacijo.

***Kandidati*:** visokošolski in višješolski učitelji, strokovnjaki (drugi predstavniki visokošolskih zavodov oz. višjih strokovnih šol, ki se ukvarjajo s kakovostjo), predstavniki delodajalcev, študenti

***Razpisni pogoji**:*

Splošni pogoji:
- poznavanje visokega oziroma višjega šolstva,
- delovanje v organih za zagotavljanje kakovosti oziroma seznanjenost s sistemi za njeno zagotavljanje,
- aktivno znanje angleškega jezika.

Posebni pogoji:

Institucionalne evalvacije:
- izkušnje pri vodenju oziroma upravljanju zavoda oziroma šole,
- izkušnje pri finančnem poslovanju,
- vodstvene izkušnje pri raziskovalnem in pedagoškem delu,
- poznavanje metod poučevanja in učenja,
- strokovni prispevek o razvijanju, oblikovanju oziroma pripravi ter evalvaciji študijskih programov oziroma evalvaciji visokošolskih zavodov ali višjih strokovnih šol,
- ustrezne mednarodne izkušnje iz tega področja;

Programske evalvacije:
- akademske kvalifikacije in znanstveni oziroma strokovni dosežki na ustreznem študijskem področju,
- poznavanje metod poučevanja in učenja,
- strokovni prispevek o razvijanju, oblikovanju oziroma pripravi ter evalvaciji študijskih programov,
- ustrezne mednarodne izkušnje iz tega področja.

II. Izbira kandidatov za nadaljnje izobraževanje (opravi jo Senat za evalvacijo) na podlagi:
a) referenc oziroma priloženih dokazil o izpolnjevanju vseh splošnih pogojev:
- življenjepis, iz katerega naj bo razvidno kandidatovo delo predvsem v zvezi z zagotavljanjem kakovosti oziroma pri samoevalvacijah visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol (za delodajalce pa podjetij),
- dokazilo o aktivnem znanju angleškega jezika ter

b) vsaj dveh dokazil o izpolnjevanju posebnih pogojev.

III. Obvezna udeležba kandidatov pri izobraževanjih in delavnicah, ki jih organizira Svet RS za visoko šolstvo oziroma Senat za evalvacijo, na katerih se kandidati podrobneje seznanijo s/z:

- visokošolsko in višješolsko zakonodajo,
- predpisi Sveta, predvsem merili za spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti (evalvacijskimi in akreditacijskimi merili),
- evropskimi smernicami in standardi za zagotavljanje kakovosti,
- instrumentarijem za zunanjo presojo visokošolskih zavodov, višjih strokovnih šol in študijskih programov,
- potekom presoje in oblikovanjem evalvacijskega poročila,
- primeri dobre prakse,
- drugimi pomembnimi predpisi s tega področja.

IV. Delo v zunanjih evalvacijskih komisijah:

Kandidat se kot dodatni član zunanje evalvacijske komisije, ki jo sestavljajo izkušeni in na Svetu potrjeni evalvatorji, usposablja na terenu, tam mora poleg poznavanja domačih in evropskih predpisov, meril za zagotavljanje kakovosti, sistemske ureditve visokega in višjega šolstva... dokazati:

- komunikacijske sposobnosti;
- sposobnost dela v evalvacijski skupini in dela z drugimi (predvsem predstavniki presojanega zavoda oziroma šole), nekonfliktnost, sposobnost vodenja intervjujev, postavljanja vprašanj, pomembnih za objektivno presojo, poslušanja, povzemanja dejstev, pomembnih za zunanje evalvacijsko poročilo;
- nepristranskost oziroma neodvisnost...

V. Potrditev evalvatorja

Kandidatovo delo pisno ocenita Senat za evalvacijo in predsednik zunanje evalvacijske komisije skupaj z drugimi člani komisije. Po obravnavi ocen Senat za evalvacijo sprejme morebitni predlog o imenovanju kandidata za zunanjega evalvatorja in ga skupaj z ocenama pošlje v potrditev Svetu. Potrjeni evalvator se uvrsti na listo usposobljenih evalvatorjev.

PRILOGA 8:

MNENJE PREDSTAVNIKA AGENCIJE ASIIN

ASIIN®
Akkreditierungsagentur für Studiengänge der Ingenieurwissenschaften, der Informatik, der Naturwissenschaften und der Mathematik e. V.

Rake, 02.06.2009

Observations concerning the evaluation of FS Maribor

1. Materials (reports etc.) provided by the faculty were more extensive and detailed than expected. This seems due to a tradition of reporting and controlling which is more detailed than e.g. in German universities.

2. The evaluation was well prepared and conducted on a high level of professionality.

3. All evaluators proved to be exeptionally well prepared.

4. The evaluation has been well supported by members and staff of the faculty

5. All sessions were conducted in a friendly but serious mood and full of respect between evaluators and faculty members.

6 The foreign evaluator always felt well supported by good will of all persons involved.